

Ordre du jour

- 5055 - Projet de loi relatif à la construction d'un Centre de Musique Amplifiée sur la Friche Industrielle de Belval-Ouest à Esch-sur-Alzette
et
4737 - Proposition de loi portant création d'un établissement public nommé "Centre de créations et d'événements musicaux Janis Joplin"
(Rapport de la Commission des Travaux publics - Présentation de la proposition de loi - Discussion générale - Lecture du texte du projet de loi - Vote sur l'ensemble du projet de loi et dispense du second vote constitutionnel - Résolution - Vote)
- 4959 - Projet de loi portant approbation du Protocole facultatif à la Convention sur l'élimination de toutes les formes de discrimination à l'égard des femmes, adopté par l'Assemblée Générale de l'Organisation des Nations Unies, le 6 octobre 1999
et
4960 - Projet de loi portant approbation de l'amendement au paragraphe 1 de l'article 20 de la Convention sur l'élimination de toutes les formes de discrimination à l'égard des femmes, adopté à la huitième réunion des Etats Parties le 22 mai 1995
(Rapport de la Commission de l'égalité des chances entre femmes et hommes et de la Promotion féminine - Discussion générale - Lecture du texte des projets de loi - Vote sur l'ensemble des projets de loi et dispenses du second vote constitutionnel)

Au banc du Gouvernement se trouvent: Mmes Marie-Josée Jacobs, Erna Hennicot-Schoepges et M. Henri Grethen, Ministres.

(Début de la séance publique à 9.01 heures)

M. le Président.- D'Sitzung ass op.

Huet d'Regierung der Chamber iergendwellech Matdeelungen ze maachen?

(Négation)

Dat ass net de Fall.

Da komme mer zur Diskussioun vum Projet de loi 5055 iwwert de Bau vun enger Rockhal op den Industriebrooche vun Esch/Belval. Gläichzäiteng presentéiert den Här Robert Garcia seng Proposition de loi 4737 iwwert d'Schafung vun engem Etablissement public «Centre de créations et d'événements musicaux Janis Joplin».

D'Riedezäit ass nom Modell 2 festgeluecht. Et si schonn ageschriwwen: den Här Jung, d'Madame Mutsch an déi Häre Schummer, Jaerling, Garcia, Zanussi a Bettendorf. D'Wuert huet elo de Rapporteur vum Projet de loi, den honorablen Här Fred Sunnen.

1. 5055 - Projet de loi relatif à la construction d'un Centre de Musique Amplifiée sur la Friche Industrielle de Belval-Ouest à Esch-sur-Alzette

4737 - Proposition de loi portant création d'un établissement public nommé „Centre de créations et d'événements musicaux Janis Joplin“

Rapport de la Commission des Travaux publics

M. Fred Sunnen (CSV), rapporteur.- Här President, Dir Dammen an Dir Hären, de Projet, deen haut hei zum Vote virläit, huet eng laang Virgeschicht. Zënter de 70er Joren ass d'Schafung vun enger Hal fir grouss Concerten zu Lëtzebuerg an der Diskussioun. Eng Diskussioun, déi sech an de leschte 20 Joer zougespéit huet.

D'Demande koom zum engen aus dem Lëtzebuerger kulturelle Milieu an zum aneren aus der Lëtzebuerger Rockmusekszeen, déi sech an de leschte Jore rasant am positive

Sënn entwéckelt huet. Et huet awer bis de Mäerz 1999 gedauert bis dass deen éischte Projet virgeluecht gouf fir d'Gebléishal op Esch/Belval an eng Concertshal ëmzefonctionnéieren. E Projet, deen awer nëmmen déi néidegst mobil Equipementer virgesinn hat, fir gréisser Concerte kënnen ze organiséieren.

De Projet 4545 gouf de 5. Mee 1999 an der Chamber gestëmmt. Deen huet awer misse schnell op Äis geluecht ginn, well en net déi funktionell Viraussetzungen erfüllt huet. Engersäits louch keng budgetär Estimatioun vir, déi den Aménagement baussent der Rockhal mat aberechent hätt. De Projet hat doriwwer eraus virgesinn nëmmen eng Halschent vun der Hal ze aménagéieren. Eng Approche, déi fir d'Iwwerliewe vun der Gebléishal näischt bruecht hat. D'Renovéierungsaarbechte vun der Hal mat dem Daach an den Aménagementer no baussen hätten awer déi budgetär Enveloppe gesprengt an ëm méi wéi dat Duebelt iwwertraff. Dëst waren d'Haaptursaache firwat de Projet am Dezember 2000 op Äis geluecht gouf.

D'Regierung ass mat dem Projet 5055, deen elo virläit, op de Wee gaange fir en neit Gebai ze bauen, dat nieft den zwee Säll fir Concerten nach Proufsäll, en Dokumentationszentrum, Studioe fir Opnahmen, en Espace multimédia an eng Brasserie mat abegraift. Op d'Bedeitung vun de Friché brauch ech net zrëckzekommen. Ech hunn dat schonn eng sëllege Mol op dëser Tribün ënnerstrach. Ech wëll just drop hiweisen, dass de Bau vun der Rockhal als ee vun den éischte wichtege Bauprojeten op de Frichen realiséiert gëtt. Et ass also e Bausteen vun deem wat eis Regierung an den Industriebroochen an de kommende Jore realiséiere wëllt: D'Renaissance vun enger Region als innovativen, als zukunftsweisende Projet a Saache Raumuerdnung, ekonomesch Diversifikatioun, Fuerschung, Logement a Fräizäitoffer.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, de Projet 5055 iwwert de Bau vun engem Centre de Musique amplifiée op den Industriebroochen op Belval-West ass den 21. November 2002 vun der Bautemi-

nistes, der Madame Erna Hennicot-Schoepges, am Parlament déposiert ginn. An der Sëtzung vun der Bautekommissioun vum 18. Dezember gouf de Rapporteur désignéiert. De Projet selwer esou wéi den Avis vum Statsrot vum 20. Dezember sinn an de Sëtzunge vum 8. a 27. Januar analyséiert a kommentéiert ginn. De schréftleche Rapport gouf an der Kommissiounssëtzung vum 6. Februar 2003 diskutéiert an adoptéiert.

Dir Dammen an Dir Hären, et steet haut ausser Zweifel, dass sech d'Kulturlieden an eise Land an de leschte Joren ausseruerdentlech gutt entwéckelt huet. Eng vun den Haaptursaachen ass op deen enorme Succès vum Kulturjoer 1995 zrëckzeféieren, wou d'Stad Lëtzebuerg europäesch Kulturhaaptstad war. Dëse Mammutevent ass no ufänglecher Skepsis bei de Lëtzebuerger op eng grouss Akzeptanz a Resonanz gestouss. Doriwwer eraus hu vill Auslänner virun allem aus der Groussregion de Wee op Lëtzebuerg fonnt fir un de Manifestatiounen vum Kulturjoer deelzehuelen. All déi Evenementer haten e groussen Impact op den Tourismus, wou déi negativ Tendenz, déi vun 1991 u spierbar war, gestoppt konnt ginn. D'Erausfuering, déi sech duerno fir déi öffentlech Instanze gestallt huet, war virun allem déi den Elan, dee sech aus dem Kulturjoer erginn hat, oprecht ze erhalen.

Dorënner fält och de Bau vu gudde a performante Kulturinfrastrukturen, déi à même sinn e grouse Public unzezéien. Mam Bau vun der Concertshal Grande-Duchesse Joséphine-Charlotte a mat der Coque um Kierchbiere sinn déi éischt Jalone vun dëser Politik gesat ginn. D'Concerte vun de Rolling Stones, vu Bon Jovi a vum Michael Jackson hu gewisen, dass eng konstant Demande vum Lëtzebuerger Public fir Rockconcerte besteet. D'Zuelen, déi mer iwwert déi meeschtens banne 24 Stonnen ausverkaafte Concerten am Atelier zu Hollerech an an der Kulturfabrik zu Esch hunn, beleen zum engen, dass mer ëmmer besser an usprochsvoll Rock- a Popmusek op Lëtzebuerg kriien, awer si beleen och zum aneren, dass eis Hale fir esou Concerten ze kleng sinn. Si entsprechen zum Deel och net méi de Kritäre vun haut a puncto Sécherheet, Technik an Akustik.

Déi Sports- a Kulturzentren, déi mer a verschiddene Gemengen zur Verfügung hunn, weisen an de meeschte Fäll déiselwecht Nodeeler, esou dass och do der nëmmen e puer sinn, déi a Fro kommen, wéi beispillsweis Uewerkuer, Ettelbréck oder Péiteng. De Lëtzebuerger Kenner vun der Zeen ass deemno gezwonge fir op Concerten an d'Halen an der Groussregion ze goen, esou zum Beispill an de Galaxie op Amnéville viru Metz, op Nanzeg oder Stroossbuerg, wou ënnerschiddlech grouss Infrastrukturen zur Verfügung stinn.

Ech wëll awer och drop hiweisen, dass de sëllege Gruppen, déi mer hei zu Lëtzebuerg hunn an déi qualitativ héichwäerteg Rockmusek maachen, net genuch Raimlechkeeten zur Verfügung sti fir anstänneg ze pueren. D'Zuel vun de Proufstonnen, déi en-dehors vun de Museksschoulen ofgehele ginn, beleeft sech no Estimatiounen vu Backline op 36.000. Dëst spillt sech an de meeschte Fäll a Kellere an op Späichere vu Privathaiser of, also do wou se net déi néideg technesch Equipementer virfannen an an de meeschte Fäll der Noperschaft en Dar am A sinn. Aus dësen Ursaachen eraus ass d'Regierung op de Wee gaang fir am neie Centre och Proufsäll virzege-sinn, fir dëse Gruppen déi néideg

Plaz an och déi néideg technesch Equipementer zur Verfügung ze stellen.

Déi nei Rockhal, en Numm, deen elo scho bei de meeschte Leit a Fleesch a Blut iwwergaang ass, compléiert domadder déi kulturell Infrastrukturen, déi entweder scho fäerdeg sinn, wéi d'Coque um Kierchbiere, oder déi um Wee si fir fäerdeg gestallt ze ginn, wéi beispillsweis de Concertsall op der Place de l'Europe. An dësem Kontext muss een och den neie Stater Theater nennen, wou d'Renovation an de kommende Méint fäerdeg gestallt wäert sinn.

Déi nei Rockhal, zesumme mat den Infrastrukturen, déi bis haut de Kader vu Concerten ofginn hunn, wéi d'Kulturfabrik, den Atelier oder déi Halen, déi mer an der Groussregion kennen, féllt deemno och déi Lück, déi bei eis nach opstung. Déi nei Rockhal ass awer net nëmmen eng Concertshal. Si erfüllt doriwwer eraus hir Missioun als modernen, kulturellen an internationalen Treffpunkt, als Plaz wou Konscht geschafe gëtt an enger transdisziplinärer Approche. D'Rockhal bitt e moderne Kader, wou déi neitsten Informatiouns- a Kommunikatiounstechnologien voll zum Droe kommen. D'Missioun si vielfältig an ëmfaassen d'Diffusioun, d'Produktioun, d'Repéitioun, den Encadrement vun den Artisten an d'Formation.

Aus dëse vielfältege Missiounen, déi d'Rockhal erfëlle muss, hu sech folgend Besoinen erauskristalliséiert. Zwou professionell Concertshalen, déi sech op internationalem Plang weise kënnen an déi e Kader duerstellen, deen den Uspréich vun eiser Zäit gerecht gëtt. E modernt Equipement, wat den Artisten zur Verfügung gestallt gëtt a wat am Projet ënnert anerem ënnert dem Begrëff Centre de ressources zesummegefaasst ass. En Espace de convivialité, dee sécher dozou bäidréit dass d'Leit sech gären hei begéinen.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, ouni mech an den technesch Detailer vun der neier Rockhal ze verléieren, wëllt ech trotzdem kuerz op dat agoe wat de Projet am Einzelne virgesäit. Fir de Rescht verweisen ech op den Text vum Projet selwer an op de schréftleche Rapport vun der Bautekommissioun.

Et sinn zwee Säll fir Manifestatiounen virgesinn. Zum enge gëtt et eng Hal, déi jee no de Concerte maximal bis 4.000 Spectateuren opuehelen kann. Duerch déi mobil Gradiné kënnen tëschent 1.500 an 3.000 Sëtzplazen installéiert ginn, an dat jee nodeem wéi d'Bühn am Sall gesat gëtt. Déi fräi Héicht vum Sall ass 17 Meter. De Sockel vun der mobiler Bühn ass zwee Meter héich. D'Déift vum Sall bedréit 95 Meter an d'Breet 40.

De Fait datt d'Bühn, jee no Gréisstenuerdnung vun der Manifestatioun, modulabel ass, huet d'Noutwendegkeet mat sech bruecht, direkt hannen am Sall genuch Plaz virzegoes fir d'Deeler vun der Bühn op eng propper Aart a Weis ze verstauen. Den Accueil an de Bësch fir d'Artisten, dat heescht d'Vestiairen an d'Logen, fir d'Artiste selwer an hiert technesch Begleetpersonal, sinn direkt mat der Bühn verbonden a vu baussen zougänglech. Den Espace fir Liwwerungen an den Transit vun de noutwendegen Equipementer fir d'Concerte sinn esou agencéiert, datt den Op- an Ofbau vun der Bühn séier vun Hand geet. An dësem Kontext ass ervirzehiewen, datt d'Poids-lourdse bis bei d'Bühn fuere kënnen.

Den Espace Centre de ressources ëmfaasst e klenge Concertsall vu 500 Plazen, aacht Proufsäll, e Studio fir opzehuelen, en Dokumentationszentrum, Büren a Versammlungsraum. De klenge Concertsall huet eng fräi Héicht vun zéng Meter, de Sockel vun der Bühn eng

Héicht tëschent 0,6 an 1,2 Meter. Nieft de Concerte kënnen do och Prouwen ofgehele ginn, oder e kann als Forum dënge wou nei Ausdrucksforme vu Musek ausprobéiert kënnen ginn. De Sall ass mat allen technesch Equipementer ausgestatt. D'Proufsäll, grad wéi den Opnahmestudio an dem Centre de documentation, si ganz no beim klenger Sall a ginn duerch d'Raimlechkeete fir d'Administration an d'Gestioun ergänzt. De Foyer spillt d'Roll vun der Agangshal fir d'Visiteuren, déi entweder vum Parking oder vun der Gare kommen. Et ass och an dësem Deel wou e Café virgesinn ass.

Wat d'Gestioun ubelaangt, sou huet d'Kommissioun, no Unhéierung vun der Madame Minister, festgehalen, datt en Etablissement public wuel de beschte Wee wär, fir déi villfältig Missiounen vun der Rockhal adequat ze erfëllen; en entspreche Projekt de loi ass jo déi lescht Woch vun der Madame Minister op den Instanzewee geschéckt ginn.

D'Gesamtkäschte belafen sech op 29,62 Milliounen Euro, déi iwwert d'Kreditte vum Etablissement public fir d'Realisatioun un den Equipementer op de Friché vu Belval-West lafen. De Financement vum Projet gëtt duerch d'Loi de garantie assuréiert. Et ass gewosst, datt de Bau vun der Rockhal als eng vun de Prioritéiten am Plan pluriannuel d'investissement de l'Etat festgehalen ass. De Statsrot begréisst de Projet als Bäitrag fir datt Lëtzebuerger Kulturlieden a fir d'Opwäertung vun der Minettregion. Den héije Gremium huet a sengem Avis d'Hoffnung zum Ausdrück bruecht, datt de Projet net en Affair soll gi vun der Revisioun vum Plan pluriannuel d'investissement public.

Här President, ech wëllt nach gären e puer Wuert soen iwwert d'Aarbechten an der Kommissioun, déi an engem ausseruerdentlech harmonesche Klima verlaft sinn. D'Kommissiounsmemberen hu sech beispillsweis d'Fro gestallt iwwert d'Programmation vun de Concerten, grad wéi iwwert d'Koordinatioun mat anere kulturellen Infrastrukturen. D'Madame Minister huet der Kommissioun erkläert, datt d'Programmation nëmmen en concordance an engem globale Konzept mat den aneren Institutionen ze gesinn ass.

D'Madame Minister konnt d'Suerg vu vereenzelte Memberen net deelen, déi gemengt hunn datt de Sall sech net rentéiert. Schonn elo leien eng sëllegen Demandé vun international renoméierte Gruppe vir, déi op Lëtzebuerg komme wëllen. Vergläichbar Säll am Ausland - sou ass et festgestallt ginn - kéime pro Joer bis op 400 Manifestatiounen.

Wat den zukünftigen Notze vun der Gebléishal ubelaangt, sou ass d'Regierung amgang ze präifen, wéi een dëst Industriedenkmal sënnavoll réaffectéiere kéint.

Et war der Bautekommissioun e besonnescht Uleies, fir op d'Wichtigkeet vun engem performanten öffentlichen Transport hinzuweisen. De Bauteministère huet do-rober higewisen, datt d'Schinnen-netz op de Frichen a Stand gesat muss ginn an datt d'Gare, déi am Moment just en Arrêt, e Quai ass, ausgebaut gëtt.

D'Opportunitéit fir op de Frichen en Tram anzusetzen, gëtt am Moment nach gepréift. D'Kommissioun war, grad wéi déi concernéiert Gemengen, eestëmmeg der Meinung, datt mer net laanscht en Tram kommen.

Une voix.- Très bien.

M. Fred Sunnen (CSV), rapporteur.- P&R-Parking gëtt et de Moment nëmmen am Norde vun de Frichen, d'Hal selwer ass awer am Süden, deemno ass et wichteg en adequat Transportmëttel ze hu fir

d'Leit bei d'Rockhal ze bréngen. D'Kommissioun huet dofir festgehalen, datt en Tram e wichtige Bausteen an engem intégréierte Konzept, fir e performanten öffentlechen Transport an der Minettréioun, misst duerstellen.

Am Kader vun der Ubannung vun der Friche Belval un d'Friche Michéville a Frankräich ass e Rond-point am Süde virgesinn, dee mat P&R-Installatiounen équipéiert gëtt an esou d'Geleeënheet bitt, fir de Frontalieren an deene Leit, déi keng Méiglechkeet hunn, fir mam öffentliche Transport ze kommen, hiren Auto no beim Site stoen ze loossen.

Zu gudder Lescht wëllt ech nach preziséieren, datt um Niveau vun der Energiezoufuhr am Moment ënnersicht gëtt, ob et méiglech ass fir d'Rockhal un d'TGV-Zentral unzebannen.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, ech hoffen ech konnt lech mat dese Prezisiounen e kloert Bild iwwert d'Aarbechten an der Kommissioun an iwwert d'Dispositiounen aus dem Projet ginn. Sollt dëst nach net duergoen, da recommandéieren ech de schréffleche Rapport ze consultéieren, dee méi detailléiert op déi technesch Finessë vum Projet ageet.

Ech hoffen, datt de Projet geschwënn op der Schinn ass, well eist Land huet laang missen op dese Moment waarden. Elo kënn d'Rockhal endlech, an eis Jugend, grad sou wéi mir, déi sech nach jonk fillen, kréien endlech dat géeegent Instrument fir an de Genuss vu gudder Rockmusek ze kommen.

Mat dese Wieder a mam Opruff de Centre de Musique amplifiée ze stëmmen, schléissen ech meng Interventioun a soen lech merci fir Är Opmierksamkeet. Mäi Fraktiounskolleeg, den Här Ady Jung, wäert am Numm vun der CSV op de Projet vun haut agoen an d'Zoustëmmung vun eiser Fraktioun bréngen.

M. le Président.- D'Wuert huet elo den Auteur vun der Proposition de loi, den honorabelen Här Robert Garcia. Den Här Garcia huet d'Wuert.

Présentation de la proposition de loi 4737

M. Robert Garcia (DÉI GRÉNG), auteur.- Här President, Dir Dammen an Dir Hären, hello Fans. Et ass schonn e komescht Gefill wann een haut de moien iwwer Musique amplifiée schwätzt, während iergendwou aneschers, nämlech zu Bagdad, onschëlleg Zivilisten eng aner Musique amplifiée aus dem Himmel geschéckt kréien, nämlech déi vun enger kolonialer Muecht, déi en imperialistesche Krich ugezeitelt huet. Trotzdeem wësse mer, dass d'Rockmusek net nëmme staark vun enger aner Gesellschaft, vun den USA, beaflosst ass, mä mir wëssen och dass d'Rockmusek ganz oft fir de Fridden duerch Concerten, duerch aner Manifestatiounen agetrueden ass, sou dass mer elo net ze vill Etats d'âme mussen hu fir hei iwwer Musique amplifiée, beziehungsweise Rockmusek, ze schwätzen.

Här President, ech wëll der Conférence des Présidents an der Kulturkommissioun vun dëser Chamber merci soen, dass ech meng Proposition de loi aus dem Joer 2000 hei ka presentéieren. Et ass keng evident Prozedur gewiescht, well mir leien hei e bëssen à cheval zwëschen zwou Prozeduren, nämlech där aler Prozedur vun der Proposition de loi an där neier Prozedur vun der Proposition de loi.

An der neier Prozedur hätt ech eigentlech missen ee Rapport maachen, dee wär dann an der Kommissioun diskutéiert ginn an ech hätt alt kënnen dee Rapport hei virdroen, an da wär wahrscheinlech eng Motioun oder eng Resolutioun gestëmmt ginn.

No der aler Prozedur, déi hei nach wirkt, wëll ech dës Proposition de

loi virstellen, obwuel se aus dem Joer 2000 ass. Et gëtt nëmmen een eenzege Grond firwat dass meng Fraktioun insistéiert huet, dës Proposition de loi hei virstellen, an zwar géife mir gären a mir hätten och gären dass d'Chamber dee Projet, deen de Kolleeg Sunnen hei virgestallt huet, en âme et conscience ka stëmmen.

Ech erkläre firwat. Mir hunn hei virun zwee Joer, aus Ulass vun dem Vote iwwert de Fonctionnement vun der Coque um Kierchbiere, eestëmme eng Motioun gestëmmt, déi och mat enger grousser Begeescherung vun der Ministesch Brasseur accueilliéiert ginn ass. An där Motioun heescht et, dass d'Regierung opgefuerdert ass fir bei sportlechen, kulturellen, éducativen an anere Projeten, gläichzäiteg oder zumindest ouni e groussen Déphasage, de Projet iwwert d'Konstruktioun an de Projet iwwert de Fonctionnement ze déposéieren.

Wéi gesot, déi Motioun ass hei eestëmme ugeholl ginn, a wa mer eis als Chamber tant soit peu nach kënnen seriö huelen, dann dierfte mer eigentlech hei kee Projet iwwert d'Konstruktioun stëmmen, ouni dass de Projet de fonctionnement zumindest an der Pipeline ass.

Bis elo ass dat awer an deene leschten zwee Joer ni geschitt. Bei der Concertshal hei um Kierchbiere ass de Projet de fonctionnement mat engem relativ groussen Déphasage déposéiert ginn, an och an anere Kulturprojeten hu mer eigentlech ni de Fall gehat, dass de Fonctionnementsprojet parallel mat dem Konstruktionsprojet déposéiert ginn ass.

Dofir hu mir - wéi et kloer war, dass de Konstruktionsprojet géif an der Bautekommissioun finaliséiert ginn - als Fraktioun de 15. Januar eng Kulturkommissioun aberuff a mir hu gesot, entweder huet d'Regierung selwer e Fonctionnementsprojet virgeluecht oder mir hätte gären, dass eise Projet, deen an enger anerer Form scho séit 1996, also säit sechs Joer do läit, soll op den Ordre du jour kommen.

Dunn huet d'Kulturkommissioun eestëmme mech als Rapporteur vun där heite Proposition de loi gestëmmt a gesot ech soll, wann dee Projet de loi vun der Konstruktioun géif an d'Chamber kommen, da parallel dozou déi Proposition de loi iwwert de Fonctionnement virstellen. D'Madame Ministerin huet do gesot, de 15. Januar, si géif innerhalb vu 14 Deeg dann en eegene Projet de loi déposéieren. Et huet dunn awer net zwou Woche gedauert bis dee Projet de loi déposéiert ginn ass, mä zwee Méint. In letzter Minute. Ech woe souguer ze behaupten, wa mir net insistéiert hätten dass eis Proposition de loi hei op den Ordre de jour kënnt, dass dann de Projet de loi wahrscheinlich eréischt am Summer, vläicht am Hierscht géif déposéiert ginn. Mä dat ass also eng Mutmassung déi sech haaptsächlech op Erfahrungswäerter aus der Vergaangenheet baséiert.

Une voix.- E bësse méi Vertrauen, Här Garcia!

M. Robert Garcia (DÉI GRÉNG), auteur.- Ech muss awer soen dass dat Verfahren hei e bësse symptomatesch ass fir dee gewëssenen Dédain, deen d'Regierung an hir Apparatschike géigeniwwer vun der Initiative vun der Chamber éprouvéieren. Ech wëll drun erënneren dass Enn November am Joer 2000 de Conseil d'Etat un d'Regierung ee Bréif geschriwwen huet, si hätten en Echange de vue gehat iwwer dräi Proposition-de-loien, déi ech am Kontext vun de Fricchen deposéiert hunn, nämlech déi heite Proposition de loi, déi Proposition de loi iwwer eng Structure de gestion vu ganz Belval an d'Proposition de loi iwwer eng europäesch Uni op Terres Rouges, mä si kéinten awer nach keen Avis ginn, well si géife gär

wësse vun der Regierung wéi d'Pläng vun der Regierung wäer fir den Aménagement vum Site vu Belval a vun den Terres Rouges.

Dat war am November 2000, et sinn also zwee an en halleft Joer vergaangen ouni dass d'Regierung dem Conseil d'Etat eng Informatioun doriwwer geschéckt huet, an dofir huet de Conseil d'Etat och zu menge Proposition-de-loien nach keen Avis bruecht.

Ech fannen dat relativ traureg, et ass och en Zeechen dass d'Chamber vu verschiddene Leit just als eng Ofstëmmungsmaschinerie considéiert gëtt, an all déi Initiativen déi hei geholl gi ginn éischer als lästeg, kollateral Schied vun dem legislative Prozess considéiert.

Ech kommen dann awer zu dem Inhalt vu menger Proposition de loi. Déi Proposition de loi hei hunn ech deposéiert de 7. Dezember 2000, an zwar aus engem gewëssene Protest, well dee Moment de Konstruktionsprojet de loi, also net de Projet de loi, mä d'Gesetz dat mir hei de 5. Mee 1999 gestëmmt hunn, an engem Moratoire op d'Äis geluecht ginn ass. D'Bauteministesch huet sech zwar gewiert géint den Terme «Moratoire», mä finalement huet et jo awer elo quasi dräi Joer gedauert, a wann een dräi Joer eppes op Äis leet, da kann een awer scho bal vun engem Moratoire schwätzen.

Déi Proposition de loi hei, déi en Etablissement public fir déi Rockhal virgesäit, ass eigentlech e Successeur vun enger éischer Proposition de loi, déi ech de 5. Dezember 1996 hei deposéiert hunn, an zwar anlässlech vun den Debatten iwwert deen onsélegen an onsägleche Pei-Musée hei an der Chamber. Déi Proposition de loi ass deemools deposéiert ginn aus zwee Grënn. Éischters fir drop hinzeweisen dass net nëmmen déi aktuell Kulturministesch an d'Bauteministesch, mä och deen deemolege Bauteminister vun enger anerer Partei aner Prioritéiten haten, nämlech déi um Kierchbiere, wéi am Süden eppes bësse méi rapid ëmzesetzen. En zweete Grond war deen, ech wëll drun erënneren dass iwwert déi Rockhal hei scho säit de 70er Joren debattéiert ginn ass. Et goufen Initiativen, Musek fir déi Jonk, gratis Glacen an der Rockhal, ech weess net wat fir A.s.b.l.en hu sech gegrënnt, d'Initiative vun der Jeunesse socialiste, vun anere Gruppéierungen, déi ëmmer erëm aner Sitë kucke gaange sinn an d'Ausland, déi versicht hunn de Konzept ze affinéieren, an dee Moment, 1999, wéi d'Rockhal hei ofgestëmmt ginn ass, war iwwerhaapt nach kee Konzept do. Esou dass een net nëmmen dëser Regierung ka virwerfen dass se de Konstruktionsprojet weider gefouert hunn, mä och där Regierung virdrun.

Dofir hunn ech am Dezember 1996 proposéiert eng Fondatioun ze maachen, déi ech dunn Janis Joplin genannt hunn, a fir dass eng Structure de préfiguration do wär, fir dass een, wann déi Rockhal géif gebaut ginn, schonn eng Struktur do hätt déi och dee Konzept géif virun driwwen. Well mir hunn déi Lëtzebuerger Krankheit, ech hunn déi jo schonn hei ganz oft monéiert, dass mir ganz vill an de Betong an an de Stol an an de Marber investéieren, a wann de Betong, de Stol an de Marber beziehungsweise, d'Pierres de bourgogne si jo nach net do, wann déi bis stinn, da gëtt sech eréischt Gedanke gemaach wat dann an deene fastueuse Structure soll passéieren.

Wéi gesot, Här President, Dir Dammen an Dir Hären, déi Fondatioun vun deemools hunn ech duerch déi zweet Proposition de loi am Joer 2000 an en Etablissement public verwandelt. Aus wéi engem

Grond? Ma jo, am Joer 1996 gouf et jo en akademesche Sträit ob ee soll déi Kulturinstituter a Form vun enger Fondatioun oder vun engem Etablissement public etabléieren. D'Argumenter fir eng Fondatioun waren déi dass ee gesot huet, do wou vill Apport non public ass, also vu baussen, kéint een eng Fondatioun grënnen, während do wou déi Haaptapporte public sinn, soll een en Etablissement public grënnen. Dofir ass jo och d'Fondatioun vun dem Musée d'art contemporain eng Fondatioun, gëtt awer net en Etablissement public, well deemools nach Hoffnung bestoung dass vill Sponsore géife vu bausse eppes do abréngen, eng Hoffnung déi sech allgemeng an der Kultur jo an der Zwëschenzäit zimlech zerstéiert huet. Mir ware souwisou eigentlech éischer fir en Etablissement public an et stellt sech elo eraus, dass effektiv, esou wéi d'Rockhal elo configuréiert ass, inhaltlech, en Etablissement public selbstverständlech méi gënschteg wär.

Firwat den Numm vun Janis Joplin fir deen Etablissement public? Et muss ee jo zouginn, egal wéi een zu där Proposition steet, dass deen Numm e bësse méi sexy ass wéi dee vu Musique amplifiée, wou ee kéint mengen et wär eng opgebauschte Musek oder et wär soss iergend eppes. Deemools, wéi et drëm gaangen ass fir en Numm fir déi Fondatioun ze sichen, hunn ech mer fir d'éischt d'Méi gemaach, ähnlech wéi bei der Fondation Henri Pensis, fir e Lëtzebuerger oder eng Lëtzebuergerin ze fannen déi am Beräich vun der Musek Grousses gelescht hätt an déi natierlech net méi leeft, well et ass jo awer e bësse komesch fir eng Fondation oder en Etablissement public no enger Persoun ze benennen déi nach leeft.

An do muss ech awer soen dass ausser dem Chris Baldo, seet hei d'Madame Wagener, mä ech fannen dat ass awer schonn net méi grad esou rockeg, éischer méi poppeg, ass glécklecherweis nach kee Lëtzebuerger, nach keng Lëtzebuergerin gewiescht déi gestuewen ass an déi grouss Mériten an der Rockmusek hat. Dofir sinn ech an den auslänneschen Who's who kucke gaangen, a vu dass quasi alleguerten, ech géif souguer soen alleguerten d'Fondatiounen an d'Etablissements publics Nimm vu Männer kréien, do hunn ech e bësse gekuckt wéi eng Fra dass an der Rockmusek dann international federführend war, an do sinn ech natierlech niewent aneren haaptsächlech op den Numm vun Janis Joplin gestouss. Net nëmme well dat eng vun deene gréisste Blues-a Rockmusekerinne vun allen Zäite war, mä well déi och duerch hir - wéi soll ech et diplomatesch ausdrécken? - Wëllheet an duerch hiert bësse méi kontrasträicht Liewen eigentlech symbolesch steet fir eng Musek déi jo a leschter Zäit ëmmer méi geglättet ginn ass, mä déi an hirem Ursprung awer eng gewësse Revolte, eng gewëssen Dynamik an eng gewësse gesellschaftlech Afroestellung symboliséiert. Dofir sti mir och nach widerhin zu deem Numm vun där Sängerin.

Ech hu missen esouguer bei Rencontré mat Schoulklasse feststellen - ech hu geduecht déi Jonk vun haut, déi géifen déi guer net méi kennen -, dass am Zuch vun deem allgemenge Revival vun de 70er Joren effektiv ganz vill Leit aus der Jugend deen Numm nach kennen.

D'Structure vun deem Etablissement public gläiche selbstverständlech deene Structure wéi all Etablissement public. Dank der Seejomëssenaarbecht vun dem Jurist vum Kulturministère, huet sech lues a lues de Konzept vun dem Etablissement public affinéiert. Am Ufank huet de Conseil d'Etat ëmmer nach missen do meckeren, a leschter Zäit ass dat Gemeckers manner ginn, esouguer dass d'Etablissements publics ëmmer méi glat iwwert

d'Bühn ginn, an dofir ass eigentlech zu de Structure selwer vum Etablissement public relativ weineg ze soen.

Et muss een awer elo soen, wat ech och e bësse cocasse fannen, dass d'Regierung net nëmmen zwee Méint gebraucht huet fir hire Contre-projet ze formuléieren, dee se jo hei schonn hätt kënnen säit sechs Joer formuléieren. Zweitens, si maachen et sech relativ bequem well si iwwerhuelen einfach den Exposé des motifs. Dat musst Der wierklech liesen, dat ass einmaleg, am Exposé des motifs steet, mir wëlle kee weideren Exposé des motifs, well dat steet jo alles schonn an de Bauteprojeten dran, an dofir iwwerhuele mer dat, an dann zitéiere se de Bauteprojet. Also esou liddereg kann ee sech natierlech och aus der Affär zéien, quitte dass ech muss soen dass den Exposé des motifs vun deem Bauteprojet effektiv eng ganz Rei vun Elementer enthält, mä et hätt een awer kënnen, wat d'Gestioun betrëfft, nach kleng Prezisiounen bréngen zu deem Bauteprojet.

En aneren Ennerscheed zwëschent der Proposition de loi an dem Projet de loi vun der Regierung ass deen, dass d'Regierung an dem Conseil d'administration eng Prédominance vun Apparatschiken, wann ech dat dierf frëndlech soen, aus de Ministère virgesäit, wou ech meng Zweifelen hunn ob déi net éischer Spezialist a Men in Black, also a blauer Box sinn, wéi an der Rockmusek, a wou ech eigentlech fannen dass et besser wär eng Majoritéit vun de Leit an deem Conseil d'administration, dat wäer Leit déi och mat der Rockzeen eppes ze dinn hunn. Mir hunn also e bësse méi eng aner Pondératioun vu Presenz an deem Conseil d'administration wéi de Regierungsprojet, mir hunn och zousätzlech vun enger Verriederin oder engem Verrieder vun der Stad Esch och nach ee Verrieder oder eng Verriederin vun deem Syndicat Pro-Sud mat an de Conseil d'administration geholl. Mir wollten dat ëmmer systematesch maachen, well mir fannen dass déi Aufgabe vun esou enger Rockhal net eleng en nationalen oder och net eleng e lokalen, mä och e regionale Charakter mussen hunn.

Wat de Rescht ubelaangt, huet d'Regierung elo och a leschter Minutt, nämlech net méi spët wéi den 19. März, dat war gëschter, eng Prise de position zu menger Proposition de loi gemaach, déi si och hätt kënnen säit sechs Joer maachen. Doranner stinn e puer Argumenter, déi richteg sinn. Si erginn sech dorun, dass déi Proposition de loi schonn zwee an en halleft Joer al ass an natierlech net méi deem Projet vun haut entsprécht.

Een Argument ass natierlech besonnesch witzeg. An deem leschte Punkt werfe si mir vir, dass an der Proposition de loi keng Estimatioun vun de Folgekäschten dra stéing. Dat ass natierlech kloer. Ech mengen als aarme Schlucker-Deputéierte vun enger klenger Fraktioun huet ee kee grouse ministeriellen Apparat hanneru sech, deen engem kann ausrechnen wéi eng Leit een do muss astelle vum Portier bis hin zum Direkter. Et ass natierlech och kloer, dass a kenger Proposition de loi, déi ech jee hei vun engem Deputéierte gesinn hunn, eng Estimatioun des coûts dra war.

Si schreiwen dann allerdéngs si hätten déi Estimation des coûts gemaach. Ech hunn dunn awer um Schierm nogekuckt a souwuel bei där provisoerescher Versioun wéi och bei där definitiver Versioun keng Estimation des coûts fonnt. Dat heescht d'Regierung gëtt also de Moment op alle Fall hiren eegenen Urspréich net gerecht an duerfir ass eigentlech de Moment deeseweichte Flou ronderëm e Projet de loi vun der Regierung wéi deen iwwert der Proposition de loi vu mir.

Nonobstant a well mir extrem fein sinn, si mer der Meinung dass dee Projet de loi vun der Regierung,

och wann en, wéi gesot, e bëssen iwwert de Knéi gebrach ass, awer keng grammatikaalesch Feeler huet wéi fréier oft esou Projeten der hatten, well haut déi Computere jo déi Korrekturprogrammen hunn. Ech ka mech un e Projet Neumünster erënneren, deem 113 grammatikaalesch Feeler hat, well en esou séier huet missen iwwert de Knéi gebrach ginn.

Deen heite Projet ass an allen Hinsichte korrekt an duerfir kënnen mir de Projet vun der Regierung ënnerstëtzen. Duerfir wëll ech hei eng Resolutioun déposéieren, déi besee, dass d'Chamber décidéiert de Projet de loi vun der Regierung, dee wéi gesot virun enger Woch déposéiert ginn ass, esou séier wéi méiglech ze evakuéieren, allerdéngs sous condition qu'un tableau sur les coûts financiers prévisionnels de la gestion soit ajouté au texte du projet de loi.

Résolution 1

La Chambre des Députés,

- saluant le vote du projet de loi 5055 sur un Centre de Musique Amplifiée sur la friche industrielle de Belval-Ouest;

- rappelant la motion unanimement adoptée par la Chambre invitant le Gouvernement à soumettre sans déphasage trop important les deux projets de loi relatifs à la construction, resp. à la gestion d'infrastructures culturelles;

- considérant la présentation de la proposition de loi 4737 portant création d'un établissement public nommé «Centre de créations et d'événements musicaux Janis Joplin»;

- prenant acte du dépôt, le 11 mars 2003, du projet de loi 5103 portant création d'un établissement public nommé «Centre de Musiques Amplifiées», projet de loi qui actualise et précise les dispositions de la proposition de loi citée;

décide

- d'évacuer le plus rapidement possible le projet de loi 5103 portant création d'un établissement public nommé «Centre de Musiques Amplifiées», sous condition qu'un tableau sur les coûts financiers prévisionnels de la gestion soit ajouté au texte du projet de loi.

(s.) Robert Garcia, François Bausch, Camille Gira, Jean Huss, Renée Wagener.

Ech wäert nach méi spéit an dëser Séance d'Geleeënheet kréien iwwert den excellente Rapport vum Kolleeg Sonnen an zu dem Projet de loi iwwert d'Konstruktioun vun der Rockhal ze schwätzen.

Ech soen lech merci.

Une voix. - Très bien.

M. le Président. - Als nächste Riedner ass den Här Ady Jung agedroen. Den Här Jung huet d'Wuert.

Discussion générale

M. Ady Jung (CSV). - Här President, Dir Dämmen, Dir Härten, an engem excellenten schréfflechen wéi och mëndlechen Rapport huet mäi Frënd Fred Sonnen de Projet de loi 5055 iwwert de Bau vum Centre de Musique amplifiée beschriwwen a virgestallt. Well hien dat esou ausféierlech gemaach huet, kann ech mech op e puer eenzel Aspekter vum Projet beschränken.

Am Numm vun der CSV-Fraktioun soen ech dem Kolleeg Fred Sonnen merci a félicitéieren him fir säi grousst Engagement fir alles wat sech de Moment an och an Zukunft op den Industriebrooch vu Belval-West ofspillt.

Wann och de 6. Mee 1999 hei an der Chamber op Drock vun der LSAP en éischte Projet fir eng Rockhal gestëmmt gouf, an zwar eestëmme mat 54 Stëmmen, da misste mer haut grad esou eestëmme agestoen, dass dee Projet un a fir sech iwwert de Knéi gebrach war.

Fiederféierend war den deemolege Minister fir d'Jugend, de Kolleeg Bodry, deem ënnert dem laangjähregen Drock vu Rockferventen, wuel mam Averteesdemech vun der CSV-LSAP-Regierung, de Projet duerchbruecht hat, deem allerdéngs - wéi sech spéider erausgestallt huet - weder bautechnesch nach architektonesch geräift war, ofgesi vun den Eigentumsverhältnissen vun den Terrainen a vun de Gemeengeprozeduren, déi der Autoritéit vun de Gemengen Esch a Suessem ënnertstinn. Och huet sech erausgestallt, dass déi virgesonnen Infrastrukture kengesfalls den Uspréich vun der viséierter musikaalescher Ausrichtung gerecht hätte kënnen ginn.

Obschonn an der Zwëschenzäit eng Onmass Aarbechten, besonnesch duerch den Innenminister a gläichzäiteg Minister vum Aménagement du Territoire Michel Wolter geleescht goufen, esou konnten de leschte Méindeg déi zwou Chamberkommissiounen vun den Travaux publics a vun der Économie, Énergie, Post an dem Transport sech iwwerzeegen, dass et bis op den heitegen Dag kaum méiglech gewiescht wier egal wat fir e funktionärsfäege Bauprojet do ze realiséieren.

Positiv ass, dass d'Planungskonzept elo feststeet, mä zum heitegen Zäitpunkt ass Belval-West ëmmer nach eng Industriebrooch, wou zwar vill geschafft gëtt, mä wou déi noutwendeg Infrastrukturen nach net fäerdeg sinn.

Doriwwer eraus ass et awer wichtig, dass och am Héichbau esou bal wéi méiglech op enger Plaz konkret ugefaange gëtt. Ech begreissen duerfir d'Matdeelung vun der Madame Minister Erna Hennicot-Schoepges, dass d'Aarbechte fir déi am Volleksmond genannte Rockhal schonn dës Juli kéinten ulafen, fir dann am Joer 2005 betriebsfäeg ze sinn.

Impressionéiert hu mech d'Objektiver aus dem Projet, déi esou ëmrass sinn: „Le Centre de Musique se définit à la fois comme un lieu de spectacles, de pratique artistique, de répétition, de création, un lieu de rencontre, d'information, d'échanges et de réflexion, un espace d'expérimentation et d'encouragement à l'initiative. Le Centre de Musique sera consacré à toutes les formes d'expressions croisant les musiques amplifiées et s'adressera à un large public diversifié en accueillant des musiciens professionnels aussi bien qu'amateurs.“

Wat sinn dann elo déi Punkten, déi ee bei deem neie Projet muss méi genoe ënnert d'Lupp huelen an déi am Virfeld scho vu Kolleegen aus der Opposition ugesprach, respektiv kritiséiert goufen?

Dat ass éischters de Gesteungspräis, dee sech vu 444,2 Milliounen Frang, laut dem deemolege Rapporteur, dem Här Mathias Greisch, dono awer bei Noberechnungen op 790 Milliounen Frang sollt belafen, also no bäi ronn 20 Milliounen Euro op elo 29.623.000 Euro gewuess ass. Heizou sief bemierkt, dass ee keng Appel mat Biren oder soll ech léiwer soen Appel mat Meloune vergläichen dierf.

Den éischte Projet war e minimale Kompromiss fir d'Gebléishal, déi virun 90 Joer gebaut gouf, zur Halschent als Rockhal ëmzebaue fir maximal 5.000 Leit, woubäi 750 Sëtzplazen abegraff waren. Nodréiglech huet sech dann erausgestallt, dass dësse Projet weder d'Uspréich un elementarem Confort, nach u Fonctionnalitéit, nach u Sécherheet erfëllt hätt. Des Weidere war ënnerlooss ginn den Zoustand vum Daach ze ënnersichen, dee sech dann als staark reparaturbedürfteg erweisen huet, wat schlussendlech zu engem onvertriebare Gesamtpräis fir eng un a fir sech primitiv Musekshal geféiert hätt.

Wat elo deem neie Projet ubelaangt, deem eis haut virläit, an de

Rapporteur huet lech all seng Virdeeler erkläert, esou dierf ee mat Iwwerzeugung soen, dass d'Madame Minister Hennicot an hirer duebler Fonctioun als Kultur- a Bauteminister hirer Aufgab an allen Hinsichten nokoum.

Als Deputéierten erliewen ech et permanent, dass besonnesch am Zentrum an uechtert d'Land a Pruechtbauten investéiert gëtt. Duerfir begreissen ech et als Süd-Deputéierten, dass d'Regierung och bei dem Kulturprojet op där Plaz, wou de Wuelstand vum Land geschafe ginn ass, net geknéckt huet.

Als zweete Punkt ass et d'Gesamtzuel vu 4.000 Plazen déi kritiséiert gëtt. Et sief widerholl, dass et sech bei dësem Projet wuel verstanen ëm 1.500 Sëtzplazen an 2.500 Steeplazen handelt, déi alternativ als 3.000 Sëtzplazen aménagéiert kënnen ginn.

Hei sief positiv ervirgestrach, dass den Accès handicapéiertegerecht aménagéiert gëtt an dass speziell Plaze fir dës Matbirger virgesi sinn.

Doniewent sief da bemierkt, dass laut Erfahrungswärter 85% vun de Spektakelen e Maximum vun 3.000 bis 4.000 Persounen uspriechen. An der Moyenne si bei dëse Concerten ongeféier 2.250 Persounen um Dill.

Wann elo verschidde Kreiser behaapten, de geplangte Centre de Musique amplifiée misst op d'mannst 5.000 Plazen ubidden, sou wëll ech de Kolleeg Zanussi aus senger Ried vum 5. Mee 1999 zitieren: „D'Zuel vun de Plazen ass opgrond vun den Aussoe vun de Concertveranstalter vun dohier berechtigt, well se neierdengs soen, dass et besser ass dräi Concerte mat 5.000 Leit ze maachen, wéi ee Concert unzesetze mat 15.000 Leit, wou keng 15.000 kommen. De Risiko fir en Echec ze kréie bei dëser Quantitéit ass méi kleng, an dofir ass éischer d'Tendenz a Richtung vu méi klengen Hale mat méi klengen Kapassitéiten.“

Grad sou kéint een haut behaapten...

(Interruptions)

D'Zuel vun de Plazen ass opgrond vun den Erfahrungswärter a sou fair berechtigt, well et besser ass dräi Concerte mat 4.000 Leit ze maache wéi ee Concert unzesetze mat 12.000 Leit, wou keng 12.000 kommen. De Risiko fir en Echec ze kréie bei dëser Zuel ass méi kleng, an dofir soll een éischer a Richtung vu méi klengen Hale mat méi klengen Kapassitéite goen.

Heizou wëll ech och de Kolleeg Lucien Lux zitieren, deem am Mee 1999 a senger Ried vun enger Greissenuerdnung vu 4.000 bis 5.000 Plaze geschwat huet. Sécher ass datt d'Concerten, déi jeeweils méi wéi 4.000 Leit unzéien, fir Gemenge wéi Esch a Suessem, déi sech an direkten Anzugsgebitt befannen, mat grousssem Opwand verbonne sinn. Heibäi muss een och un d'Awunner denken, déi, wann d'Uerdnungskräfte iwwerfuert sinn, ëm hir Sécherheet fäerte mussen.

Der Madame Minister wëlle mer awer besonnesch un d'Häerz leeën e Maximum ze ënnerrhuele fir d'Isolatioun optimal ze maachen, fir d'Awunner net muttwëlleg mat vill Kaméidi ze belästegen.

Wa sech Spektakelen ubidden, déi wierklech mat vill méi wéi 4.000 Leit rechne mussen fir rentabel ze sinn, dann hu mer hei zu Lëtzebuerg d'Coque, déi bis 8.000 Leit faasse kann a wou d'Stad Lëtzebuerg besser Méiglechkeeten huet fir fir Uerdnung a Sécherheet ze suergen.

Als drëtten Punkt geet et ëm déi nëmmen 175 ënnerierdesch Parkplazen, ofgesi vun deene Parkingsméiglechkeeten déi sech op anere Plazen um Site befannen. Dës ass eng Tatsaach, déi een natierlech kritesch belichte muss.

(Interruption)

Merci. Perséinlech fannen ech et och ongenügend, well ech den Hang zum eegenen Auto vun eise Matmensche kennen. Ech loosse mech awer gären enges Besseren beléieren, an d'Virstellung vu gutt organiséierter Kollektivtransporter héiere sech jiddefalls gutt un. Eis gréng Kolleegen heibanne mussen jiddefalls heidriwwer begeeschtert sinn.

(Brouhaha général)

D'Aussoe vum Transportminister, deem e flexibelen Asaz vun der Eisebunn verspricht, den TICE, dee säin Haaptëtz virun der Dier vun Esch-Belval huet a mat Sécherheet an dësem Kontext besonnesch gefuert ass, an och den Asaz vum RGTR kënnen hei mat guddem Wëlle Problemer léisen. Emmerhi goufen um Site Belval-West Erfarunge gemaach beim Event „Steelworx“, wou sech 50.000 Leit afonnt haten. Doriwwer eraus muss ee sech bewosst sinn, dass kulturell Spektakele sech an der Regel ausserhalb vun deenen Zäiten, wou de Berufsverkéier intensiv ass, ofwéckelen.

Als véierte Punkt bleift dann nach dat wat de Kolleeg Garcia mat senger Proposition de loi 4737 belicht huet.

Am Fong huet hie scho Recht, Här President, well esou ee Musekzenter kann ouni Gestionsstruktur net funktionéieren. Komplimenter un den Här Robert Garcia fir seng Fläissaarbecht, ...

Plusieurs voix.- Oh!

M. Ady Jung (CSV). - ...déi een allerdéngs als Gestionsstruktur zum éischte Projet 4545 muss gesinn. D'Madame Kulturminister huet nämlech mam Projet 5103 e passende Gestionsprojet abruucht, dee spezifesch op deem neie Bauprojet 5055 ugepasst ass, iwwert dee mer haut hei befannen. D'Proposition de loi Garcia gëtt also domat hifälleg.

An dësem Kontext wëll ech en Auszuch zitieren, deem ech den 22. Dezember 2000 am Lëtzebuurger Land gelies hunn. Do stoung iwwert d'Proposition de loi 4737: „Hormis le fait que Janis Joplin n'est ni particulièrement vivante ni particulièrement représentative de la musique d'aujourd'hui, il mit ainsi le doigt sur le prochain problème, non traité par l'équipe Bodry: Qui gèrera cette salle et selon quels critères?“ Ab ee, dës Kritäre sinn elo festgehalen am Projet de loi 5103, dee wéi gesot de 5. März 2003 vun der Madame Kulturminister déposéiert gouf an dee mer deemnächst hei an der Chamber stëmme wäerten.

Zum Ofschloss wëll ech aus deem selwechten Artikel vum Land zitieren: „Les socialistes ont bien encore réussi à faire voter d'urgence la salle de rock, mais il s'avère que cela n'était qu'une manœuvre électorale, le projet ayant été loin d'être réalisable. L'État n'était même pas encore propriétaire du terrain.“

Haut sinn déi Problemer geléist. Mir vertrauen op d'Ministesch datt si elo d'Äerm eropstréppt, fir den éischte Spuetstéch ze maachen, ...

(Hilarité)

...fir datt esou bal wéi méiglech do jonk Leit, an déi déi jonk bliwwen sinn a wëlle bliwwen, gutt Musek kënnen erliewen. Dës gesot, Här President, iwwerbréngen ech den Accord vun der CSV-Fraktioun zum Projet de loi 5055 a soen lech merci fir d'Nolasschteren.

Plusieurs voix.- Très bien.

M. le Président. - Als nächst Riednerin ass d'Madame Lydia Mutsch agedroen. D'Wuert huet d'Madame Mutsch.

Mme Lydia Mutsch (LSAP). - Här President, Dir Dämmen an Dir Härten, et ginn tatsächlech ganz héich Erwaardungen un deem heite Projet geknäppt. Net nëmme well mer schonn zënter Joren op eng Rockhal waarden, mä och well de Rockhal-Projet als Startschoss gesi gëtt fir de Gesamtaménagement op der Friche Belval-West, déi hiersäits soll Modellcharakter kréie fir de Strukturwandel am Süden anzelauden. D'Lat läit also ganz héich, an dofir muss och deem heite Projet, genoe wéi dee Gesamtprojet un deem e geknäppt ass, e Succès ginn.

Mir hunn eis am besonnesche mat der Fro beschäftegt, ob déi heite Rockhal, déi mat groussen Erwaardungen och vu Säite vun der Regierung ugekënnegt ass, déi grouss Erwaardunge kann erfëllen an hirem gudden Ruff, deem hir jo virausgoe soll, och ka gerecht ginn.

An der Vergaangenheet ass oft gesot ginn, vu Säite vun der Opposition un d'Adress vun der Regierung, dass méi a Mauerne investéiert gëtt wéi a Mënschen. Eis huet déi Fro och interesséiert am Zesammenhang mat der Rockhal. Et gëtt sech vill gebreet, dass d'Bereetschaft do ass fir eng ganz grouss Zomm vu Suen an déi heite Rockhal ze investéieren. Während mer viru Joren e Projet hei gestëmmt hunn, dee bei 6,7 Milliounen loun, leie mer elo bei 29, bal 30 Milliounen Euro.

Dat ass eng relativ grouss Steigerungsrate, quité dass, wéi et richtig hei gesot ginn ass, et sech ëm zwee verschidde Projeten handelt. Mä esou schlecht ka jo zumindest awer de Projet selwer net gewiescht sinn, soss wier net deem nämlechen Bureau d'architectes beoptraagt gi fir och deem neie Projet auszuschaffen. Just dass e wahrscheinlech mat op de Wee kritt huet, dass en dierft esou vill méi kaschten.

Wéi ass et also mat deem Reproche dee gemaach ginn ass, och am Virfeld zum Rockhalprojet, dass hei net d'Prioritéit dra loun fir an eng liewesch Kultur ze investéieren, mä haaptsächlech e prestigiéist Gebai sollt dohi kommen? Wéi ass et mat deem dote Virwurf? Wat mécht iwwerhaupt de Succès vun enger Rockhal aus, wéi se elo geplangt ass? An ech bleiwen, wann der mer erlaabt, bei deem Numm.

Ma jo de Succès gëtt wahrscheinlech definéiert vun der Qualitéit vun deenen déi herno fir d'Programmation zoustänneg sinn, fir d'Veanstaltungen ze programméieren, fir d'Animation ze maachen. D'Qualitéit gëtt massgeblech bedéngt duerch d'Qualitéit vun de Künstler, vun de Gruppen déi do optrieden, an d'Qualitéit gëtt och an haaptsächlech bedéngt doduerjer wéi den Aklang herno beim Grand public ass, dat heescht wéi de Client, wéi d'Zilgruppen herno sech mat deem Projet ausernanersetzen.

Dofir sief et erlaabt am Virfeld eng Rei vu Froen ze stellen, fir ze wësen wéi een Usaz, wéi ee konzeptuellen Usaz bei deem heite Projet et gouf? Wie gouf beim Konzept befoert? Wier huet hei am Land d'Kompetenz bei Veranstaltungen, bei Animation vun esou Veranstaltungen, wéi se spéider an där doter Struktur solle stattfannen? Net nëmme wat d'Gruppen ubelaangt, déi herno do sollen optrieden, mä och wat d'Kontakter ubelaangt fir iwwerhaupt kënnen e Programm ze maachen, eng Programmation ze maache fir den Accueil herno ze assuréieren, fir och d'Betreiung vun de Leit herno ze maachen? Fir ween ass déi Hal hei prioritär geduecht? Wee soll da spéider d'Programmation maachen? Wee sinn d'Zilgruppen a wéi soll se herno funktionéieren? Ma jo, eng Fro sief vläicht am Virfeld erausgegraff:

Fir ween a mat weem gouf déi heiten Hal geplangt?

Mir hunn an der Kommissioun, déi zwee oder dräimol hei iwwert dëse Projet geschwat huet, haaptsächlech als Kontaktgrupp Backline genannt kritt fir d'Crédibilitéit hierzestellen, dass en connaissance de cause eng Gesamtplanung ronderëm dës Hal stattfonnt huet. Dofir: Ween ass Backline? Ma jo wann een op de Site vun deem Groupement geet, dee sech selwer als representativ ugesäit fir d'Lëtzeburger Musekszeen, da fënnt een do d'Nimm vun enger Dosé Leit, déi vu sech selwer soen, si wieren do fir d'Promotioun ze maache fir de Lëtzeburger Rock a Pop, fir d'Solidaritéit ënnert de Museker ze fördern, fir eis Lëtzeburger Zeen ze encouragéiere fir eemol am Joer e groussen Event, en Trampolineconcert ze organiséieren - wat ëmmer dat ass - a fir e Rockbrunch ze organiséieren. Dat war also den Hauptinterlocuteur fir d'Konzept vun dëser Rockhal op d'Been ze bréngen.

Wéi ass dann awer hei zu Lëtzebuerg d'Saach ronderëm d'Veranstaltungen vu Rockconcerten? Backline taucht zumindest an där Lëscht, déi mir fir dat Joer hunn, op dat sech och am Gesetzestext referéiert gëtt fir 2001, iwwerhaapt net op als Veranstalter. Dat heescht, si hu keng Kompetenz a Veranstaltungen, respektiv a Veranstaltung vun Evénementen wéi se hei viséiert sinn. Wéi war nämlech 2001 d'Situatioun hei am Land? Ma jo, mir hate ganz genoe - ech hunn dat Joer als Referenzjoer geholl, well dat och d'Referenz am Projet de loi ass - 74 Concerten hei am Land. 74 Concerten. Déi haten eng Moyenne vu 400 Spectateuren. 400. Fënnemol war een Evénement mat méi wéi dausend Leit an dräimol waren déi Infrastrukturen, déi haaptsächlech fir esou Evénementen zur Verfügung stoungen, vu méi wéi dausend Leit besicht.

Wie waren d'Organisateuren? Ma jo, dat waren haaptsächlech fënnel Groupementen, wou deen Éischten d'Kulturfabrik war, deen Zweeten den Atelier an deen Drëtten Lux-events. Am Atelier an an der Stad Lëtzebuerg hunn de Gros vun deene Veranstaltungen stattfonnt, nämlech 26. An um Site vun der Kulturfabrik hunn der 23 vun deene Veranstaltungen stattfonnt, an déi drëtt gréisst Zuel zu Déifferdeng, 7 Veranstaltungen. Dat war also d'Situatioun wéi mer se 2001 hei am Land haten, a wéi gesot, do taucht Backline net op.

Et ass och esou, an do kënnen mer hei formell sinn, vun deene Veranstalter, ech hunn déi aner elo hei net genannt, well et sinn och nach e puer méi klenger dobäi, ass keen, awer och guer kee Kontaktéiert ginn am Virfeld fir de Konzept vun dëser Hal ze erstellen. Dat muss lo nach näischt ze dinn hu mat der spéiderer Gestiou oder mam Fonctionnement, wou ee ka soen, mir wëllen eis als Etablissement public frei Hand loossen an eis net a privat Hänn ginn. Mä zumindest awer fir de Konzept auszeschaffen, wier et awer mengen ech kee Luxus gewiescht fir e klengt Gespréich mat deem engen oder aneren ze féieren, deen en Know-how op deem Gebitt huet.

Lo waren dat doten eng Rei vun Zuele wéi d'Situatioun am Joer 2001 war. Ech rappeliere se. 74 Concerten. Eng Moyenne vu 400 Persounen. Fënnemol méi wéi dausend Persounen, déi un esou Evénementen Deel geholl hunn. Dat changéiert dann elo radikal. Radikal changéiert dat, well mer elo eis Rockhal kréien. Op ënnerschiddlechen Tribünen, Pressekonferenzen, Conseil de Gouvernement, an de Chamberskommissiounen, goufen Aussoe gemaach, haaptsächlech vun der zoustänneger Ministesch. Déi schwätzt vun enger Moyenne vun 2.250 Spectateuren vun där ee géif ausgoen. 2.250 Spectateuren, a wou de Conseil de Gouvernement d'Ausso ronderëm d'Rockhal un d'Press ginn huet mat deenen

Eckdaten, déi dorunner hounge. Do ass gesot ginn, et géif gerechent ginn, wann déi Hal funktionäreg wier an e bësse sech arodéiert hätt, mat 200.000 Visiteuren pro Joer. Dat wieren 166 Manifestatiounen pro Joer mat Plusminus 1.200 Spectateuren pro Evénement, all zweeten Dag ongeféier.

Et ass och gesot ginn an der Kommissioun vun der Madame Minister, dass am Ausland, och a Strukture wou nëmmen 2.000 Persounen erapassen, ëm déi 400 Evénementen pro Joer kënnen Spilles assuréiert ginn. Et ass, niewebäi gesot, och projeziert fir ëm déi 200 Evénementen an dem Hall philharmonique um Kierchbiereg ze maachen. Do sief et awer zumindest erlaabt ze froen, wéi mer dat dote wëllen ustellen. Et sief erlaabt ze froen, wéi mer dat wëllen ustellen.

Déi Fro ass dann och an der Kommissioun gestallt ginn. Dunn huet d'Madame Minister gesot - dat war och am Zesammenhang mat der Fro no der Gréisstenuerdrung -, ma jo si hätt Lëschten do leien, dräi Säite laang, vun internationale Gruppen, déi elo scho sech géifen interesséiere fir op esou enger Plaz ze spillen.

(*Interruption*)

Vu méigleche Gruppen.

(*Interruption*)

Ech kann de Rapport vun der Kommissioun siche goen a virlesen, wou dra steet: „Madame le Ministre informe la Commission que le Ministère dispose dès à présent d'une liste de groupes qui ont manifesté déjà maintenant leur intérêt pour pouvoir“ an esou weider. Et steet esou am Rapport a vu dass ech och an der Sëtzung dobäi war, kann ech och confirméieren, dass de Rapport dat erëmgëtt, wat an der Kommissioun gesot ginn ass.

Dunn hu mer dann déi dräi Säite kritt. Bon, ech wëll elo net behapten dass ech e grouse Kenner vun der Gesamtzeen sinn, mä erlaabt mer awer do meng Zweifelen unzmellen an och d'Zweifelen vun eisem ganzem Grupp, wann elo gesot gëtt, dass Gruppe wéi U2, The Cure oder d'Mariah Carey - ech hunn elo bei deenen 200 déi erausgeholl, déi mer spontan agefall sinn - just drop lauer fir spéider op Esch an d'Rockhal ze kommen, well: Wéi ass et dann am Moment mat eiser Coque? Do kënnen dach elo scho bis zu 8.000 Spectateuren empfaange ginn a wat hate mer bis elo: zweemol de Garou mat 4.500 Persounen an eemol den Aznavour mat ënner 4.000 Persounen an engem Joer. Dat heescht mir wäerten elo radikal alles iwwert d'Kopp geheie wat un Erfahrungswäerter bei eis am Land entre-temps war. Wou gi mer dann déi 166 Manifestatiounen mat plus/minus 1.200 Spectateuren pro Evénement sichen?

Dat waren elo déi Haaptantworten, déi mir kritt hunn, wou mer gesot hunn, wann ee wierklech an déi Divisioun vun deenen, déi ech elo éineschters anhand vun e puer Beispiller genannt hunn, goe wëllt, da muss ee grouss denken. Mä wann ee grouss denkt, dann hu mer am Fong schonn entspreichend Infrastrukturen, déi elo schonn operationell sinn, mä déi dat schonn net assuréiere kënnen, wat mer eis do virstellen.

Dunn ass awer haaptsächlech zu eis gesot ginn déi doten Hal - an duerfir wahrscheinlech och den Interlocuteur Backline als soi-disant Représentant vun der Lëtzeburger Musekszeen - wier och fir eis Lëtzeburger Musekszeen en valeur ze setzen. Dat ass eng nobel Ausso an déi kënnen mir nëmmen ënnerstëtzen.

Duerfir sinn och an där Struktur sechs Salles de répétition virgesinn, wou am Duerchschnitt dräi bis véier Persounen übe kënnen. Et ass e Sall vu 60 m² an ee vun 145 m² virgesinn. Déi aner Säll hunn 12 m². An deem groussen ass Danz virgesi gi fir plus/minus 15 Persounen.

Eis Lëtzeburger Gruppen hätte jo hei am Land wierklech eng kleng Opmierksamkeet verdéngt. Där Meenung si mir och, well wa si zu dësem Zäitpunkt wëllen a Saache Congé culturel eng kleng Overture kréien oder wa si wëllen eng Hëllefstellung kréien, wann et drëm geet eng CD och nëmmen ze enregistrieren, oder wa se wëllen eng international Carrière ustriewen a Videoe maachen: Wéi vill Infrastrukture sinn dann do fir si bei deene Saachen ze encouragéieren?

Wéi gi si encouragéiert an hirem künstleresche Schaffen? Hunn eis Radioen hei am Land eng Obligation fir eng bestëmmten Unzuel vu musikaleschen Duerbiddungen vu Lëtzeburger Gruppen ze bréngen fir se zum Beispill ze fördern? All dat ass net do an duerfir ass déi Ausso, déi gemaach ginn ass, dass d'Rockhal och soll do si fir der Lëtzeburger Musekszeen ze hëlfen, bei eis op oppen Diere gefall.

D'Fro déi sech just an deem Zesammenhang stellt ass, wéi et dann herno ass mat deenen 350 Lëtzeburger Museker, déi mer hunn, an déi da wuelverstanen a sechs Salles de répétition mat dräi bis véier Leit übe kënnen. D'Madame Minister huet op enger Pressekonferenz gesot, dass mer 30 Gruppen hätten, an 800 Studenten déi Musek maachen. Wéi ass et da virgesinn, dass déi sech herno an där doter Struktur manifestéiere sollen? Et ass da gesot ginn, dass fir déi Lëtzeburger Gruppen haaptsächlech dee Sall do ass vu 500 Leit.

Meng Fro ass déi: Ass dann och dee Sall vu 500 Leit modulabel an ass iwwerhaapt dee grouse Sall modulabel? Et ass gesot ginn dass e modulabel ass, mä wéi ass e modulabel? Gi Blumestäck dertëscht gestallt? Gi kleng Trennwänn gemaach, fir dass e modulabel ass? Huet een den Androck, dass een an enger ausverkaaftener Hal ass, och wann een als Lëtzeburger Grupp an engem Sall vu 500 Leit bei engem Public vun 30 Leit a la rigueur spillt? Déi 74 Gruppen, déi 2001 hei am Land waren a virun enger Moyenne vu 400 Persounen gespillt hunn, kommen déi an dee Klengen oder an dee grouse Sall? Huet een dann do d'Gefill wéi wann een an engem ausverkaaftene Sall ass oder huet een do d'Gefill wéi wann dee Sall vu 4.000 Leit, wéi e virgesinn ass, awer net occupéiert wier?

Elo ass et jo awer esou dass gesot ginn ass - mir hu jo déi dräi Säite kritt -, dass déi doten Hal awer duerchaus soll Spectateuren an enger Gréisstenuerdrung vu 4.000 Persounen unzéien. Do wier ech interesséiert herno Detailler ze kréie wéi mer dat dote sollen ustellen. Alldéngs ass da gesot ginn et géing gekuckt ginn eng Complémentaritéit mat de bestoenden Haiser ze fannen.

Ma jo, fir lech nëmmen e Beispill ze ginn: D'Kulturfabrik zu Esch huet zwee Säll vun enger vergläichbarer Gréisstenuerdrung an déi sinn ongeféier zu zwee Drëttel vun der Zäit occupéiert. Alldéngs, an dofir hu mer gesot dat ass eng ganz positiv Saach, sinn d'Salles de répétition, déi an der Kulturfabrik sinn, non-stop ausgebucht. Dat heescht de Widderstand ass evident.

Op där enger Säit gëtt gesot mir maachen eng Hal wou mer virun allem Lëtzeburger Museksgruppe wëllen en valeur setzen. Da maache mir awer just sechs Salles de répétition mat engem Studio fir Enregistrementer ze maachen. Et ass grad do wou een hätt kënnen en Akzent setzen, wann ee wierklech hätt wëlle crédibel si fir Lëtzeburger Museksgruppen ënnert d'Äerm ze gräifen. Op där anerer Säit gëtt awer gesot mir gesi grouss. Ma jo,

dann ass eis Äntwert dorobber, dass mer entweder ze grouss oder ze kleng gesinn. Dëst Konzept läit iergendwou dertëscht. Et ass weder dat eent nach dat aner.

Et ass kee Konzept wat eis Lëtzeburger Musekszeen befriedegt, well vun deenen 350 Museker, 30 Gruppen an 800 Studenten, déi Musek maachen, wäerten der net vill hiert Gléck an deene sechs Säll fir dräi bis véier Persounen oder deem enge Sall vu 60 m² fannen. Si hunn och domat nach keng eng zousätzlech Hëllefstellung kritt fir hir alldieglech Aarbecht. Op där anerer Säit sinn déi Grouss, déi wierklech Grouss, déi hei vun engem vun de Spriecher vun der Opposition genannt gi sinn, net un enger Struktur interesséiert, wou eng maximal Begrenzung op 4.000 Persounen d'Limite ass.

Dat heescht dass, wann déi Gruppen, déi op deenen dräi Säite sinn, déi mir vun der Madame Minister kritt hunn, sollen heihinner kommen, da solle se wie gehabt an d'Coque kommen, an do ass d'Coque eis bis elo nach de Beweis schëlleg bliwwen, dass all Struktur, déi dofir ka genotzt ginn, iwwerhaapt dofir operationell genuch ass. Dat zu der Fro vom Konzept, mä vu dass mäi Fraktiounskolleeg, den Zanussis Marc, och nach herno dorobber ageet, wäert ech mech dann heirobber limitéieren.

Et ass dann och berechtegt d'Fro ze stelle wéi et mam Accès zum Site ass a wéi et mam öffentlichen Transport ass, dem grouse Schwaachpunkt vun dësem Projet. Do sinn d'Aussoe vun ënnerschiddleche Membere vun der Regierung ganz ganz ënnerschiddlech. Während vun der Madame Minister gesot gëtt, dass mer hei ëmmerhi wëllen hunn eng Infrastruktur ze kréie wou mer all zweeten Dag wëlle Veranstaltungen maachen, wann net souguer all Dag, wou geschwat gëtt vun am Duerchschnitt 2.000 Spectateuren a wou geschwat gëtt vun 166 Manifestatiounen pro Joer, wou geschwat gëtt vu plus/minus 1.200 Persounen pro Evénement, dat sinn 200.000 Visiteuren pro Joer, huet eisen Transportminister an der Réunioun, déi speziell dofir do war fir d'Froer ronderëm den Transport geléist ze kréien, gesot: „Wat solle mer eis elo scho sou vill Gedanken maachen, 2005 wäerte maximal 400 Leit op deem Site schaffen, a schliesslech ass d'Rockhal jo net do fir do all gudden Dag eng gréisser Manifestatioun ze maachen.“

(*M. Niki Bettendorf prend la Présidence*)

Also et ass entweder dat eent oder et ass dat aner. Loosse mer mol soen, et wier dat eent. Loosse mer mol soen et wier dat, wat elo als Ausso komm ass vu Säite vun der Madame Kulturminister a vum Conseil de Gouvernement, an et géing mat 200.000 Visiteuren pro Joer gerechent ginn, mat 166 Manifestatiounen pro Joer, an dass sech orientéiert gëtt um Ausland, wou 400 Evénementen pro Joer kënnen stattfannen, an enger Struktur déi och nëmmen 2.000 Leit kann emfänken.

Loosse mer mol soen dat wier d'Haaptausso vun der Regierung, wa se eng Optik op déi heite Rockhal hëlt. Ma jo dann ass eis Fro: Wat geschitt da mat de Leit, déi herno wëllen an déi Rockhal kommen? Wat geschitt mat deene Leit, déi all zweeten Dag op eng Manifestatioun kommen? Wat geschitt wann all zweeten Dag Manifestatiounen sinn? Wat geschitt wann 200.000 Visiteuren pro Joer herno sollen an d'Rockhal kommen? Ma jo ganz einfach, da muss een entspreichend Infrastrukture virgesi fir déi Leit ze emfänken déi op de Site kommen. Wat ass dann elo d'Äntwert vun der Regierung? Ma jo, 127 Parkplazen.

Ech wëll dat elo hei net an d'Lächerlecht zéien. Mir si ganz gewëllt fir déi Ausso, déi d'Regierung gemaach huet - déi de Minister Wolter an deenen zwee Joer an-

dauernd gemaach huet, wann et ëm de Gesamtaménagement vum Site Belval-West gaangen ass -, fir dem öffentlichen Transport iewescht Prioritéit anzeraumen. Mir stinn hannert där Ausso an d'Regierung fënnt dodraner an eis e groussen Alliéierten.

Mir sinn dofir och der Meenung, dass et richteg ass fir d'Parkplazenzuel kleng ze halen, sous condition - an da kënnt et - dass dann awer och den öffentlichen Transport déi Roll kann iwwerhuelen, wéi et ugekënnegt ginn ass. De Minister Wolter huet kierzlech nach eng Kéier gesot - an dat ass am Fong de Résumé vun der Politik ronderëm de Site Belval-West an deene leschten zwee Joer, ronderëm de Masterplang, ronderëm den hollänneschen Architekturprojet, wat dauernd d'Marschroute war -, dass um Site Belval-West e Modal split vu 40/60 viséiert ass.

40/60, am neie Programme directeur vum Aménagement du territoire ass d'Richtlinn 25/75 - also 25% öffentlichen Transport als Richtlinn fir d'Regierung - fir déi nächst Jore fir d'ganz Land. Et ass awer ëmmer gesot ginn, vu dass de Site Belval soll Modellcharakter hunn, et soll do e Modal split vu 40/60 uviséiert ginn, an dee Modal split gëtt och reflektéiert bei der Gesamtkonzeptioun ronderëm de Site, souwuel vun den Architekten wéi och vun der Entwécklungsgesellschaft, wou de Stat ëmmerhin zu 50% Aktionär ass, wéi och vun deenen zwou Gemengen. Dat ass also d'Marschroute.

Dofir ware mir an der Logik, a sinn als Gemengen an als LSAP-Fraktioun och nach ëmmer an der Logik, dass een dofir e Verband vu verschiddene Mesuren a Saachen öffentlichen Transport muss hunn, och a grad am Zesammenhang vun Projet Rockhal, well dat jo de Projet-phare ass vum spéideren Aménagement vum gesamte Site.

Et war eng Kombinatioun vun engem Konzept ronderëm d'Schinn, ronderëm en Tram a ronderëm de Bus. Wat hu mer elo am Moment? Ma jo, mir hate jo extra eng Réunion de 17. um Site, wou et sollt drëm goe fir do e konkreten Op-schloss doriwwer ze kréien. Ma jo, wat hu mer als Upak elo um Dësch, wou och den Transportminister gesot huet, hie géif sech dofir engagéieren? Ma jo mir hunn den Engagement vun der Regierung fir de Südbahnhof nees a Betrib ze huelen. Dat heescht fir déi bestoend Gare, déi schonn um Indutriesite besteet, nees en fonction ze huelen; an dat ass och eng ganz wichteg Saach.

Do hu mer da gefrot, wéi eng Zich dann do sollen hikommen. Ma jo, do ass eis gesot ginn, dat wieren dann déi Zich déi op d'Escher Gare kommen, déi da vun der Escher Gare welder op de Site fueren a spéider och a Richtung Belvaux-Centre, wou se dann zwee, dräi nei Halte géife kréien; dat awer an enger zweeter Phas. Dat heescht, mir hätten en Zuch op de Site, fir vun Esch-Centre op de Site ze kommen.

Elo ass et jo awer net esou dass jiddferee vun deene Leit, déi dann do op deenen 166 Manifestatiounen all zweeten Dag solle sinn, wäert soen, ma jo flott, da ginn ech op d'Escher Gare an da loossen ech do mäin Auto stoen - da muss mer nach kucke wou hien da säin Auto stoe léisst -, dann huele mer dann den Zuch a fueren dann op de Site. Do ass eis gesot ginn, et kënnt e ganz performante Bus-system. Jo, dat ass an der Rei. Vill méi prezis war dat doten awer net. Well dat ass alles nach...

(*Interruption*)

Ech si frou fir déi dote Remarque, dass et un der Gemeng ass. Ech kommen nach dozou.

Do ass gesot ginn, wat de Bus ubelaangt maache mer du sur mesure, wéi beim Wëlzer Festival. Mir maachen du sur mesure, wéi beim Wëlzer Festival. Ech wëll guer

näischt géint de Wëlzer Festival soen, dat ass e grouesse Succès, dat ass eng ganz flott Geschicht, mä ech weess awer net ob dee Verglach hei appropriéiert ass.

Et ass du gesot ginn: Ma jo, Dir hutt dat dach zu Esch flott gemaach, op Ären zwee Concerten déi Dir do hat. Jo, mir hunn dat flott gemaach, mä just dass dann zwou Dosë Leit ronderëm d'Auer während dräi Wochen amgaange si Quartieren ofespären, Busnavettë mat der CFL a mam TICE ze organiséieren, an zwar op Käschte vun der Gemeng, an dann ass et och en plus e schlechte Verglach, well wann een e Festival huet dee vun zwielef Auer Mëttes bis zwielef Auer an der Nuecht ass, da kommen zu jiddfer Zäitpunkt Leit un an et ginn och zu jiddfer Zäitpunkt Leit fort.

Mä wann een awer eng Verantstaltung an der Rockhal huet, vu loosse mer och nëmme soen dausend Leit, da komme si dohinner wann de Concert ugeet, ëm aacht Auer, a si gi fort wann de Concert ëm eelef Auer fäerdeg ass. Wéi packe mer dat dann? Huet d'Beispill vu 4.000 Leit. Wéi packe mer 4.000 Leit? Do bräichte mer 40 Bussen, den TICE eleng huet e Bestand vu 50 Bussen. Dat si jo Absurditéiten, wann een dat esou matenee vergläicht. En plus hu mer keen Zäitplang, wéini d'Mise en oeuvre vun deem gesamte Buskonzept soll sinn.

Da war eis gesot ginn, mir kriterien um Site en Tram, deem net soll nëmmen de Site selwer desservéieren, mä och een Train-Tram, dee géif eng Weiderféierung vum Site a Richtung Stad maachen.

Ma jo, de Kolleeg Buergermeeschter vu Suessem war hei ganz optimistisch, hien huet gesot, dat wier nach an der Etüd, dat géif nach gepréift ginn. Ma jo, mir hu jo awer vum Minister Grethen eng ganz däitlech Ausso an där Réunioun vum 17. Mäerz kritt. Mir hunn d'Ausso kritt, an ech zitieren: „Wann Der mech haut frot, kënn den Tram Jo oder Neen, da soen ech Neen“, an dunn huet hie gesot: „Vläicht kéint am Zesammenhang mat engem Train-Tram Richtung Esch Lëtzebuerg...“.

Richtung Esch Lëtzebuerg, et ass mol guer net geschwat gi fir elo déi aner Deeler vum Süden, a Richtung vun Déifferdeng oder déi wou herno solle matugebonne ginn un de Site; dovunner wëll ech elo mol net schwätzen. Dunn huet hie vun enger Zäitachs geschwat vun, am ideale Fall, 2015.

Ma jo, mir wëllen dach awer dass Belval ufänkt ze funktionnéieren. Mir sinn dach awer amgaangen all déi PAPen do ze finaliséieren. Mir sinn dach amgaangen der Dexia ze soen, dass se kënnen d'nächst Joer ufänke mat bauen. Mir sinn dach amgaangen d'Ausso ze maachen, dass de Projet Rockhal an engem Gesamt-PAP mam Kino Utopolis soll funktionnéieren. Dat heescht, mir kréien net nëmme Leit fir d'Rockhal, mä mir kréien och Leit fir de Kino Utopolis.

Da gouf gesot, mer kréichen e groussen Opfaangparking vu ronn dausend Leit op franséischer Säit. Ma dat wier mol eng guut Geschicht. Wou ech mer dunn erlaabt hunn ze soen, dass d'Buergermeeschtere vun deene concernéierte Gemengen, déi nach virun annerhallwem Mount bei eis waren, nach näischt dovunner wëssen. Do ass eis gesot ginn, dass dat jo och net op deem Niveau diskutéiert gëtt. Dat ass, wéi wann een hei géif soen, hei zu Esch gëtt en Opfaangparking ronderëm d'Gare gemaach vu 500 oder 1000 Leit, awer et ass just den Distriktkommissaire dee sech drëm këmmert.

Dat ass dach onverständlech. Et ass dach onverständlech, wann dee Park & Ride soll an nächster Zukunft operationell sinn, dass da mol déi zoustänneg Gemengen nach net informéiert sinn. Mir sinn awer gäre bereet ze gleewen, dass

dat innerhalb vu kuerzer Zäit méiglech ass, well dat ass absolut noutwenneg. Mä esouguer da wa mer en Opfangparking, e Park & Ride op franséischer Säit kréien, vu loosse mer soen 1.200 Leit, dat ass e Maximum: Wat maache mer da mat deene Leit déi net vu Frankräich kommen?

Erfahrungsgemeiss kommen op e Concert 50% aus dem Ausland, wann net esouguer méi. Wou fiert dann een hin dee vu Charleroi kënn oder vun Arel? Ganz dovunner ofgesinn, dass souguer déi Haapttroute, déi vu Micheville Richtung Frankräich fiert, dass mer do nach ëmmer keen Zäitplang kennen, sou dass mir och nach musse fäerten als Gemengen, dass alles herno iwwert de Rond-point ofgewéckelt gëtt, am Quartier Ramme-rech, deem elo schonn zu Stousszäite komplett iwwerfuert ass.

Also resüméiert heescht dat, vun eiser Säit aus a Saachen öffentlechen Transport, dass dat Konzept, wou ëmmer gesot ginn ass, et géif begleetend zu de bauleche Mesuren an d'Weeër geleet ginn, einfach nach net do ass. Dass studéiert gëtt. Dass anticipéiert gëtt. Dass et en Transportminister gëtt, dee schonn Deeler dovunner erausgräift, dass se guer net méi dra sinn. Dofir ass dat bei eis net schlëssig.

Et gouf, an da kommen ech zum Schluss, vun engem Member vun der Majoritéit an enger vun de Kommissiounen gesot, dës Rockhal ass e Cadeau fir Esch a fir d'Regioun vum Süden. Genée wéi dann och, huelen ech un, den Hall philharmonique an d'Coque um Kierchbierg e Cadeau fir d'Stad Lëtzebuerg a fir d'Regioun Zentrum ass an där Iddi. Mir waren net an där Logik fir d'Rockhal, wollte mir lech éierlech soen. Mir begräissen d'Rockhal als dezentraliséiert Infrastruktur, an dat ass guut esou. Mir fannen et guut dass soll dezentraliséiert ginn a mir fonctionnéieren net an deenen dote Schemen. Mä wann hei gesot gëtt, et ass ee Cadeau: Mä och e Cadeau muss ee sech ukucken, ob et ee gudde Cadeau ass. Déi deierst Auer notzt näischt wa se net tickt. Deier heescht net automatesch guut.

Mir sinn awer bereet an deenen nächste Méint an och Joren déi konzeptuell Feeler, déi fir eis elo schonn evident si ronderëm dëse Projet, déi strukturell Problemer, déi virprogramméiert sinn, déi grouss Froe ronderëm den öffentlichechen Transport, déi grouss Risike ronderëm de spéidere Fonctionnement, ze probéiere mat an de Grëff ze kréien. Mir bidden do eis Mat-aarbecht un. Mir si positiv agestallt. Mir mengen dass aus deem dote Projet kann eppes ginn. Mir begräissen en als Projet-phare fir de Gesamtaménagement vum Site an d'Restructuratioun vum Süde wéi se soll agelaut ginn a mir sinn dofir och bereet mat op de Wee vun engem Vote zu dësem Projet ze goen a stinn an der Zukunft fir d'Ëmsetzung dovunner mat gären zur Verfügung.

■ **M. le Président.**- Merci, Madame Mutsch. Den nächsten Orateur ass den Här John Schummer. Här Schummer, Dir hutt d'Wuert.

■ **M. John Schummer (DP).**- Merci, Här President. Dir Dammen an Dir Hären, fir d'alleréischst wëllt ech dem Rapporteur Fred Sunnen merci soe fir säin detailléierten an excellente Rapport deen e virgedroen huet, souwuel mëndlech wéi och schrëftlech, zu dësem Projet de loi iwwert d'Schafe vun engem Centre de Musique amplifiée, enger sougenannter Rockhal.

Ech stelle fest dass dëse Projet nom Dépôt mat amplifiéierter Schnelligkeit hei an de Plenum komm ass. Wat och guut ass. Et gi Leit déi soen, do wou Musek ass do looss dech nidder, an et ginn der déi soen, la musique est un bruit qui coûte cher. Mir sinn eendeitig bei deenen Éischten.

Et ass net fir d'Éischt, dass mer eis an dëser Chamber hei mam Bau vun enger Rockhal befaassen. De 5. Mee 1999, kuerz virun de Wahlen - dat war sécherlech keen Zoufall - ass hei dem Här Bodry säi Projet de loi relative à l'aménagement d'une salle de concert pour jeunes diskutéiert ginn. Wéi wann nëmme Jonker sech géife fir net klassesch Musek interesséieren. Ouni wëllen elo op all eenzel Lacunen anzegoe vun deem deemolege Gesetzesprojet, fir net ze soe Wahlgadget. Fir d'Problematik a puncto Terrain, Infrastrukturen, Accès. Well mir schwätzen elo vum Accès. An dee Projet war jo, allequerten déi Projekte wat den Accès an Transport betrëfft, null, inexistent.

(Interruption)

An esou weider kann een...

(Interruption)

Loosst mech schwätzen, Här Bodry.

An esou weider kann ee kuerzfaassend soen, dass et sech beim Här Bodry sengem Concertsall an der Gebléishal ëm waarm Loft gehandelt huet.

(Hilarité)

Et sollt eng eidel Struktur an d'Landschaft geplanz ginn. Ech soe bewosst an d'Landschaft, well mir hate jo weder den Terrain, nach eppes anescht. Mir hunn e Projet an d'Landschaft, an d'Luucht geplanz.

(Interruptions)

Eng Struktur ouni Konzept, ouni déi néideg Startkonditiounen am Virfeld geschafen ze hunn. Ech widerhuele mech praktesch wuertwierlech par rapport zur leschter Woch vun engem anere bäcléierte Projet vum Här Bodry, deem dës CSV-DP-Regierung och riicht béit. Dat hu mer ëmmer an deenen Debatte mat aller Däitlechkeet gesot.

(Interruption)

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, d'Demokratesch Partei huet deemools an der Opposition trotzdeem fir d'Erriichte vun enger Rockhal gestëmmt. Well d'DP nach ëmmer positiv zu esou enger Demande agestallt war...

(Brouhaha général)

...a well mer eis säit längerem esou ee Concertsall oder esou eng Rockhal gewünscht hunn.

Mir haten eis och an eisem Wahlprogramm prioritär fir eng Concertshal fir modernen Musek agesat. Mir si méi wéi zefridden dass mer elo awer e Projet hunn, vun der Madame Hennicot, dee virläit mat engem kloere Gesamtkonzept, iwwergens wéi all déi Projekte vun dëser CSV-DP-Regierung. Endlech, kann een nëmme soen, wann ee weess dass d'Diskussiounen zu deem Sujet scho bal 30 Joer amgaange sinn a schleefen. De Wunsch dobaussen, net nëmme bei de Museker, net nëmme bei deene Jonken, mä bei all Musekinteresséierten, no esou engem Komplex ass grouss. D'Ongedold ass weider gewuess an deen een oder deen aneren hat bestëmmt schonn d'Hoffnung opgi fir dass iwwerhaupt nach esou ee Projet géif konkretiséiert ginn.

D'DP begréisst dass an dësem Projet der Kreativitéit eng grouss Wichtegkeet zoukënn. Ze oft ass an der Vergaangenheet déi lieweg Konscht a Kultur vernoléisseg ginn. D'Kultur kann a soll sech net op Behale vum Geschafene beschränken. Déi artistesch Kreatioun soll weider permanent ënnerstëtzt ginn. Begréissenswäert ass, dass an där zukünftiger Struktur vum Centre de Musique amplifiée och Amateurs sollen agebonne ginn. Dëst ass am Sënn vun enger Demokratisatioun vun der Kultur. Mir gesi Kultur net als Chasse gar-

dée vun enger Elite. Jidder Interesséierte muss kënnen zur Kultur Zougank hu wann en dee Besoin huet.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, d'DP hat am Joer 1999 staark kritiséiert, dass den deemolege Projet vun de Sozialisten net zu enger Bellewung vun der nationaler Musekszeen géif bäidroen. Eis national Musekszeen däréi een net als marginal betruechten, schlësslech ziele mer bal 400 verschidde Gruppen hei am Land. Ee vun den Haaptproblemer, dee sech an deene Gruppe stellt, ass awer ganz oft dee vun de Proufméiglechkeeten. Et ginn net genuch Proufsäll hei zu Lëtzebuerg, déi et deene Museker erlaben hirem Hobby och seriö nozegoen. Am Kader vum CMA sinn insgesamt aacht där Säll virgesinn. Domat ass de Problem zwar nach net definitiv geléist, mä et ass awer en éischten Usaz an déi guut Richtung. Och däréi den Accès zu dëse Proufsäll net arbiträr géréiert ginn.

Dat selwecht gëlt fir de geplangten Opnahmestudio. Hei ass eng flexibel Handhabung ubruecht. Dës Struktur soll sech net zu enger Aart neie Conservatoire entwëckelen. Dëse Projet steet a fällt mam Gestions- an Exploitationkonzept. Dat ass ganz kloer an dat beinträchtigt och d'Folgekäscht vun dëser Institution.

De Bau vun esou enger Rockhal huet deemno als Objektiv d'Beliewung vun der nationaler Musekszeen, mä och d'Beliewung vum Site Belval. D'Reconversion vum den Industriefrichen am Süde vun eisem Land am Kader vum Aménagement du territoire, eng Prioritéit vun dëser CSV-DP-Regierung. Dat geet kloer aus hirem Programme gouvernemental ervir.

D'Implantatioun vun dësem Centre de musique intégréiert sech an de Konzept vun der Reconversion. De Centre de musique gëtt an deenen nächste Joren en direkten Noper vun der geplangter Cité des sciences, wou jo och e Centre national de la culture industrielle entstoe soll. Dozou nach e Kinoskomplex, deem och geplangt ass.

De Bau vun dëser Concertshal am Süden ass och am Sënn vun der Dezentralisatioun ze gesinn. Deem kann een also nëmmen zoustëmen. Et ass opgepasst ginn, dass sech déi baulech Struktur harmonesch an déi existéierend Architektur afügt. Et handelt sech jo hei ëm en neie Bau. De Projet, déi al Gebléishal vun 1912 ëmzefunctionnéieren, ass wéi gewosst fale gelooss ginn. Dës gëtt elo d'Partie intégrante vum geplangte Centre national de la culture industrielle.

D'Sozialiste bedauern, dass elo en Neibau geplangt gëtt, wéi se och bedauern, dass dës Hal wäert méi deier gi wéi hir Salle de concert pour jeunes. Dës hat e Käschtapunkt vun ëmgeréicht 7 Milliounen Euro, awer nëmmen um Pabeier. Effektiv hat dem Här Bodry säi Projet a senger gesamter Konzeptlosgkeet weder d'Restructuratioun vun der aler Gebléishal, nach déi baussenzeg Aménagement virgesinn. Dëst hätt awer de Budget regelrecht gesprengt, esou dass den Här Krecké alt erëm eng Kéier an der Budgetkontrollkommissioun all Hänn voll ze di kritt hätt, well jo och schonns bei anere sozialistische Planungen huet misse festgehale ginn, dass se finanziell extrem schlecht geplangt waren. Mäi Fraktionskolleeg Niki Bettendorf wäert op dësen Aspekt nach méi am Detail agoen.

Här President, et ass och vill iwwert d'Kapassitéit vun där geplangter Hal diskutéiert ginn. Ass se ze grouss oder ass se vläicht ze kleng? Ech mengen eng Kapassitéit vun insgesamt 4.000 Plaze fir Concerte vu renommierte Gruppe schéngt mir méi wéi realistesch. Dobäi kënn jo nach, dass een dee méi klenge Sall fir ronn 500 Leit huet. Fir gréisser Events hei am Land hu mer nach d'Coque zur Verfügung, wou jo och schonns

deen een oder anere Concert mat Erfolleg organiséiert gouf, och wann d'Coque primär eng aner Vocation huet. Bei Risen- a bei Megaevents, wéi mer der och schonn hei haten, gëtt et nach ëmmer d'Openairformule, déi jo och nach existéiert a méiglech ass.

Mat dëser Hal schafe mer endlech en adequate Kader, dee qualitativ guut Concerten erméiglecht. Ech denken do virun allem un d'Akustik. D'Sécherheet muss awer och eng wichteg Roll spillen. Dës zwee Elementer, eng guut Akustik a surtout ideal Sécherheetskonditiounen, konnten net ëmmer am Kader vu Manifestatiounen, déi an deenen eenzelne Sportshalen hei am Land ofgehal goufen, garantéiert ginn. Ech erënnere doru wéi deemools den Déifferdenger Buergermeeschter Nicolas Eickmann huet misse kuerzfristig aus Sécherheetsgrënn e Concert a leschter Minutt ofsoen oder verbidden.

Ze hoffe bleibt, dass eng Rei vu Manifestatiounen iwwert d'ganzt Joer an deene Raimlechkeeten zu Esch/Belval wäerte stattfannen, an dass deemno net nëmme sporadesch attraktiv Concerten ugebuede ginn, dat och am Sënn vun enger gesonder Käschtendeckung. Duerfir ass eng effikass Zesummenaarbecht mat de Concertorganisateuren a -promoteure wëschenswäert. Eng intelligent Symbiose mat deenen anere Kulturinfrastrukturen, net nëmmen hei am Land, mä och an der Grande région, muss ugepeilt ginn. Mir dierfe bei esou groussen Evénementen um kulturelle Plang den Aspekt Grande région net vergiessen, net dass op eemol en iwwerdrüwene Konkurrenzkampf op deem Gebitt entsteet.

En anere Punkt, deem dobaussen heftig diskutéiert gouf, ass dee vun de Parkplazen. Där sinn der 175 virgesinn. Deemno gëtt de Schwéierpunkt, an et ass jo jiddferdeen deem dat wëllt, kloer op den öffentlichen Transport geluecht. Et wär jo onrealistesche fir wëllen e Parking vun 3.000 oder méi Parkplazen op deem Site ze schafen. Et ass jo och net esou dass, all Kéiers wann e grouss Stadion mat 30.000 oder 40.000 Plazen gebaut gëtt, och esou vill Parkplaze gebaut ginn. Mengen Informatiounen no huet et beispillsweis, wann Evénementen an der Coque sinn, bis elo nach ëmmer mam öffentlichen Transport dohin a zréck excellent geklappt, well e vun der Stad Lëtzebuerg excellent organiséiert ginn ass.

(Interruption)

Op deem ganze Site Belval gëtt d'Accessibilitéit grouss geschriwwen. Hei soll dat bestehend Schinnennetz genotzt an ausgebaut ginn. Dat géillt och fir den Zuchsrarrêt no bei deem Site. Et muss een dunn erënnere, dass den Zuch 150 Meter vun deem Site stoe bleift. Dat därft jo awer nach en Obstacel sinn, dee fir jiddferdeen ze iwwerbrécken ass.

An da muss ech der Madame Mutsch, déi leider fortgaangen ass, zitéiere wat den Transportminister an där leschter Réunioun gesot huet: „Mir realiséieren Transportinfrastrukturen au fur et à mesure wéi de Bau vun de Gebaier um Site virugeet.“ Hien huet gesot dass et kee Wäert hätt déi komplett Infrastruktur dës le départ dohinner ze setzen, ier iwwerhaupt eppes do gebaut ass.

Ech wëll lech soen: Dir kënn an den Här Grethen als Transportminister total Confiance hunn, well hien ass deen deen Neel mat Käpp mécht, wat ee vun Äre sozialistischen Transportministere déi lescht 15 Joer net konnt soen.

■ **M. Mars Di Bartolomeo (LSAP).**- Weist eis emol e Meter Schinnen.

(Brouhaha général)

■ **M. John Schummer (DP).**- Ofschlëssend...

■ M. Mars Di Bartolomeo (LSAP).- ...e schéine Brëll un.

■ M. John Schummer (DP).- Ah, et ass e ganz schéine Brëll.

(Interruption)

Wësst Der, Här Di Bartolomeo, duerch e bloe Brëll gesäit een dat alles vill méi einfach a vill besser.

(Interruption et coups de cloche de la Présidence)

Verstidd Der? Ënnert engem bloen Himmel brauch ee weder e roude Sonnenënnergang nach e schwuarze Prabbeli. Do si mer eis eens.

(Coups de cloche de la Présidence)

■ M. le Président.- Sidd roueg wann ech glift!

(Interruption)

■ M. John Schummer (DP).- Här President, och Dir kritt den Här Di Bartolomeo net roueg.

Ofschléissend géif ech dann nach eng Kéier betounen, dass déi Demokratesch Partei nëmme ka begrëssen, datt endlech e konkrete Projet a puncto Rockhal, Centre de Musique amplifiée genannt, oder wéi och ëmmer ee se nenne wëllt, virläit. E Projet mat engem Gesamtkonzept, wou vill Wäert op d'Kreativitéit geluecht gëtt a wou d'Belieueung vun der nationaler Musekszeen, mä och vum Site Belval ze de Prioritéite gehéiert. D'DP wäert dëse Projet also ganz kloer stëmmen.

Och an Zukunft soll weider vill an d'Leit, an hir Kreativitéit an allgemeng an d'Konscht an an d'Kultur investéiert ginn.

Ech soen lech merci.

■ M. le Président.- Merci, Här Schummer. Den nächste Riedner ass den Här Jaerling.

Här Jaerling, wéinst der Organisation: Wéi vill Minutte rechent Der, dass Der bräicht?

■ M. Aly Jaerling (ADR).- Net ze laang. Bon, ongeféier eng Véirelstonn.

■ M. le Président.- Merci.

(Interruption)

■ M. Aly Jaerling (ADR).- Här Di Bartolomeo, ech hunn och nach ouni Brëll den Duerchbléck.

(Hilarité)

■ M. Mars Di Bartolomeo (LSAP).- Dat bezweifelen ech, Här Jaerling.

■ M. Aly Jaerling (ADR).- Jo? Bon, Här President, Dir Dammen an Dir Hären, ech wëll och dem Här Rapporteur félicitéiere fir säin explicité Rapport. Wéi aus dem Historique kloer ervirgeet, besteet säit de 70er Joren eng Nofro fir esou e Musekszenter, déi hiren Ursprung an enger Demande no enger Rockhal hat, déi haapt-sächlech fir déi Jonk geduecht war.

(Interruption)

Haut si mer amgaangen driwwer ze schwätze wat dorauser entstanden ass. Nodeem sech Métt der 90er Joren de Bau vun esou enger Musekshal, deemools ass nëmme Rieds gaang vun enger Rockhal, lues a lues konkretiséiert huet a kloer ginn ass dass dës Hal an de Süde vum Land komme soll, du sinn d'Diskussiounen iwwert de Standuert ugaangen. Wéi Esch ausgewielt gouf gung et och lass mat den Diskussiounen iwwert deen ideale Site. An enger éischter Phas waren de Site Terres Rouges an duerno de Site Belval an der Diskussioun.

Fir eis als ADR zu Esch war an ass de Site vun Terres Rouges och nach haut den idealste Site fir esou eng Infrastruktur, an dat aus verschiddenen Ursaachen. Well jo elo hei esou ganz vill iwwert de Käschtpunkt an och iwwert d'Abannung vum öffentlichen Transport dis-

kutéiert ginn ass, gëtt dat eis am Nachhinein Recht, well wéi de Site Terres Rouges an der Diskussioun war, war d'Planung vun der Reconversion vum Site Belval nach net esou aktuell. Eréischt wéi Rieds gaangen ass vun engem Industrie-museum an dem Erhale vun engem Héichuewen ass och de Site Belval fir eng Rockhal an d'Gespréich komm.

Am Escher Gemengerot waren d'Meenunge gedeelt. Et ass souguer esou wäit gaangen, dass sech an der LSAP eng kleng Kris entwéckelt hat, bis sech dann awer schlussendlech dem deemolege Regierungsdiktat vun CSV/LSAP ënnerworf ginn ass an och am Escher Gemengerot d'Majoritéit sech fir de Site Belval entscheet huet. Fir eis war awer vu vir eran de Site Terres Rouges den ideale Site. Souguer déi Hal, déi do virgeschloer ginn ass, wär méi ideal gewiescht wéi déi, déi spéider fir de Site Belval virgestallt ginn ass an déi jo och elo net méi a Fro kënnt.

Dat heescht deemools war am Fong geduecht ginn a bestehend historesch Infrastrukturen eppes Neies eranzebréngen. Aus Käschtegrënn an deelweis och aus Sécherheetsgrënn ass dat leider net realisabel gewiescht. Do kéint een och elo nach driwwer streiden.

Wat awer elo de Site Terres Rouges ubelaangt, esou war fir eis kloer dass deen éischtens emol méi no beim Zentrum vun Esch läit, wat der Escher Geschäftswelt hätt kënnen zegutt kommen. Zweetens läit en net wäit vun der Gare ewech a wier duerfir mam öffentlichen Transport gutt erreechbar gewiescht, ouni dass ee weider Suen hätt missen investéieren, an et hätt do dernieft souguer eng Méiglechkeet bestane virum Site selwer op der Streck Esch-Haut, déi jo och erëm opgaangen ass, direkt en Arrêt vum Zuch ze installéieren, wat praktesch weider net vill kascht hätt. Do hätte kënne Méiglechkeete geschafe gi fir souguer direkt mat Sonderzucht bis op d'Plaz ze kommen.

Drëttens hätte kënnen op dem Site Terres Rouges, mat där Plaz déi do ass, a wat och wichteg gewiescht wär fir Esch, mindestens dausend Parkplaze bei der Rockhal installéiert ginn, wat alt erëm eng Kéier der Geschäftswelt vun Esch zegutt komm wier, well dës Parkplazen no beim Zentrum gewiescht wären an esou och hätte kënne mathëllefen de Parkproblem vun Esch léisen. Ech mengen et hëlt mer jo keen et iwwel, wann ech hei e bëssen am Interesse vun der Escher Gemeng schwätzen.

Wann ech dann elo am Projet, deen hei virläit, gesinn dass 175 Parkplaze solle virgesi si fir eng Infrastruktur déi bis zu 4.000 Leit soll kënnen emfänken, da kann ech awer wierklech nëmmen de Kapp rëselen. Een, dee mengt, datt wann hie manner Parkplaze schaaft, doduerjer méi Leit mam öffentlichen Transport ureesen, deen ass fir mech en Dreemert. Dee Mentalitéitswiessel bei de Leit fir op den öffentlichen Transport ëmzeklappen ass nach net do, ebe well den öffentlichen Transport nach net esou fonctionnel ass wéi dat gewënscht ass. Ech kommen herno nach eng Kéier op den öffentlichen Transport zrëck, mä et schéngt mir duerfir illusoresch, wann ee mengt, dass wann ee manner Parkplaze schaaft, dass da méi Leit mam öffentlichen Transport ureesen, wann ee ganz genau weess dass weder elo nach an deenen nächsten zéng Joer de Problem vum öffentlichen Transport wäert optimal kënne geléist ginn.

Op jidde Fall ass a bleift fir mech de Site Belval dee falsche Standuert fir eng Rockhal. Terres Rouges wier méi ideal gewiescht. Den öffentlichen Transport wier problemlos zougängeg gewiescht an et wier och garantéiert vill méi bëleg ginn. Den Zentrum vun Esch wier opgewäert ginn an d'Parkproble-

mer zu Esch hätte kënnen deelweis mat geléist ginn. Et ass fir eis also kee plausible Grond gi fir dës Musekshal op de Site Belval ze setzen, ausser et wëllt een, wéi um Kierchbierg, alles op eng Plaz konzentréieren an domadder ronderëm alles futti maachen.

Här President, wann ech och mam Site net d'accord sinn, sou ass et kloer dass dat net wëll heeschen, dass mer elo dat Konzept vun dëser Musekshal wëllen a Fro stellen, well et elo endlech awer zu iergendengem konkrete Projet komm ass.

Mä wat mech awer och perséinlech e bësse stéiert, dat ass den Numm vun där Hal do, oder den Numm vun deem Etablissement public do. Wann een do seet Centre de Musique amplifiée, dat rappt sécherlech awer kee vum Stull, a besonnesch net déi Jonk. Do ass mer da schonn dem Här Garcia seng Propos, fir dem Musekszenter en Numm vun enger bekannter Musekerin oder Museker ze ginn, méi sympathesch, wann een och weess dass deen Numm vun där Musekerin, deen hien eraus gesicht huet, eng mat deene beschte Bluessängerinne war, déi et jee-mools ginn ass. Wann ech mech un hiren Optrëtt zu Woodstock erënnere, ...

■ Plusieurs voix.- Oh jo!

(Interruptions diverses)

■ M. Aly Jaerling (ADR).- ...an ech mengen do sinn der vill vun eis déi sech nach kënnen erënneren, da wësst Der vläicht wat ech mengen, an ech mengen den Här Garcia weess et, an ech weess et, an all déi, déi méi wëllen doriwwer wësse wat den Här Garcia mengt huet, déi kënne jo dann um Internet um Site nokucken a sech do e bësse weiderbilden.

Här President, wat d'Kapassitéit vun der Musekshal ugeet, sou kann ee gedeelter Meenung sinn. Wann ech elo d'Madame Buergermeeschter vun Esch hei héieren hunn, déi dat e bëssen ausernee geholl huet, da misst et jo elo kloer sinn dass d'LSAP u sech am Fong misst géint dee Projet hei stëmmen, well e jo hannen a vir net duer geet, well mer jo Infrastructure genuch hunn, well mer der jo nach solle fir aner Aarte vu Musek kréien, sou hunn ech dat emol erausheieren a verstanen.

Wat mech e bëssen hei un deem Projet stéiert, dat ass, mer maachen eppes a mer maachen awer och näischt. Ech hunn hei sou den Androck wéi wa mer hei Angscht virum eegene Courage gehat hätte wierklech eppes Gréisseres ze schafen, wat ursprénglech nämlech fir d'Jugend geduecht war. A wann ee gär risen Evénementer hätt an et seet een, mir hätte gär sou vill Leit dohinner, dann hänkt dat ëmmer vum Ugebuett of, wat ee mécht. Dann hänkt dat ëmmer dovunner of, wat een ubitt, a wann ee gären eng Hal vun 10.000 Leit baut, da muss een am Virfeld och wëssen, hei dat wëlle mer an Zukunft do ubidden, an da kritt een och déi 10.000 Leit dodran.

Ech froe mech just: Hätte mer déi Hal hei elo wierklech an deem Sënn néideg gehat? Wann ech d'Madame Buergermeeschter vun Esch verstanen hunn, dann ass et Neen, well mat der Coque einfach scho genuch do wier, huet se gesot, déi wär bis elo nach ni ausgelascht gewiescht...

(Interruption)

Wat gelift?

Déi ass net géeeigent dofir, et ass awer déi eenzeg Plaz wou elo sou Evénementer kënne stattfannen. Dann hätt een eben da missen e Konzept maachen, wou eben dat alles aus der Coque erëm eraus

drainéiert gëtt an eng effektiv Musekshal, déi dann eng Kapassitéit huet déi awer deene Bedierfnisser, déi do sinn, gewuess ass.

Ech mengen dat ass och dat wat ech kloer hei wëll soen, wann ech soen, hate mer net vläicht Angscht virun deem eegene Courage fir effektiv eppes ze schafen, wat de Bedierfnisser effektiv Rechnung dréit. Well wann ee kuckt, wann ee wëll mat deenen Halen am Ausland mathalen, wou Megaevénementer stattfannen, ech mengen dann ass et kloer dass déi Kapassitéit hei net duer geet. Wann een awer nëmme bei mëttelméissegem Evénementer wëllt bleiwen - mir wëlle jo ëmmer sou bescheide bleiwen -, dann ass et kloer, déi Hal hei geet duer. Mä da stellt ee sech einfach d'Fro, wann ee fir e gréissert Evénement Halen huet - an et huet een hei nach eng -: Musse mer dann elo nach iergendwou eng fir eng aner Aart vu Musek dobäi bauen? Ech mengen dat sinn awer Froen, déi sech stellen.

(Interruption)

Et ass awer kloer dass een en Zenter nëmme kann an deem Mooss bauen, wann een och d'Garantie huet dass e voll ausgelascht ass. Wichteg ass och, dass elo an dësem Zenter, dee geplangt ass - dat schéngt mer awer wichteg an dat ass och eng gutt Saach -, während där Zäit wou keng öffentlech Veranstaltunge stattfannen, d'Hal op jidde Fall zur Verfügung steet fir all Aarte vu musikalesche Prouwen an och fir d'ënnerbréngen vun den Artisten, déi do optrieden. Wann ech eleng nëmmen un d'ënnerbréngen vun de Leit, déi do Prouwe sollen ofhalen, denken, un déi vill Rockgruppen déi mer hunn, déi jo am Fong duerch déi Aart vu Musek, déi se maachen, déi e bësse méi haart ass, net an all Géigend sou beléift sinn, an dass déi eng Méiglechkeet kréie fir do awer wierklech sech hirer Musek ongestéiert hinzeginn, an och ouni een aneren ze stéieren, da mengen ech schéngt dat heite mir schonn déi richtig Approche ze sinn.

Et ass also sou dass, sou wéi de Projet lo virläit, an och wat säi Fonctionnement ugeet, ee kann domadder d'accord sinn, well en a mëttelméissegem Denke geplangt ass, an dofir geet en och duer. Wann awer, wéi gesot, gréisser Evénementer ustinn, da musse mer entweder an d'Coque oder eraus an d'Gewan.

Wann elo ugeklongen ass dass d'Coque net ausgelascht ass, da schéngt et mer ze sinn: Entweder ass dann do feelgeplangt ginn, et ass net virausgesi ginn, oder et ginn eben och fir d'Coque net déi richtig Evénementer erausgesicht, déi awer de Public unzéien dee gebraucht gëtt, fir dass sech déi Hal awer zumindest zum Deel rentabiliséiert.

Den Här Rapporteur - wann ech richtig verstanen hunn - huet hei ugedeit, dass de Projet Musekshal net duerf d'Affer gi vun enger eventueller Streckung vum pluriannuellem Investitiionsplang. Dat hunn ech aus dem Här Rapporteur sengem Rapport hei eraus héieren. Bon, ech hoffen dass dat net de Fall wäert sinn, an ech ka mer et och schlecht virstellen. Ouni elo wëllen déi eng Aart vu Kultur géint déi aner auszespillen, kann ech mer awer net virstellen dass e Projet wéi d'Musekshal zum Beispill elo soll zrëckgesat gi fir e Projet deen zum Beispill geduecht ass fir der ARBED hir Schrottuewen ze verwalten. Ech hoffen dass do awer d'Musek nach iergendeng Prioritéit behält.

Mä et misst awer och esou sinn, dass elo schonn am Virfeld de Käschtpunkt misst duerleien, wat dann och elo mol déi Hal, déi do ass, effektiv kascht. Sou wéi och misst virleien, wat dee ganze pluriannuellen Investitiionsplang vun der Regierung kascht a wat fir eng Prioritéiten dass d'Regierung huet, nodeem dass jo awer elo kloer ass dass d'Wirtschaftsentwécklung net

méi sou ass wéi se war, dass dann awer elo emol kloer ass wat hir Prioritéite sinn an dass se déi dann och elo hei soll kloer virleeen, an och dann hei à fur et à mesure d'Projeten, vun deem wat si als Prioritéit ugesäit, virleet.

Well den Här Transportminister huet kierzlech hei en Transportkonzept virgeluecht, ouni dass en awer konnt soe wou en déi Suen hierhëlt fir dat ganz Konzept ze finanzéieren. Wa fir sou eng Prioritéit wéi d'Transportkonzept - wou mer jo awer alleguerten hei den öffentlichen Transport als absolut Prioritéit setzen - den Här Transportminister hei seet, e wéisst net wou e soll d'Suen hierhuele fir dat ze realiséieren, ma da froen ech mech wou mer dann d'Suen hierhuele fir aner Projeten. Mir hunn d'Coque, mir sollen d'Musekshal kréien, an elo solle mer och nach eng Hal fir klassesch Musek bauen!

Wa mer elo awer op déi Musekshal zrëckkommen, wat elo haut eise Sujet ass, sou ass et wichteg dass dës Hal geduecht ass fir all d'Schichte vun der Bevölkerung, an net nëmme fir eng Rockhal, wéi dat ursprénglech geduecht war. Mä wann dann awer dat, wat ursprénglech geduecht war, wierklech an den Hannerhalt gedréckt gëtt, da muss ee sech d'Fro stellen, ob déi Jonk da mat deem Konzept sou zefridde wäerte sinn, wann hir Bedierfnisser am Fong e bëssen zrëckgestallt ginn.

De Bau vun där Musekshal, ass hei ugedeit ginn, wéi wann dat elo soll e Projet-phare sinn, fir d'Entwécklung vu Belval. Do kann ech awer nëmme soen, hoffentlech geschitt dat awer dann nach an dësem Jor-zéngt.

Well wann ech drun denken dass d'LSAP virun de Wahlen 1989 eng Petitioun vu 14.000 Ennerschrëfte gesammelt hat...

■ Une voix.- Neen, 12.500.

■ M. Aly Jaerling (ADR).- Elo war ech fei mat lech.

■ Une voix.- Et waren der 12.500, ech hunn net gär wann Dir sou iwwerdreift.

(Hilarité)

■ M. Aly Jaerling (ADR).- Ok. Et schéngt mer awer, ob et der 12.500 oder 14.000 waren, wéi wann déi Petitioun ënnert der Regierung CSV-LSAP an de ronnen Dossier verschwonn ass, well bis...

(Interruption)

■ M. Gast Gibéryen (ADR).- Här Bartolomeo, dann hat Dir der nëmmen 12.500 ugeschmiert.

(Hilarité)

■ M. Aly Jaerling (ADR).- Jo, well bis, Här Bartolomeo, 1999, wéi Dir an den Exil geschéckt gi sidd, ass op jidde Fall net mam Bau vun enger Rockhal ugefaange ginn. Haut, also 14 Joer duerno, no der Petitioun, stëmme mer e Projet dee soll 2005 fäerdeg sinn, wou awer de Käschtpunkt vum Bau a vum Fonctionnement nach net virläit a wou dat Ganzt och nach ofhängeg ass vun der wirtschaftlecher an der finanzieller Entwécklung.

Ech mengen den ADR stoung deemools dem Bau vun enger Rockhal positiv géigeniwwer, mir hate just e Problem mam Site, dee mer haut och nach hunn, mä mir sinn deem Projet awer besonnesch positiv entgéint komm, well en am Kader vun enger Dezentraliséierung vun der Infrastrukture stattfonnt hat; an dann ech besonnesch, well en eben op Esch komm ass.

Mir stinn och elo dem Projet hei nach positiv géigeniwwer, obwuel ech géif mengen dass mer net wëssen ob e jeemools realiséiert gëtt, op jidde Fall kënne mer mol haut zu dësem Moment dem Projet eis Zoustëmmung ginn.

■ M. le Président.- Merci, Här Jaerling. Nächsten Orateur ass den Här Garcia. Här Garcia, Dir hutt d'Wuert.

M. Robert Garcia (*DÉI GRÉNG*).- Här President, Dir Dammen an Dir Hären, den éischte sympatheschen Aspekt vun dëser Debatt ass d'Tatsaach, dass mer net méi vun enger Salle de musique pour jeunes schwätzen, well eleng déi Tatsaach dass den Duerchschnittsalter vun den Inter-venantë bis elo bei ongeféier 55 Joer läit, an dass zum Beispill ee vu menge Virriedner, de Kollege Aly Jaerling, op seng 68er Zäit zrëckkuckt - dat war déi Zäit wou de Woodstockfestival gewüet huet am Bulli an Amerika -, léisst drop schlëissen, dass et sech hei ëm e Centre de musique handele wäert deen net nëmmen déi Jonk, mä all Generation an all Schicht vun der Bevëlkerung wäert interesséieren.

Ech muss éierlech soen, wéi ech dee Projet hei fir d'éischte Kéier studéiert hat, beziehungsweise wéi ech informéiert gi sinn iwwert de Moratoire deen een net däréi Moratoire nennen, deen awer dräi Joer gedauert huet, deen déi aktuell Bauteministesch iwwert de Projet virdru verhaangen huet, do war ech relativ rosen, well ech awer am Réckbléck gekuckt gesinn hunn, dass et ëmmer déi selwecht Zorte vu Projekte sinn déi Schwieregkeeten hunn, an et sinn ëmmer déi selwecht an déi selwecht Siten déi eng Präferenz hunn.

Et muss een och fairerweis zouginn dass et eng Rei vu Leit ginn déi och heibanne setzen, deelweis net méi hei, awer vläicht op anere Plaze setzen, déi dee Projet scho säit de 70er Jore poursuiviéiert hunn, sief et mat A.s.b.l.en, sief et mat Petitiounen, an et muss een deene Leit dann awer och nach eng Kéier hei, och wa se net vun eiser Fraktioun sinn, en Hommage ginn, well si jo och an hiren eegene Reien net ëmmer gréng Luucht haten.

Ech ka mech erënneren, an ech muss de Kollege Alex Bodry awer hei a Schutz huelen, well en elo e bëssen attackéiert ginn ass, dass hie sech ëmmer unermüdele fir déi Hal do agesat huet. Well et ass jo och eppes gewiescht wat net ëmmer evident war, et war déi Sitéfro zwëschen Terres Rouges, zwësche Belval, an dann ass et och ëmmer esou dass déi Projeten am Süden, dat muss een elo ouni iergend ee Regionalismus soen, ëmmer den zweete Präis kruten.

An ech wëll drun erënneren dass deen deemolege Bauteminister Robert Goebbels eigentlech och de Sitë vum Kierchbiërg an aneren ëmmer d'Präferenz ginn huet par rapport zu den Emplacementen am Süden, esou dass et och fir de Kollege Alex Bodry net ëmmer ganz einfach war, a fir seng Sympathisante vun der Rockhal, fir dee Projet, deen zwar wesentlech méi bescheide war wéi aner Projeten, durchzusetzen.

Ech hu beim Duerchwulle vu mengen Archiven, dat ass ëmmer ganz interessant, eng Motioun fonnt vu mir selwer, vum 10.12.1997 bei de Budgetsdebatten. Dat war eng Motioun, déi hat folgende Worflaut, well deemools, 1997, et net evident war, a wéi engen Délaien déi Rockhal géif kommen: «invite le Gouvernement à donner une priorité absolue à l'achèvement des études et au démarrage de la construction de l'espace rock sur un site approprié dans le sud du pays». An ech hat geduecht dass déi Motioun géif ugeholl ginn, mä de Fraktiounspriecher vun enger Partei, enger Fraktioun déi deemools an der Majoritéit war, ass opgestanen an huet gesot si kéinten déi Motioun hei net stëmmen, well am Plan pluriannuel deen heite Projet keng Prioritéit hätt. An dat klängt mir ëmmer nach an den Queren, esou dass ech nach eng Kéier widderhuele wat ech virdru gesot hunn, dass souguer a Parteien, déi eigentlech fir d'Rockhal ëmmer agefratt waren, dee Support net unanime war.

Wéi gesot, just fir e puer Mythen hei an deem Historique zurecht ze bëien, muss een och soen, dass eigentlech déi Schnellegkeet, oder

wéi soll ech soen, déi Drénglechkeet, mat där de Projet vun 1999 un duerchgeboxt ginn ass, déi jo anscheinend dozou geféiert huet dass verschidde Leit sech net méi drun erënneren an haut behaupten dat war waarm Loft oder si wären do ech weess net wat iwwert den Dësch gezu ginn, dat huet och e bëssen dru geleeën dass een Zugzwang vun der Utopiagrupp bestanen huet, déi do wollten hire Kino bauen, an op eemol geduecht ginn ass, wa mer elo net op deen Zuch opsprangen, da passéiert ni eppes, beziehungsweise huet och ganz kloer d'Utopiagrupp deemools gesot, wann et net sécher ass dass déi Rockhal kënnt, da si mir och vläicht net méi interesséiert fir op de Site Belval ze goen, well déi hate jo och nach aner Sitë wéi zum Beispill an där attraktiver Zon vu Féiz an d'Gespréich bruecht. Esou dass ee muss soen, dass déi Evolutioun vun deem Dossier vill méi villschichteg ass wéi elo hei den Androck wëllt vermëttelt ginn.

Ech ka mech och nach ëmmer drun erënneren, an a mengen Ouer klängen nach ëmmer déi schéi Gespréicher déi hei gefouert gi si beim Vote am Mee 1999 iwwert déi Tatsaach, dass déi Hal fir modern Musek an engem éierwürdigen alen industrielle Gebai géif lokaliséiert ginn. Ech ka mech zum Beispill un den Här Glesener erënneren, deen och nach drop betount huet, dass et wichteg war dass déi nei Generatioun geifen doduerch, wa se an där Hal do wäeren, drun erënnert gi wéi hir Grousspapp a Papp nach do geschafft hunn.

Dofir war ech besonnesch, wéi soll ech soen, rosen, wéi gesot ginn ass, mir loosse den Projet vun der Gebléishal falen a sichen no engem anere Site. Do ass an enger éischer Phas gesot ginn, mir bauen en neit Gebai, awer vis-à-vis vun dem geplangtene Kino, an dann zwëschent deenen zwee, do géif et dann eng schéi Plaza, an op der Plaza war da stänneg Betrib an dat géif da wierklech e flotte konviale Charakter deenen Infrastrukturen do ginn.

Wéi et dunn esou wäit war, dunn ass de Site vun der Rockhal ëmmer méi an de Süden op d'franséisch Grenz hi geréckelt, an et muss een trotz aller Sympathie, déi ech fir de Projet hei hunn, soen, dass déi Rockhal awer deelweis marginaliséiert ass. Dat war net esou schlëmm wann et sech ëm en ursprénglech Konzept vu Rockhal gehandelt hätt, nämlech wou um aacht Auer d'Dieren opginn an um 12 Auer se erëm zou ginn, da war dat jo net schlëmm gewiescht, well déi Leit déi dohinner komm wäeren, wäer mat privaten oder mat öffentlechen Transporter dohinner komm, mir hätten net vill vun dem Ambiente zrëckbehalen. Mir ginn awer elo an eng Richtung wou d'Rockhal jo net méi eng Hal ass, mä ee richteg Centre de musique, oder eng Rockcity, wéi emol eng Kéier geschriwwen ginn ass an enger Zeitung. An do war et awer vläicht méi attraktiv gewiescht, well ee jo wëllt dass och am Dag Aktivitéiten do passéieren, sief et Proufaktivitéiten, sief et Visiten, sief et aner Aktivitéiten, déi ee jo niewent de Concerten owes och kéint an deenen Halen organiséieren, et hätt ee méi eng zentral Lag gewielt. Mä dat ass elo ze spéit, an ech wëll och nach net hei larmoyant virgoen.

Fir eis war ëmmer méi wichteg, wéi elo d'Situatioun vun der Rockhal, oder wéi d'Parkplazen oder ähnlech schrecklech wichteg Themen, de Problem vun Konzept, an dozou hunn ech natierlech schonn hei um véirel op néng kënne schwätzen, wéi ech meng Proposition de loi hei virgestallt hunn, dofir wëll ech net nach eng Kéier am Detail dohinner zrëckkommen.

Ech fannen et awer extrem positiv, dass dee Projet inhaltlech säit 1999 wesentlech évoluéiert huet. An dat läit awer och - dat muss een och der Ministesch, och wa se de Moment net hei ass, zouerkennen - un

dem Dialog dee se gefouert huet, mat Responsabelen ënner anerem vun der Backline, fir ze kucken: Kënne mer eppes aneschtens maache wéi nëmmen eng Hal déi, wéi gesot, hir Dieren op an hir Dieren zou mécht a wou soss näischt ronderëm passéiert?

Ech erënnere mech och un eng Artikelserie an der liberaler Wochenzeitung Lëtzebuerger Land, déi och schonn hei zitéiert ginn ass, wou verschidden Auteurs sech unanimement dofir ausgesprach hu fir vun der Geleeënheet ze profitéieren fir ee richtegen Animationszentrum ze maachen, deen net nëmme reng Diffusioun vu Spektakele géif maachen, mä deen och géif eng Plaz loosse fir eng Kreatioun a fir sozio-pedagogesch Aktivitéiten.

Et kéint een esou wäit goen, dass een elo seet, niewent der Kreatioun innerhalb vum Produktionsstudio, vu Proufsäll, kéint een och envisagéieren eng sozio-pedagogesch Aarbecht ze maache mat deene Jugendlechen déi jo do onweierlech wäerte ronderëm déi Rockhal do évoluéieren. Dat ass am Ausland net nëmmen am Kontext vu Futballstadion, mä och vu Rockhale geschitt, dass gesot ginn ass, ronderëm esou Strukturen évoluéieren och eng Partie gefährdet Jugendlecher, déi et interessant war pedagogesch ze begleeten, an et gi schonn an anere Stied an England an an Däitschland Projekte fir vun där Attraktivitéit vun der Rockzeen ze profitéieren, fir eng douce an diskret sozio-pedagogesch Aarbecht ze maache mat Jugendlecher, déi jo oft och a Gefor si fir gewëssenen Tendenzen vun der Rockmusek, déi jo net ze regelle sinn, wéi zum Beispill rechtsradikal Tendenzen, ze erleeën.

Ech hoffen dass et also méiglech wäert sinn, spéider am Kader vun deem Centre de Musique amplifiée, deen hoffentlech den Numm nach wäert änneren, well soss verwiesselt een den CMA ëmmer mat dem CNA zu Diddeleng, esou Aktivitéiten ze maachen.

Ech wëll awer zum Schluss, ier ech d'Zoustëmmung vun eiser Fraktioun zu deem Projet selbstverständlech wäert ginn, awer nach dräi Froen opwerfen. Eng ass déi, déi och schonn ugeschwat ginn ass, vum Transport. Als Gréng muss een natierlech begrëissen, dass am Géigesaz zu anere Projeten hei weéneeg Attentioun zu der Proliféiratioun vu Parkplaze geluecht ginn ass. Allerdéngs muss ee realistesch gesinn, dass déi Leit, ob se elo vu Charleroi oder vu Biekerech oder vu Bitburg-Eifel op dee Site kommen, net dee ganze Wee wäerte mam öffentlechen Transport bewällegen, soss misste se siwe Mol ëmsteigen an deenen alen Zich an da géife se wahrscheinlich méi laang brauche fir bei dee Concert ze komme wéi se an der Concertshal géife verweilen. Ech kéint mer natierlech laangfristeg virstellen, dass een e groussen Deel vun dem Afflux vu Visiteuren ka vun der Source op den öffentlechen Transport leeën. Zum Beispill wann déi berühmt Direktstreck tëschent der Stad an der Friche Belval realiséiert wär, déi Zuchstreck, wann och zum Beispill esou eppes wat mir wollten hunn eng Schnellstreck, déi net nëmmen zentral vu Lëtzebuerg aus geet, mä och d'Regioun Süde géif desservéieren, mat enger Verlängerung natierlech a Frankräich, dass een awer ee groussen Deel vun de Leit kéint direkt op den öffentlechen Transport setzen.

Esou muss een als Zwëschesléiung wahrscheinlich virgesinn, dass ee wëllt vermeiden dass de Site selwer vun ze vill Autoen - wéi soll ech soen - zougesat gëtt, an dass een dann Opfarparkinge wäert maache fir zwëschenzäitlech

déi Leit, déi vu wäit komme mat hirem Auto, opzefänken. Ech denken dass een awer ëmmer muss am Kapp behalen, dass ee laangfristeg op eng Léisung soll histéieren, déi wierklech en héijen Undeel vu Leit op den öffentlechen Transport bréngt. Natierlech kann een net weéinst enger Rockhal elo extra en öffentlechen Transport vun der Source bis zu der Rockhal bauen, mä vu dass jo nach ganz vill aner Strukture wäerte kommen ass et kloer, dass een an déi Richtung wäert goen.

Déi zweet Fro, déi ech opwerfen, ass déi vun der Gebléishal. Ech maachen do nämlech de Lien mam Parking, well ech ka mech erënnere dass viru siwen, aacht Joer déi Sociétéit, där déi Gebléishal schonn deemools gehéiert huet, e Plang hat fir dorausser e Parkhaus ze maachen. Ech hunn e bëssen Angscht, vu dass déi Gebléishal elo eigentlech abandonnéiert gëtt, dass et zwou Variante ginn. Entweder gëtt do séier e bësse Blech bäigefügt an op eemol hu mer do e Parkhaus, oder se gëtt wéi et de Moment geplangt ass als Hangar virgesi fir, wann d'Aarbechten um Terrain passéieren, zwëschen-derch d'Material do ze lagere an dann iergendwann eng Kéier fiert e Bagger onglécklech an da fält d'Gebléishal deelweis an e Koup an da gëtt se ofgerappt. Ech hunn déi Angscht. Wann ech méi Zäit a leschter Zäit gehat hätt, hätt ech eng Proposition de loi hei presentéiert fir dorausser eppes aneschtens ze maachen, wat ech och schonn an der Kommissioun proposéiert hunn, nämlech ze profitéieren dass op deem Site jo niewent deene privaten Institutione wéi der Dexia-BIL awer och eng Uni soll hikommen.

Eng Uni brauch bekanntlech e Kongresszentrum an ech kéint mer virstellen, dass déi Gebléishal den idealen Uert wär fir doranner e moduléierbare Kongresszentrum ze installéieren, wou ee kéint Kongresser organiséieren déi sech e bëssen zwëschent dem Konzept vun enger Foire an dem Konzept vun engem wëssenschaftleche Kongress kéinten usidelen. Ech hunn esou Beispiller an Däitschland kierzlech gesinn, nämlech zu Essen am Zeche Zollverein, wou et méiglech ass souwuel op engem Site fënneg Concerte parallel ze organiséieren, dobäi nach zéng Workshopen a kleng Säll a wou och nach e groussen Auditoire zur Verfügung steet fir wëssenschaftlech Kongresser. Ech denken, dass dat doten deen ideale Site wär fir esou eppes ze bauen.

Dee leschte Punkt, deen ech wollt opwerfen, ass deen, deen ech schonn am Mäerz 1999 opgeworf hunn, an zwar déi Fro wéi sech heru no dee gesamte Site kéint gemeinsam gëiere loosse. Mir sinn nämlech der Meinung, dass een op Belval-Ouest dat vermeide muss wat mer de Moment um Kierchbiërg hunn, nämlech dass öffentlech, privat a mixte Institutionen niewentenee funktionéieren an eigentlech just duerch Parkingen oder duerch den zaghaften öffentlechen Transport matenee verbonne sinn. Et gëtt awer guer keng corporate identity, wou een deene gemeinsamen Aktivitéiten, déi jo awer oft complémentaire sinn, kéint e gemeinsaamt Gesicht ginn.

Duerfir hat ech 1999 eng Proposition de loi déposiert, fir dass een déi staatlech Institutionen, déi op dee Site kommen, ënner anerem d'Rockhal, de Centre d'histoire industrielle, dee ronderëm d'Héichiewe komme soll, an all déi aner öffentlech Institutionen, déi hoffentlech nach dohinner kommen, kéint ënner enger gemeinsamer Struktur funktionéiere loosse an awer och eng gemeinsamen Struktur géif schaffen, zum Beispill mat dem Utopolis oder mat dem Utopia zesummen, wou ee kéint gemeinsam déi privat an déi öffentlech Aktivitéite maachen. Ech hu mech deemools relativ beméit fir eng Struktur ze fan-

nen. Leider ass et zu Lëtzebuerg esou, dass mer keng gesetzlech Grondlag hu fir esou Structures mixtes. Dat eenzegt wat et gëtt sinn d'Groupements d'intérêt économique. Ech hat dunn deemools proposéiert eng Société de gestion fir den Espace Belval virzehuelen.

Ech muss allerdéngs soen, ech hunn elo och a mengen Archiven e Brëif vum 29. November 2000 erëmfonnt, wou de Conseil d'Etat e Brëif un d'Regierung schreift - ech hunn dat scho virdrun zitéiert -, wou hie gäre géif en Avis iwwert dee Projet ofginn, mä wou hien nach géif drop waarden dass d'Regierung him géif soe wat eigentlech alles op deem Site do géing passéieren. An der Zwëschenzäit ass dat jo awer kloer. Mir hunn dee Concours d'architectes a mir hunn de Konzept vu Belval x-mol virgestallt. Et ass also kloer wéi eng Institutionen op Belval-Ouest kommen. Et war also vläicht un der Zäit, dass d'Regierung dem Conseil d'Etat e kleng Liebesbréifche schécke géif an him da soe géif wat op deem Site do kënnt, esou dass de Conseil d'Etat endlech zu där Proposition de loi géif en Avis ofginn.

Dat gesot, an déi Reserven ausgedréckt, wëll ech den Appui vun eiser Fraktioun zu deem Projet ginn. Ech muss allerdéngs soen, dass et zwou Wermutsdrëpsen an deem Dossier hei ginn. Déi eng ass déi, dass et awer erëm eng Kéier net gelongen ass parallel de Fonctionnementsprojet mat dem Baute-projet ze déposéieren. Ech hunn dat haut de Moie schonn eng Kéier exposéiert an ech hu jo och eng Résolutioun ofginn, wou mir eis - fir déi Leit, déi nach net hei waren - selwer opfuere de Projet vun der Regierung iwwert de Fonctionnement esou séier wéi méiglech ze evakuéieren, allerdéngs eréischt vun deem Moment u wou mer dann eng Fiche financière iwwert d'Folgekäschten hunn.

Dat zweet Onbehagen dat ech hunn ass, dass mer en ähnlechen Optimismus scho viru iwwer dräi Joer hate wéi mer den éischte Projet gestëmmt hunn. Ech hoffen, dass dat nächst Parlament net an dräi Joer erëm eng Kéier muss optriede fir nees en neie remaniéierte Projet iwwert d'Rockhal ze stëmmen.

Ech soen lech merci.

M. le Président.- Merci, Här Garcia. Den nächste Riedner ass den Här Marc Zanussi. Här Zanussi, Dir hutt d'Wuert.

M. Marc Zanussi (*LSAP*).- Här President, Dir Dammen an Dir Hären, de Projet vun der Rockhal schéngt effektiv eng never ending Story ze sinn. Nodeem mer hei 1999 e Gesetz eestëmmeg votéiert haten, hat een den Androck an d'Meenung, dass ee wierklech kéint all d'Ennerlagen, déi gemammelt gi waren zu deem Projet, op d'Säit leeën a geschwé vun der Infrastruktur profitéieren, déi déi 30 Joer laang dauerend Concertgeschichte hei zu Lëtzebuerg wierklech verdéngt hätt. Mir stellen haut fest, dass deem net esou ass.

Bei der Diskussioun vun deem Projet hei ass et awer, denken ech, trotzdem derwäert fir nach eng Kéier op déi kleng oder op déi grouss Geschicht vun de Concerten hei zu Lëtzebuerg anzegoen, wéi op déi, déi an deem do te Beräich vill gemaach hunn. Ech wëll da wierklech nach eng Kéier un déi A.s.b.l. „Musek fir déi Jonk“ erënneren, déi ënnert dem Impuls vum Mars Di Bartolomeo, aneren LSAP-Politiker awer och anere Leit aus dem kulturschaffende Liewen, aus Journalisten an aus Concertveranstalter, bestanen huet an déi et wierklech fäerdig bruecht huet 12.500 Ennerschrëften ze sammelle fir de Bau vun enger Rockhal ze organiséieren. Déi Petitioun, déi deemools lancéiert ginn ass, ass entstanen aus den Erfahrungen vun deene Leit, déi deemools d'Concerte besicht hunn. Hir Revendica-

tiounen hu sech dann och dorop gefouss.

Et muss ee wëssen, dass während där Zäit a bis haut regelméisseg bei der Organisatioun vu Concerten an der Vergaangenheet schlecht Erfahrung gemaach gi sinn. Ech erënnere mech nach Ufank der 80er Joren un de Concert vu Europe, deen zu Déifferdeng sollt stattfannen, deen awer ofgesot ginn ass, well eng Stroumpann de Concert onméiglech gemaach huet. Ech denken un de Concert an der Mëtt vun den 80er Jore vun den Dire Straits op der Kockelscheier, deen huet missen ofgesot ginn, well et eng wackeleg Bühn an der Hal ginn ass. Alles dat waren Elementer déi noutwendeg ware fir eng Petitioun op d'Been ze stellen, déi wierklech no enger richteger Infrastruktur verlaangt huet.

D'Concerten, déi säit deemools a bis haut organiséiert gi sinn, sinn zu engem Deel ënner Konditiounen gemaach ginn déi net akzeptabel waren, souwuel am Beräich vun der Akustik wéi am Beräich vun der Entlüftung an den Halen, wéi schlussendlech och am Beräich vun der Sécherheet während de Concerten. An der Zwëschenzäit hu mer effektiv d'Infrastruktur vun der Coque, wéi d'Madame Mutsch virdru richtig gesot huet. D'Coque funktionéiert elo während engem Joer. Et muss een awer feststellen, dass wierklech bis elo eben nëmmen dräi Concerten do waren. Wann een d'Coque kennt, déi formidable Sportsinfrastruktur déi et ass, gesäit een och dass et wierklech eng Sportsinfrastruktur ass a se eigentlech awer net schrecklech gutt fir Concertsveranstaltungen géeeent ass.

Alleguerten déi Leit, déi deen een oder deen anere Concert do materliefht hunn, kënnen nëmme confirméieren, dass besonnesch am Beräich vun der Akustik, am Beräich vun der Logistik, déi noutwendeg ass fir d'Organisatioun vum Concert, an och am Beräich vun der Bestuhlung an Ähnlechem dat ganz schwéier ze realiséieren ass, esou dass ech der Iwwerzeegung bleiwen dass et weiderhin nach en absolut Bedürfnis gëtt no enger anstänneger Infrastruktur vu Concerten hei zu Lëtzebuerg.

D'Konzept an d'Gréisst vun esou enger Hal sinn natierlech eng vun deene wichtegste Froen, déi een an deem doten Zesummenhang muss behandelen. Ech hunn a menger Eegeschaft als Member vun enger anerer A.s.b.l., déi Spektrum 87 heescht, mech vill zesumme mat menge Kollege mat där doter Fro beschäftigt. Ganz onvirageholl hate mer eng Rei vu Visité mat interesséierte Leit an anere Concertshalen organiséiert, sief dat zu Orléans oder sief dat zu Nanzeg. Mir haten och hei zu Lëtzebuerg e gréisssere Meeting organiséiert, wou mer alleguerten déi Lëtzebuerger Concertsveranstalter invitéiert haten, mä wou mer och renomméiert Expären aus dem Ausland dobäi haten.

Alleguerten déi, déi sech un deem Gespréich vun deemools bedeelegt hunn, a wou d'Zil dovunner war méi gewuer ze ginn iwwert d'Konzept vun esou enger Hal, sinn zu der Meinung komm, dass et dräi Elementer gëtt, déi fir esou eng Hal enorm, enorm wichtig sinn. Dat éischt ass d'Multifunktionalitéit, dat zweet ass d'Modulabilitéit an dat drëtt ass dat praktescht Element bei der Organisatioun vum Concerten.

(M. Nico Loes prend la Présidence)

Wann ee vun dem éischte schwätzt, wat de Multifonctionnement ubelaangt, hu se deemools alleguerde gesot, dass et wierklech eng Hal muss sinn déi net nëmmen dofir geduecht soll si fir Concerten dran ze maachen, mä déi wierklech och dee ganze Beräich vum Family-Entertainment muss erlaben, wann e Rendement an där Hal do soll méiglech sinn. Et muss also

méi breet gi wéi dat fir nëmme Rockconcerten ze organiséieren.

Dat zweet ass dat Element vun der Modulabilitéit vun der Hal. Si hunn alleguer gesot, dass déi Hal géwënnt a lieft, dass se modulabel muss sinn, sech also op hir verschidde Gréisste muss astelle loossen. A wa vun der Modulabilitéit geschwat gëtt, da kann all Buergermeeschter, deen e Centre culturel bei sech huet, behapten, dass seng Hal modulabel ass. Et gëtt awer Differenzen doranner, wéi eng Hal modulabel ka sinn a wéi se et net ka sinn. D'Bühn muss modulabel sinn an d'Grondausstattung an der Hal muss et och erlaben, dass déi Modulabilitéit och an der Praxis uwendbar ass, an do gëtt et eng ganz Rei vu praktesche Viraussetzungen déi dofir mussen erfëllt sinn, an dofir denken ech dass et wichtig ass, dass bei där doten Detailkonzeptioun och alleguerten déi Leit consultéiert ginn, déi doranner eppes kennen.

An dann, wat d'praktesch Accessibilitéit ubelaangt, ass et einfach wichtig dass eng Rei vun technesche Viraussetzungen erfëllt sinn. Dat geet bei den Detailer u wou d'Steckere sinn, wou d'Ophänkunge sinn, wat opgehaang ka ginn, wéi ee mat de Camionë kann erafuere, dass ee mat de Camionë kann erafuere, an alleguerten déi Saachen do sinn enorm wichtig, wann déi Hal an Zukunft soll funktionnéieren a soll liewen. Dat hunn eis alleguerten déi Expären do confirméiert.

En anert Element ass natierlech dat vun der Ambiance. De Fritz Rau, deemolege Chef vun der Entreprise Mamakonzert an Däitschland, dee 40 Joer Erfahrung an der Organisatioun vun de Concerten huet, huet gesot: „Konzerte wolle man nicht nur hören, sondern auch erleben.“ Dat heescht, dat Element vun der Ambiance ass enorm wichtig a muss an deem heite Punkt berücksichtegt ginn.

Alles dat dote si Saachen déi mussen mat Expären diskutéiert ginn an de Rotschlo vun deene Leit do soll een och op kee Fall an de Wand schloen.

An dann de leschte Punkt, dee vun der Gréisst vun där Hal. Effektiv muss ech soen, dass alleguerten déi Leit, déi mer consultéiert hunn, eis gesot hunn, dass déi Hal, wa se soll funktionnéieren, einfach eng minimal Kapazität vu 5.000 Leit muss hunn. A wann den Här Jung mech virdun zitëiert huet, dann huet en een Deel vu menger Ried zitëiert - et wier och ze vill verlaangt gewiescht, fir alles ze zitëieren -, mä et muss ee soen dass dat, vun der Kapazität hier, eis deemools einfach gesot ginn ass. Mir hunn dat jo net erfonnt, dat war eis Iwwerzeegung opgrond vun deene Gespréicher, an et mussen minimal 5.000 Leit si fir dass déi Hal funktionnéiert.

An déi Concertsorganisateurer hu vun enger internationaler Achs vu Veranstaltungsuerte geschwat, Rotterdam, Bréissel, Frankfurt, Dortmund, Paräis, a fir an déi Schinn do eran ze kommen, muss ganz einfach déi Kapazität vu 5.000 Leit fir Hale sinn, soss funktionnéiert dat net. Dat hunn, wéi gesot, Leit wéi de Fritz Rau, grad wéi e Vertrieder vu Kölnkonzert an och déi aner Lëtzebuerger Concertsveranstalter - net déi, déi sech eleng ëm d'Intérète vun de Lëtzebuerger Rockgruppe bekëmmern, mä déi d'Veranstaltungen do sollen organiséieren - eis gesot.

An ech ginn der Madame Mutsch Recht, wa se virdun déi Lëscht zitëiert huet, wou offensichtlech bei Gruppen Intérêt besteet an déi Concertshal do ze kommen. Haut an hei géing ech behapten, dass keng vun deenen dote Gruppen, déi d'Madame Mutsch genannt huet, an déi Hal vu 4.000 Leit kommen, well et sech net rentéiert fir e Veranstalter fir dat doten ze organiséieren.

Iwwert de Site, iwwert d'Plaz ass vill geschwat ginn, deem kann een zoustëmmen. Een anere Virdeel dee Lëtzebuerg awer nach hätt fir esou eng Hal, ass d'Tatsaach dass am Géigesaz zu Däitschland een Drëttel vun de Gagè vun de Steieren opgefriess gëtt, wat hei zu Lëtzebuerg net de Fall ass, an och dat hunn déi Concertsveranstalter eis gesot, dass et also wierklech e Besoin a Méiglechkeete gëtt, grouss Evénementer hei zu Lëtzebuerg ze organiséieren, wann d'Infrastrukturen deem entsprechen.

Mir hunn hei virun enger Rei vu Joren iwwert de Projet diskutéiert deen den Alex Bodry erabruecht huet, an ech wollt awer nach virdun, ier ech dozou kommen, e Wuert zu der Proposition de loi vum Robert Garcia soen, well bei deene Gespréicher, déi mer deemools iwwert d'Konzeptioun vun den Halen haten, hu mer eis natierlech och mat där Fro beschäftigt, wéi dann elo schlussendlech déi Hal kéint funktionnéieren.

An effektiv et gëtt am Ausland verschidde Modeller, wéi dat do géréiert gëtt. Et gëtt d'Méiglechkeet vun enger Société d'économie mixte, et gëtt eng Méiglechkeet vun der Privatisierung an et gëtt d'Méiglechkeet vun dem Etablissement public. Ech géing wierklech mengen, dass och mir als Fraktioun déi Iddi vum Etablissement public als déi géeeent halen, ënner der Viraussetzung dass awer bei der Besetzung vun deene Leit, déi den Etablissement public géréieren, wierklech muss drop opgepasst ginn, dass Leit doranner kommen déi Kompetenz an deem dote spezifische Beräich hu fir déi doten Infrastruktur ze leeden, well domadder steet a fällt dat Ganz.

An ech ginn och dem Robert Garcia Recht - et ass allerdéngs eng perséinlech Meinung -, dass den Numm vum Janis Joplin wierklech éischter fir esou eng Infrastruktur passt wéi dat wat elo mam Moment virläit. Mä mir kréie jo nach d'Geleeënheet bei där Diskussioun vun deem dote Projet hei an dësem Haus doriwwer ze schwätzen.

Dee Projet deen 1999 presentéiert ginn ass, deen huet deene Virstellungen, déi deemools an engem Aarbechtsgrupp an där A.s.b.l. mat de Concertsveranstalter geschwat gi sinn, zu engem gréissten Deel entsprach, well souwuel den Alex Bodry wéi och de Robert Goebbels waren an déi Gespréicher mat agebannen. D'Iddi fir déi Hal an enger bestoender Industrieinfrastruktur ënnerzebréngen ass jo och net aus dem Himmel gefall, dat war den ausdréckleche Wunsch vun der deemoleger Chamberskommission, déi sech beruff huet op Beispiller am Ausland, zu Köln gëtt et eng Rockhal an engem Elektrizitéitswierk, et gëtt eng an enger Wuesfabrik, et gëtt zu Gelsenkirchen eng an engem ale Stollwierk an et kéint een nach aner Beispiller opféieren. Et gëtt och eng Motioun vum...

M. le Président.- Här Zanus, ech wollt lech drop hiweisen datt Är Riedezäit ofgelaf ass, datt Dir lo déi zéng Minutten huet fir d'Motiounen an d'Resolutiounen.

M. Marc Zanussi (LSAP).- Merci fir déi doten Informatioun, Här President, an ech wäert mech och dorunner halen.

(Interruptions)

Et gëtt also och nach aner Beispiller wou esou Infrastrukturen an enger aler Hal ënnerbruecht sinn an ech probéiere mech dann...

(Interruptions diverses)

M. Lucien Weiler (CSV).- D'Zäit vun de Motiounen soll net méi eriwuer geholl gi bei d'Debatten.

Une voix.- Sidd Dir elo schonn net méi mat Ärem Vizepräsident zefridden.

M. Lucien Weiler (CSV).- Neen, dat huet näischt mat Vizepräsident ze doen.

M. le Président.- Här Zanus, huet lech elo d'Zäit fir fäerdeg ze ginn.

Une autre voix.- Den Här Glesener ass sécher mat lech zefridden.

M. Marc Zanussi (LSAP).- Ech lauschteren hei ausschlieslech op d'Ausféierunge vum Präsident vum Parlament an ech hale mech dann och un déi doten Normen.

Une voix.- Très bien.

M. Marc Zanussi (LSAP).- De Projet...

(Interruption)

Herno, Här Weiler. Ech wollt nach e puer Wuert zu deem Projet vun 1999 soen. A wann ech dann hei déi dach éischter polemesch Ausféierunge vum Här Jung a vum Här Schummer héieren hunn, déi elo anscheinend iwwert dee Projet hiergefall sinn, déi awer vläicht vergiess hunn dass deemools d'Chamberkommission, d'Bautekommission, d'Jugendkommission sech intensiv mam Projet beschäftigt huet, an de Projet hei, wéi déi Motioun vun der Madame Mutsch, Eestëmmegkeet fonnt hu beim Vote, an elo dee Projet hei op eng däraarteg Aart a Weis erofgemaach gëtt, mat Argumenter déi ech net kann deelen, et wär architektonesch kee Konzept fir Hale gewiescht, bei der Bautechnik wäeren eng Rei Saachen onkomplett gewiescht, de Stat wier mol net am Besëtz vum Terrain gewiescht, wou déi Hal sollt histoe kommen.

Dir wësst ganz genau, Här Jung an Här Schummer, dass haut de Stat mol nach net am Besëtz ass vum Terrain wou den CNA zu Diddeleng gebaut gëtt. Dir wësst dass de Stat haut mol nach net am Besëtz ass vum Terrain wou de Rehazenter soll gebaut ginn. Den Transportminister weess, an d'Bauteministesch och, dass eng Rei vu Stroosse gebaut ginn, wann d'Projete gestëmmt ginn, wou de Stat nach net am Besëtz vun den Terrainen ass. Dat ass also keen Argument, fir dat doten hei ervirzesträichen.

A wann elo den Androck entsteet, dass deemools déi Leit, déi dee Projet gestëmmt hunn, jo offensichtlech da lauter Clowne waren, well dat, wat jo haut richtig ass, war jo deemools offensichtlech och richtig, muss een awer bemierken, dass déi Leit schonn deemools zu engem groussen Deel déiselwecht si wéi déi Leit vun haut. Also muss ech dach soen, dass dat doten d'Strooss net hält an dass déi Argumenter do alleguerten net richtig waren.

Et stellt ee just fest, dass effektiv an der Zwëschenzäit eng Rei vun Zäit vergaangen ass an dass alleguerten déi Leit, déi mat Sehnsüchtegkeet op deen dote Projet gewaart hunn, alt erëm eng Keier verërscht gi sinn. Ech stelle fest, dass dës Regierung et fäerdeg bruecht huet och an deem heite Punkt de Leit vill Zäit ze klauen.

Wann dee Projet vun 1999 realiséiert gi wier deen hätt sollen am Hierscht vum Joer 2000 ugefaange ginn, wier deen haut scho laang fäerdeg gewiescht a mir hätte schonn eng Rei vu flotte Concerten an där doter Hal kënnen kucke goen. Et ass also an deem dote Beräich vill Zäit verluer gaangen.

Mir hunn als LSAP eis Bedenke vis-à-vis vun deem Projet elo hei geäussert. Mir stëmmen dee Projet trotz alleguerten deene Kriticken do mat a mir géingen eis wënschen, dass alleguerten déi Saachen, déi konzeptuell nach an deem heite Projet ze verbessere

sinn, och nach verbessert wäerte ginn.

Ech soen lech merci fir Är Opmierksamkeet.

M. le Président.- Merci, Här Zanus. Als nächste Riedner ass den Här Niki Bettendorf agedroen. Här Bettendorf, Dir hutt d'Wuert.

M. Niki Bettendorf (DP).- Här President, merci fir d'Wuert. Fir d'alleréischte wëll ech de jonke Sozialiste merci soe fir d'Händschen, déi mer de Moie kritt hunn, fir dass mer hei endlech Neel mat Käpp maache sollen. Ech kann d'Händschen nach weider gebrauchen, well e Samschden hu mer zu Bartreng grouss Botz an do komme se mer wierklech zu Paass, well et si fonkelneier. Ech muss awer soen dass, wann ech d'Ausféierunge vun de Majoritéitsparteien haut hei héieren hunn an déi vun der LSAP, dann hätten d'Jonksocialiste besser gehat den LSAP-Vertrieder d'Händschen ze iwwerreeche wéi deenen anere Leit, déi vum Projet beegeschtert sinn.

Ech sinn elo hei erop komm, dunn huet de Kolleg vun Diddeleng gesot: „Elo geet den Altersniveau nach an d'Luucht, wann hei diskutéiert gëtt.“ Ech muss einfach soen: Esch, dat war ëmmer d'Héichbuerg vum Rock, an zu Esch hu schonn aner Leit gerockt, wéi vill Leit heibannen nach d'Pampers unhaten.

(Brouhaha général)

M. Mars Di Bartolomeo (LSAP).- Déi Zäit sinn et nach keng Pampers ginn.

M. Niki Bettendorf (DP).- Duerfir verstinn ech och den Här Jaerling, dee léiwer d'Rockhal an en aneren Zentrum gehat hätt wéi do wou se elo kikënt.

Ech hu gesot: Mir si beegeschtert vum Projet. De Süde vu Lëtzebuerg verdéngt en anstännege Projet no der Coque, no dem Concertssall fir de philharmoneschen Orchester an no diverse Muséeën, déi alleguerten hei an den Zentrum komm sinn. Ech fannen et wichtig, dass esou eng Realisatioun wéi déi heiten op Esch/Belval kënn.

Wann ech haut e puer Wuert hei soen, dann ass dat well ech mech bei dësem Projet an der Kommission enthalten hunn. Ech hunn net derfir gestëmmt an ech muss jo awer iergendwéi begrënne firwat dass ech mech do enthalten hunn, mä an der Kommission war ech net eleng mat menger Enthalung. Viru mir huet d'Buergermeeschtesch vun Esch sech bei dësem Projet enthalten. Ech hu mer dunn d'Fro gestallt: Firwat soll ech de Projet gutt fannen, wann déi Escher de Projet net gutt fannen an an der Kommission net bereet sinn déi Suen zur Verfügung ze stellen déi gebraucht gi fir esou eng flott Saach ze realiséieren.

Mer mussen wëssen, dass de Projet vun 1999 bāi 6,7 Milliounen Euro lung. Haut si mer praktesch 4 1/2-mol méi deier. Wann dat net gewënscht gewiescht wier, wann d'Sozialisten de Projet elo haut hei net gestëmmt hätten, dann hätt ee sech wierklech missen eescht Gedanken maachen, ob een dee Projet hätt realiséiere sollen oder net. Mä wéi gesot, mir sinn der Meinung dass de Süde vu Lëtzebuerg dësse Projet verdéngt a mir wäerten eis och derfir asetzen.

De Käschtepunkt vun dësem Projet ass am Verglach mat deem vun 1999 4 1/2-mol méi héich. Ech hu mer dann natierlech d'Fro gestallt: Wann haut de Projet esou vill méi deier ass a ganz anescht ass, war dann dee Projet vun 1999 näischt, dee Projet dee mer jo awer hei an der Chamber eestëmmeg gestëmmt hunn? Ech hu misse feststellen, wéi ech mech e bëssen an de Projet vun 1999 erageknéit hunn, dass mer wierklech e Projet gestëmmt hunn deen näischt war. Et war schlussendlech soss näischt wéi e Wahlschlager ouni In-

halt, obschonns den deemolegen...

(*Interruption*)

... - ech kommen dorop zrëck - Jugendminister gesot huet: „Mat där Eestëmmegkeet kann ee sécher sinn, dass de Projet och realiséiert gëtt.“ Den Här Bodry hat sech géiert, wat jiddferengem geschéie kann.

Dir hutt mer elo gesot: „Dir hutt e jo och gestëmmt!“

■ Une voix.- Jo.

■ M. Niki Bettendorf (*DP*).- Ech muss lech soen dass all déi, déi 1999 an der Chamber waren, an ech gehéieren och dozou, net brauchen houfreg drop ze sinn, dass se de Projet deemools gestëmmt hunn. Alleguerten déi, déi deemools hei waren, hunn dee Projet gestëmmt, an ech muss lech soen dass et net gutt ass, wann een ënnert Zäitdrock kuerz virun de Wahlen esou Projeten duerchbrätscht, nach séier forcéiert. Mer wësse wéi et war mam Finanzéierungsgesetz vun de Spideeler, wou mer...

(*Brouhaha général*)

■ M. Alex Bodry (*LSAP*).- ...1997 an 1998.

■ M. Mars Di Bartolomeo (*LSAP*).- Vun deene Spideeler schwätze mer nach eng kéier.

■ M. le Président.- Loosst den Här Bettendorf elo schwätzen. Wann ee gären d'Wuert hätt, da soll hie sech et froen. Här Bettendorf, fuert virun.

■ M. Mars Di Bartolomeo (*LSAP*).- Hu mer nach Zäit?

■ M. Niki Bettendorf (*DP*).- ...wou mer am Finanzéierungsgesetz bei de Spideeler 15 Projeten och just virun de Wahlen hei duerchgebrätscht hunn, wouvun der aacht fäerdeg a siwen net fäerdeg waren. Dat war d'Realitéit.

■ M. Alex Bodry (*LSAP*).- An engem Joer kucke mer wéi vill Projeten hei nach duerchbruecht gi virun de Wahlen, Här Bettendorf.

■ M. Mars Di Bartolomeo (*LSAP*).- Ech géif net esou haart jäizen.

■ M. Alex Bodry (*LSAP*).- Déi Wiederer do kritt Dir nach eng kéier erëm an engem Joer.

■ M. Mars Di Bartolomeo (*LSAP*).- D'Beispill Rehazenter ass e ganz gutt Beispill.

(*Coups de cloche de la Présidence*)

■ M. Niki Bettendorf (*DP*).- Bei deenen Diddelenger huet erëm een eng kéier un hirem Käfeg geréselt an da gi se aus dem Suedel.

(*Interruption*)

Ech muss lech soen, ech hunn de Projet vun deemools mat deem vun haut verglach. Ech hu misse feststellen, dass de Projet vun deemools, an dat ass wichteg fir den Här Marc Zanussi, sech op 6.720 m² baséiert huet. De Projet vun haut huet 13.920 m².

(*Interruption*)

Deemools hat Der eng Mezzanine fir 750 Leit a fir de Rescht hat Der fir 4.250 Leit e Plancher vu 1.600 m². Ech hu ganz einfach emol eng Divisioun gemaach. 1.600 m² dividiéiert duerch 4.250 Leit, déi deemools do hätte sollen eragoen, dat sinn 0,37 m² pro Persoun. Wéi hätt Der déi dann do erakritt? Déi wäre jo wéi d'Hierken an der Tonn do eragaangen.

■ M. Mars Di Bartolomeo (*LSAP*).- Et gesäit ee gutt, datt Dir viru 40 Joer geroockt hutt a scho laang net méi probéiert hutt.

■ M. Niki Bettendorf (*DP*).- Dat ass an der Rei. Ech kann lech just soen, datt bei 0,37 m² pro Persoun den Här Jaerling net erageet an ech och net a vill vun lech ginn do och net eran.

(*Interruption*)

■ M. Mars Di Bartolomeo (*LSAP*).- Jo, déi komme sech haut e bësse méi no.

■ M. Niki Bettendorf (*DP*).- Ech kann lech soen, dass mer duerfir nimools eng Autorisatioun beim Kommodo-Inkommodo-Verfahre kritt hätten.

(*Interruption*)

Jo?

■ Une voix.- Ma dach!

■ M. Mars Di Bartolomeo (*LSAP*).- Gitt emol op Rockfestivalen.

■ M. Niki Bettendorf (*DP*).- Dräi op de m²? Formidabel!

(*Brouhaha général*)

Bon, et ass och deemools Stëmme ginn, och bei de Sozialisten, déi dorop higewisen hunn, mä mer hunn net drop gelauschtert, dass de Projet net gutt an net ganz duerchduecht wier. De Lucien Lux hat gefrot: Wou sinn d'Büroe fir déi Leit, déi do schaffe mussen? Déi Büroe waren net do. Wéi ass et mat de Logé vun den Artisten? Mat hiren Toiletten? Et waren och keng Logé fir d'Artisten a keng Toiletten do. De Lucien Lux hat Erfahrung mat dem Concert, deen hien zu Beetebuerg organiséiert hat. Hie wosst wat huet missen dohinner kommen, wat noutwenneg gewiescht wier.

Nach eng kéier: De Projet war schlecht! Mä wat deemools hei an den Diskussiounen erauskomm ass, dat ass dass gesot ginn ass: Den Accès an d'Ubannen un den öffentlichechen Transport ass formidabel. Et kënn ee gutt mam Zuch dohinner. Et kënn ee gutt mam Bus dohinner an effektiv ass dat och esou. Et kënn ee gutt mam Bus dohinner an et kënn ee gutt mam Zuch dohinner. Muss ech lech drun erënnere wéi vill Leit all Dag dohinner schaffe gaang sinn an de leschte Joren? Zum Portal I eran, zum Portal II eran, zum Portal III eran.

(*Brouhaha général*)

Et ass nach net laang hier datt d'Leit dohinner schaffe gaange sinn, an den Accès war ëmmer formidabel. A wann ech hei d'Madame Mutsch héieren, déi seet:...

(*Coups de cloche de la Présidence*)

Jo, fir mam Zuch ze komme misst ee vun der Escher Gare op Belval-Usines fueren. Ech muss ganz einfach der Madame Mutsch soen, datt een op Belval-Usines net nëmme vun der Escher Gare kënn, mä et kënn een och vun der Stad, Péiteng, Déifferdeng, Uewerkuer a Bieles aus op Belval-Usines. Vun der Stad kënn een op Beetebuerg, op Schëffleng, op d'Escher Gare an et kënn een och op Belval-Usines. Dat heescht bei der Gare vu Belval-Usines kann een dat ganz Land ouni Problemer ubannen. Een dee seet et kéim een nëmme vun der Escher Gare dohinner, dee weess net wéi den Zuch hei zu Lëtzebuerg fiert. Et deet mer Leed, mä ech hunn dat eng kéier hei soe missen.

Wann ech d'Diskussiounen e bësse richteg nogelauschtert hunn, dann huet de Kolleeg Ady Jung gesot a gemengt, et kënn Enn Juli ugefaange gi mat bauen.

(*Interruptions*)

...oder Juli 2003.

Ech weess, datt d'Madame Minister dat géif wëllen, mä dat geschitt net, an dat ginn ech lech haut schréftlech op eng Salztut. Aus e puer Ursaachen. Eng dovunner ass, dass d'Prozeduren, an der

Escher Gemeng an och an der Suessemer Gemeng, mol mussen ofgeschloss sinn, fir do kënnen unzefänken ze bauen. Reklassementer, PAPen an esou weider, déi Prozeduren déi mussen ofgeschloss ginn.

Ech muss lech soen, dass scho virun enger gewëssener Zäit d'DEXIA-BIL gesot huet, mir fänken am Fréijoer un do ze bauen. Mä och d'DEXIA-BIL fänkt net dëst Fréijoer do un ze bauen. D'DEXIA-BIL huet elo wëlles no dem Congé collectif unzefänke mat bauen, an och do muss nach gewaart gi fir dass sämtlech Prozeduren duerchlaaf sinn, et muss do ofgerappt ginn an et muss sanéiert gi fir dass do effektiv ka gebaut ginn.

Ech wëll nach vläicht eppes zu de Parkplazen soe wou bemängelt gëtt dass der nëmmen 150 do sinn. Do sinn ech e bëssen hin an hier gerappt, mä ech sinn trotz allem der Meinung, wa mer wëllen an der Zukunft dem öffentlichechen Transport eng Chance ginn, da musse mer d'Parkplaze reduzéieren.

Huele mer an der Stad Lëtzebuerg den Utopolis. Den Utopolis huet keng Parkplazen. Et sinn der vill gesicht ginn an op eemol si Synergie fonnt ginn, fir effektiv Parkplazen am Auchan ze fannen - virdu war et d'Foires Internationales, dunn ass dat net méi gaangen an elo si se am Auchan. Och hei kënnen, menger Meinung no, wat d'Parkplazen ubelaangt, Synergie mat aneren Institutionen fonnt ginn, wéi d'DEXIA-BIL, déi, wa sou Manifestatioune stattfannen, net schaffen. Ech mengen et wier wichteg fir och u Synergie mat Betriber ze denken.

Ech muss lech och soen, an ech hunn dat och elo scho vun der Stad Lëtzebuerg gesot, wann hei um Kierchbiereg an der Coque eng Manifestatioun stattfënn - elo geschwënn am Abrëll kënn eng „Sport mat Show“-Manifestatioun, an do sinn haut scho 6.000 Plazen verkaf -, ma do ass et d'Stad Lëtzebuerg déi hëlleft den öffentlichechen Transport ze organiséieren, fir op de Site ze kommen.

Am Süde rífft d'Madame Mutsch ëmmer nom Transportminister, si freet: Här Transportminister, wéi ass et? A wat den TICE ubelaangt, wou den Här Marc Zanussi jo Vizepräsident ass, déi Bussen - si ass jo awer och gefuerdert -, si fuere jo awer vun Diddeleng op Rodange, duerch de ganze Kanton Esch, an ech mengen déi missten dach awer och do hiert Schëffelche bäidroen. Et ass wichteg, dass och d'Busse geziilt net all Stonn, net all zéng Minutte fueren, mä wa Manifestatioune sinn, à la carte. Dat ass richtig, et ass zwar méi eng schwéier Organisatioun wann een den öffentlichechen Transport wëllt à la carte maachen...

■ Une voix.- Et muss awer een et bezuelen.

■ M. Niki Bettendorf (*DP*).- Ah, et muss een et bezuelen! Da muss ech lech zum Beispill soen, den Defizit vum TICE, dee gëtt gréisstendeels oder mindestens zu 50% vum Stat iwverholl. Ass dat net esou?

■ Une voix.- Dach. An déi aner 50% vun de Gemengen.

■ M. Niki Bettendorf (*DP*).- Wéi ass dat bei der Gemeng Lëtzebuerg? Also ech sinn hei kee Verfechter vun der Stad Lëtzebuerg, mä d'Stad Lëtzebuerg kritt null fir den Defizit dee se mécht, an Dir kritt an de Südgemenge 50%. Och dat ass wichteg dem Vizepräsident vum TICE mol eng kéier hei an Erënnung ze ruffen.

(*Brouhaha général*)

Ech muss lech soen, Dir Dammen an Dir Hären, mir als Demokratesch Partei, mir begrëssen dese Projet, dese Centre de Musique amplifiée zu Esch/Belval, genannt Rockhal. 4.000 Leit, dat geet duer. Ech kucken d'Statistike vun der Madame Mutsch, déi gesot huet, dat wat 2001 war, dat war esou minim. Dofir, wa si Recht hätt, da bräichte mer dat iwwerhaupt net, wann den Här Zanussi Recht hätt, dann ass et net grouss genuch. Dofir mengen ech 4.000 Leit, dat geet duer.

Et ass wichteg dass mer do Proufsäll hunn, dass mer eppes fir eis Lëtzebuurger Gruppen hunn. Jiddereen dee Buergermeeschter war, deen ass vun där enger oder anerer Grupp gefrot ginn, ob e keng Säll disponibel hätt wou déi Leit kënnen prouwen. Dofir sinn ech frou, dass och déi Säll dohinner kommen. Ech si frou dass e Studio dohinner kënn fir ze enregistréieren. Ech si frou dass en Espace multimedia dohinner kënn an och natierlech eng Brasserie, wou net ka gesot ginn, déi wier net wichteg. Dat Ganz ass en duerchduechtene Projet. Kee Projet ass perfekt à la base, dese wäert et och net sinn, mä mir als Demokratesch Partei sti voll a ganz dohannert. En ass op alle Fall besser wéi déi Attrappe déi mer hei 1999 gestëmmt hunn a wat näscht war.

Ech soen lech merci.

■ Plusieurs voix.- Très bien.

(*M. Jean Spautz reprend la Présidence*)

■ M. le Président.- D'Wuert huet elo d'Madame Kulturminister Erna Hennicot-Schoepges.

■ Mme Erna Hennicot-Schoepges, *Ministre des Travaux publics*.- Här President, Dir Dammen an Dir Hären, atmosphäresch wëll ech fir unzefänken eppes zu deser Diskussioun soen, an deem wat sech de Moien an der Chamber a virun der Chamber ofgespillt huet.

Wéi ech hei era komm sinn, an déi jonk Leit op der Trap gesinn hunn, do hunn ech geduecht: Ah tiens, déi Jonk manifestéiere sech géint de Krich am Irak. An da kréien ech en Ziedel an de Grapp wou déi Jonk soen, si wieren déçu, datt se eng Hal krite wou nëmme 4.000 Leit géifen dra goen.

Ech mengen dat seet wou mer hei histeieren, wa mer den Débat sou féieren, wéi en hei vu verschidde ne geféiert ginn ass.

■ Plusieurs voix.- Très bien.

(*Brouhaha général*)

■ Mme Erna Hennicot-Schoepges, *Ministre des Travaux publics*.- Mir kréien hei eng Rockhal, mir maachen hei en Investissement an d'Kultur deen eemoleg ass, an dee vun all deenen, déi e mat stëmmen - a laut deem wat ech héieren hunn, stëmmt jo jiddereen e mat, obschonns datt en dergéint geschwat huet -, awer och muss motivéiert gi vis-à-vis vun deene Leit déi soen: Ass dat net ze vill fir an d'Kultur?

An ech mengen an deem Sënn ass et bedauerlech, wann esou vill Kritik un engem Projet ubruecht gëtt, deen nach laang net vu jiddferengem an der Lëtzebuurger Bevölkerung gedroe gëtt. An da wëll ech awer entgéint stellen datt mer, an der Lëtzebuurger Bevölkerung a bei deenen déi sech, all kéiers wann an d'Kultur investéiert gëtt, zu Wuert mellen, een anere Reflex net hunn.

Am Sport mellst ni ee sech zu Wuert datt et ze vill wier. A wann et ëm d'Kultur geet, dann heescht et op eemol, dat wier fir Divertissementer oder dat wier fir onnëtz Saachen, déi mer net bräichten.

An dofir sinn ech frou, datt mer an deser Regierung konnten eng Partie Defizizen ophuelen an datt mer och an der viregter Regierung

do Meilesteng gesat hu fir déi Defiziter, déi mer an den Infrastrukturen hunn, hei opzefänken.

Ech soen dem President an dem Rapporteur vun der Kommissioun merci. Ech soen awer och deene Fonctionnaires merci aus deenen zwee Ministèreen, dem Bauteministère an dem Kulturministère, déi sech fir dese Projet vill agesat hunn, an ech weisen déi dénigrant Bemierkungen, déi hei vun engem Deputéierte gemaach si ginn, à l'égard vun de Fonctionnaires, entschieden zrëck.

■ Une voix.- Très bien.

■ Mme Erna Hennicot-Schoepges, *Ministre des Travaux publics*.- Ech mengen, déi Leit déi maachen hir Aarbecht, an dack mat villen lwwerstonnen a mat engem grouse perséinlechen Asaz, an da solle se net hei vun Deputéierte gesot kréien, si géifen näscht schaffen a si wieren net déi déi eist Land viru bréinge géifen, well et ass dach dack mat hirem Asaz wou mer vill Projekte mat kriddlechem Hannergrond konnte finaliséieren a virun dreiwén.

■ Une voix.- Très bien.

■ Mme Erna Hennicot-Schoepges, *Ministre des Travaux publics*.- Et handelt sech hei ëm en Investissement an de Site Belval an, Här President, ech mengen dofir ass ee grad hei gefuerdert - bei desem Projet méi wéi bei iergend engem aneren -, Zukunftsvisiounen ze entwëckelen.

An et gëtt mer Angscht, wann ech hei verantwortungsvoll Politiker aus Gemengen héieren, déi net capabel sinn déi Zukunftsentwëcklung ze ahnen. Mir bauen hei eng Rockhal fir de spéidere Site vun der Universitéit. Mir bauen hei fir d'Zukunft. Mir bauen hei fir e Site Belval, wou eng kéier 20.000 Leit sollen hikommen. Da kënnen mer dach net d'Rechnunge maachen, mat deene Concerten déi organiséiert gi sinn an der Vergaangenheet. Mir mussen dach hei an d'Zukunft kucken.

Mir hu vu staatlecher Säit wëlles, eleng an de Site Belval eng Milliard Euro ze investéieren. Dat si 40 al Lëtzebuurger Milliarden. An deem Sënn ass dat heiten een Ufank. Et ass also e Projet mat enger Zukunftsvisioun a forcément ass de Projet dofir och e bëssen anescht wéi dee Projet vun 1999. Well zënter 1999 huet sech jo viles op deem Site vu Belval gekläert. Mir waren 1999 an enger anerer Situatioun, wou mer net esou kloer gesinn hu wou mer mat deem Site géifen histeieren. Mir waren net an der Lag, datt mer déi Verhandlungen esou wäit gedriwwen haten. Mir hate kee Masterplang, mir hate keng Entwëcklungs...

(*Interruptions*)

Jo, mä mir haten déi urbanistesche Entwëcklung vun deem Site net esou wäit viru gedriwwen.

An, Dir Dammen an Dir Hären, ech sinn Zeien, well ech war jo och an där Regierung an ech kann lech soen, den Här Bodry huet sech vill mat deem Projekt Rockhal geplot an e stoung dack isoléiert a senger Partei do, an ech muss och soen datt et och deemools Kontroversé ginn huet, ...

(*Brouhaha général*)

...datt et zu deem Projet munnech kritesche Stëmme ginn huet, datt och d'Madame Mutsch deemools net geschwat huet, net als Riedner beim Projet opgetratt ass, an datt virun allem - an dat ass jo den Ursprung vun deem neie Projet - dee Projet deemools net am Bauteministère ausgeschafft ginn ass, an de Bauteministère hat vun deem dote Projet praktesch keng technesch Kenntnis.

■ Une voix.- Wéi dat dann?

■ Mme Erna Hennicot-Schoepges, *Ministre des Travaux*

publics. - Duerfir huet sech déi Fro gestallt wéi mer am Bauteministère un d'Realisatioun vun deem Projet do sollten erugeen. Wou fänke mer dann elo un, emol ofgesi vun all deene Froen, déi net gekläert waren, wat déi spéider Notzung vun der Gebléishal sollt ugoen a wat d'Ausrichtung vum Site Belval am Detail sollt ugoen? Mir waren awer technesch och net an der Lag mat deene Gelder, déi d'Chamber eis gestëmmt hat, deen dote Projet ze realiséieren.

An zwar war bei der Berechnung vum Projet net berücksichtegt ginn, dass déi Gebléishal huet missen a Stand gesat ginn. Déi Astandsetzung konnt den Här Bodry deemools net mat aberechnen, well hien net wousst wou et da géif higoe mat där Gebléishal, well dat Ganzt nach e Provisorium war. Berechnunge si gemaach ginn, wat et da géif kaschten; si sinn iwwregens elo aktualiséiert, well d'Regierung de 14. Mäerz vun dësem Joer jo de ganze Programm vun den Investitiounen op der Terrasse des hauts fourneaux festgehalen huet an do d'Berechnunge gemaach huet. Déi Gebléishal a Stand ze setze kascht 12 Milliounen Euro.

Dir Dammen an Dir Hären, Dir hat also e Projet gestëmmt fir sechs Milliounen, bei deen 12 Milliounen Euro dobäikomm wären. An dat war meng Fro un d'Regierung: Soll ech dann elo dat dote realiséieren oder solle mer net e ganz neie Projet maachen au vu vun der Décisioun fir eng Cité des sciences op Belval ze installéieren, fir do vill Jugendlecher hin ze kréien a fir eng ganz aner atmosphäresch Viraussetzung fir esou e Projet ze kréien? Ech krut vun der Regierung den Optrag en neie Projet de loi auszeschaffen an dee läit haut vir.

Wéi ass deen neie Projet ausgeschafft ginn a wien ass gefrot ginn? Dir Dammen an Dir Hären, mir hunn eis selbstverständlech op déi Dokumenter, déi den Här Bodry vun 1996 un erstallt hat, beruff. Mir hunn déi als Basis geholl. Mir hunn eis zesummegeesat mat Backline. Backline ass eng Associatioun vu Museksgruppen. Et ass also eng Vereenegung, déi duerchaus och Kontakter huet zu Concertsorganisateuren. Backline ass och vertrue den an der Kulturfabrik a Backline ass vertruede bei den Organisateuren vu Live at Vauban a bei all deenen dote Concerten.

Mir hunn net mat deene professionellen Organisateuren geschwat - an dat soen ech ganz bewusst hei -, well mir wësse wat déi wëllen. Déi wëllen eng Hal oder eng Garage, wou méiglechst vill Leit dra ginn, fir dass vill Sue kënne verdéngt gi mat de Concerten. Mir musse jo awer wëssen, dass deen heiten Domän en Domän ass wou et och ëm vill Geld geet. Duerfir hunn ech mech ganz bewusst do zrëckgehalen, an et ware jo och déi professionell Organisateuren, déi dem Här Bodry säi Projet an der Zäit kritiséiert hunn, well deenen huet et och deemools net gutt gefall, esou wéi de Projet konzipéiert war.

Mir wëssen dass mer op e puer Kilometer Amnéville hunn a mir wëssen entre-temps dass mer eng Coque hunn, a fir ze beleëe wéi an der LSAP d'Situatioun hin an hier gaangen ass, wat d'Gréisst ugeet, zitéieren ech den Här Lux, dee bei der Debatt vun 1999 gesot huet: „Dir kënnt lech drun erënneren, dass mer jo och do laang gebraucht hu bis mer eis eens waren, ob mer dann eng Hal vun 10.000 Leit bräichten oder eng wéi déi heiten. Ech menge mir hunn eis herno drop géeneegt, dass déi Kierchbierger Hal déi gréisser Besoinen - et ass jo awer nëmmen zwee- bis dräimol am Joer, wou een e Concert huet vun 10.000 Leit - zefridde stellt an also eng Gréisstenuerdnung vu 4.000 bis 5.000 Leit all deenen aneren Uspréch, a wann een e bëssen déi lescht Jore kuckt, géif gerecht ginn.“ Esou wäit den Här Lux.

Den Här Lux huet sech also ganz kloer ausgeschwat fir eng Hal vu 4.000 bis 5.000 Leit. Mir hunn hei eng Hal déi op 4.000 Leit berechent ass an, Här President, den Här Zanussi huet dem Här Bettendorf net gutt nogelauschtert. Den Här Bettendorf huet d'Berechnung gemaach vun de Meter carréen. Wa mer wëssen datt déi heiten Hal op 3 m² eng Persoun berechent, da kënne mer héichrechnen, dass wann déi Normen ugewannt ginn, déi fir de Moment am Atelier stattfannen, wou pro m² vill méi Leit drop sinn, wat déi heiten Hal vu Kapassitéiten huet. Also didd lech dach net schwéier mat der Wourecht! Hei gétt eng Hal gebaut déi de Besoinen entsprécht, an hei gétt eng Infrastruktur bereet gestallt déi och deem gerecht gétt, wat déi Lëtzebuerger Zeen vun deenen dote Concerte braucht.

Et gétt eng Hal, déi ganz bewusst op d'Besoinen vun der Lëtzebuerger Zeen ausgeriicht ass. Et gétt 300 Lëtzebuerger Gruppen. Ech hat mech bei der Pressekonferenz ëm eng Null géiert. Et gétt der net 30, et gétt der 300. Et gétt 300 Lëtzebuerger Gruppen déi aktiv sinn an där doter Musek maachen. Et gétt also eng Lëtzebuerger Zeen déi drop waart dass se eng Infrastruktur kritt, wou se sech och emol ka bedeelegen. Wat jo bedauerlech ass, ass dass, all Kiéiers wa mer där grousser Staren heihinner kréien, dann d'Lëtzebuerger an de Virprogrammer spillen dierfen, awer gewéinlech sinn d'Notabilitéite bei de Virprogrammer iwwerhaupt emol nach net do fir deene Lëtzebuerger Gruppen nozelauschteren. An deem Sënn ass et wichtig, dass een och si berücksichtegt an hinnen d'Geleeënheet gétt fir opzotrieden.

Ech denken awer och, dass dës Hal fir d'Besoinen vun der spéiderer Uni eng gutt Infrastruktur ass, an ech denken dass et ganz besonnesch eng Infrastruktur gétt, déi eis och erméiglecht eng Prise en charge vu ville Jugendlechen ze maachen.

Dir Dammen an Dir Hären, mir sti viru grousser Krisemomenter, wa mer gesi wéi heiansdo Jugendlecher keen Doheem méi hunn, wat sech nach esou kann nennen, wéi se da mat der Strooss mussen eens ginn a wéi se iwwer esou Projete wéi déi heite grad kënne higefouert ginn zu enger sënnavoller Notzung vun hirer Fräizäit. Ech hunn dëse Projet och a senger Konzeptioun als eng Méiglechkeet fir eng Prise en charge vu Jugendleche gesinn.

Ech wëll haut net iwwert den Etablissement public diskutéieren. D'Regierung huet en déposéiert. D'Regierung huet décidéiert - dat ass an der Pressekonferenz och gesot ginn - deen Etablissement public mat 2 Milliounen Euro ze dotéieren. Et ass also ganz kloer, dass fir d'Décisioun an der Regierung eng Fiche financière virleuch, an duerfir ass och déi Resolutioun sans objet, well et evident ass datt an der Kulturkommissioun d'Madame Presidentin hiert Beschtt mécht fir de Projet esou séier ze stëmme wa mer den Avis vum Conseil d'Etat hunn.

(Interruption)

Et ass dann och e Projet, deen net ausschliesslech fir Concerten ze kucken do ass. Et ass e Projet, deen eng Vielfalt vu Manifestatiounen méiglech mécht, dee Manifestatiounen aller Zort méiglech mécht, wou ee ka Foiren organiséieren, wou zum Beispill d'Studentebaler eng Plaz kënne fannen, vu dass et jo net méi esou einfach ass fir haut nach eng Plaz ze fanne wou fir e Studentebal nach Infrastrukture bereet gestallt ginn. Et ass e Projet wou ee villes fir Kanner kann organiséieren. Et ass e Projet wou Ausstellungen kënne stattfannen a wou munch Manifestatioun ka stattfannen, déi net direkt mat der Kultur ze dinn huet.

(Coups de cloche de la Présidence)

Ass meng Zäit iwwerschrott?

M. le Président.- Neen.

Mme Erna Hennicot-Schoepges, *Ministre des Travaux publics.* - Et ass also e Projet deen net nëmmen esou enk ze kucken ass, an ech mengen duerfir ass et och scho berechtegt, dass de Stat déi dote Suen investéiert.

Ee Wuert dann nach zu den Organisateuren. Hei ass opgeléscht gi wéi vill Concerten et solle ginn. D'Madame Mutsch huet do falsch Zuele genannt, well am Joer 2001 waren eleng 150 Concerte bei der Sacem ugemellt an am Joer 2002 waren et der och esou vill, a wann ee weess dass net all d'Concerte bei der Sacem ugemellt ginn, da waren et der bestëmmt méi wéi déi doten 150.

Et läit mir awer och um Häerz, datt mer hei Kloerheet an deen dote Business kréien. Ech mengen do ass den Numm vu Lëtzebuerg am Spill. An iwwerall do wou den Numm vu Lëtzebuerg am Spill ass a wou gewosst ass bei auslännesche Concertsorganisateuren, do huet e Lëtzebuerger organiséiert an d'Artisten hunn nach haut hir Suen net, Lëtzebuerg ass eng Plaz wou d'Artisten net bezuelt ginn, do musse mer wachsam sinn. Well, Dir Dammen an Dir Hären, déi déi sech hei e bësse méi am Fong informéiert hunn, déi wëssen dass et munch groussst Evénement gouf wou dann herno op eemol d'Keess net méi do war.

An deem Sënn ass et vläicht néideg dass mer hei speziell Rahmbedingunge fir de Beruff vum Concertsorganisateur schafen. Ech hu mech an där doter Fro un de Minister vun de Classes moyennes gewannt, well ech mengen et wär schlecht wa mer am Ausland déi eng oder aner Grupp net kriteren, well se eben hei an deem dote Sënn schlecht Erfahrungs gemaach hunn.

Dat gesot, muss ech jo soen, datt déi Fro vum Transport, an ech sinn dem Transportminister dankbar datt en hei ass, well ech géif vläicht net ganz roueg zu där Fro schwätzen, ech soen nëmmen ee Saz: Wéi mer 1999 iwwert de Projet diskutéiert hunn, do kumt bei kengem vun de Riedner vun der LSAP eng Fro iwwert den öffentlichen Transport.

Une voix.- Dat ass net richtig!

Mme Erna Hennicot-Schoepges, *Ministre des Travaux publics.* - Dir Dammen an Dir Hären, ech huelen un datt, sou wéi 1999 d'Froe vum öffentlichen Transport geleist waren, se haut och geleist ginn.

Ech soen all deene merci, déi fir dëse Projet stëmme, an domat hoffen ech, datt mer dann och geschwënn eng Baugenehmung kréien, well elo läit de Ball bei der Buergermeeschtesch vun der Escher Gemeng. Soubal wéi de PAG definitiv gestëmmt ass kënne mer lass fueren. Mir si prett an de Chantier kann nach virun der Vakanz ugoen.

(Interruptions diverses)

M. le Président.- D'Wuert huet elo den Här Transportminister Henri Grethen.

M. Henri Grethen, *Ministre des Transports.* - Här President, Dir Dammen an Dir Hären, et verwonert vläicht wann ech zu dësem Projet d'Wuert ergräifen, besonnesch wou déi meescht heibanne jo och wëssen, dass ech kaum wäert Client vun där Installatioun ginn, iwwert déi d'Chamber...

(Interruption et brouhaha général)

Här President, den Här Di Bartolomeo huet mer e Stéchuert ginn.

An dee Projet virdru wär ech bestëmmt net eragaangen, do wär he souguer net eragaangen.

(Hilarité)

An dëse Projet, sou wéi e vu menger Kolleegin, der Bauteministesch, konzipéiert ass, ass et ganz sécher, dass ech souguer géif erakommen an erapassen, an deemno wat fir en Evénement do ass, géif ech mer dat och iwwerleeën, Här President, a vläicht géif ech souguer mam öffentlichen Transport dohinner fueren.

An dat ass mäi Stéchuert, well hei ass sech jo Gedanke gemaach ginn, a besonnesch, Här President, vun der Buergermeeschtesch vun der Stad Esch, d'Stad Esch déi jo bekannt ass fir déi ganz grouss Eforten, déi se am öffentlichen Transport mécht. Si inspiréiert sech do un deem wat d'Stad Lëtzebuerg mécht, déi jo 25 Milliounen Euro d'Joer an den öffentlichen Transport stécht. Dat ass op Esch opgerechent e Montant zwéischent 8 an 9 Milliarden, déi d'Stad Esch am Benchmarking an den öffentlichen Transport kéint investéieren, wa se dat wéilt, a si sinn amgaangen un engem Konzept ze schaffe fir den öffentlichen Transport an Esch sensibel ze verbesseren, sou wäit wéi ech dat gesot hunn, an da wäert dat jo och do, ähnlech wéi an der Stad Lëtzebuerg, an nächster Zukunft optimal funktionéieren.

Ech wollt hei just der Chamber soen, dass wann déi Salle de musique amplifiée opgeet, deen Dag wou déi opgeet, klappt den öffentlichen Transport, da kënnt Der mam Zuch an duerno och mam Tram, wa mer bis dat Material hunn, mä fir d'éischt emol an enger éischer Etapp mam Zuch, vu Wäisswampech, vun Elwen, vu Klierf, vu Wolz, vu Kautebaach,...

(Interruption)

Ma vu Wäisswampech huet Dir fir d'éischt de Bus, Dir fuert bis op déi nächste Gare, setzt lech an den Zuch an Dir klammt dann op enger Gare eraus - an de Kolleg Niki Bettendorf huet dat jo schonn hei ernimmt -, déi 150 Meter ze Fouss vun där Salle ewech ass. Méi no kréien ech beim beschte Wëlle weder Zuch nach Tram dobäi.

(Hilarité et interruptions)

An och wann ee vu Péiteng kennt...

(Interruption)

Här President, och wann ee vu Péiteng oder vu Rodange oder vun Nidderkuer, vun Uewerkuer, vu Bieles wëllt mam Zuch dohinner fueren, oder spéider mat engem Tram, da kënnt een och op där Gare eraus, geet seng 150 Meter an ass an där Salle. An e kënnt och, Här President, duerno erëm heem.

(Interruption)

E kënnt och duerno erëm heem, et hânt just dovun of, mir mussen eis eens ginn, wéini duerno ass. Ass dat wann den Evénement eriwuer ass oder ass dat aacht Stonne méi spéit; da muss e vläicht op deen normalen Zuch waarden. Mä et ass geplangt fir wa gréisser Evénementen sinn, wann ee groussen Deel vun deenen 12.500, wann déi an deenen hir Kanner - huelen ech un, dat si jo d'Haaptclinten -, bis alleguerte regelméisseg dohinner kommen, a mir hunn dann Evénementen vu 4.000 bis 5.000 Leit déi un esou Manifestatiounen deelhuele, da wäerte mer selbstverständlich mussen extra Zich asetzen. Dat wäert dann och mat den Organisateuren ofgesprach ginn an et wäert kee Problem si fir dohinner ze goen.

Ech wënsche jo dëser Installatioun, dëser Salle de musique amplifiée, dass se ganz grouss Succès huet. Mir kréien zwar da Problemer am öffentlichen Transport, an d'Tariffer - well dat och gefrot ginn ass, wie wäert dat bezuelen - wäerten déi sinn, wéi se dee Moment am öffentlichen Transport en vogueur sinn a wéi se och fir aner Manifestatiounen ze bezuele sinn. Ech

ginn dovun aus, dass déi meescht wäerte mat Jumboskaarte fueren, sou dass déi absolut kee Problem hunn, déi wäerten also keen eenzegen Euro méi kaschten.

Här President, wann awer dann an enger éischer Phas, wou deen Opfaangparking nach net gebaut ass, da ginn ech dovun aus dass d'Stad Esch mat den Organisateuren zesumme wäert dofir suergen, dass vu Parkingen, déi an der Géigend sinn, ob dat elo e Centre commercial ass oder aner gréisser Parkingen déi an der Géigend sinn, do Navetten organiséiert vun der Stad Esch op de Site fueren, fir d'Leit dann do eraus ze loossen, ähnlech wéi dat am Moment an der Coque um Kierchbierg de Fall ass, wou d'Stad Lëtzebuerg deementsprechend Navetten organiséiert, sief et vum Parking Bouillon oder vun anere P&Ren aus. D'Stad Esch ass jo do amgaangen hire Konzept ze entwéckelen, ech si guddes Mutts, Här President, dass dat optimal wäert funktionéieren, vu staatlecher Säit op alle Fall kann ech lech déi Garantie ginn, ech sinn iwwerzeegt dass d'Gemeng och wäert hiert Beschtt maachen.

Merci.

Plusieurs voix.- Très bien.

M. le Président.- D'Diskussion ass ofgeschloss a mir kommen elo zur Lecture vun den Artikelen vum Projet de loi 5055 a stëmmen driwwer of.

Lecture du texte du projet de loi (par M. Jean Spautz)

D'Artikelen 1 bis 3 si gelies an ugeholl.

Mir kommen zum Vote iwwert de Projet de loi 5055.

Vote sur l'ensemble du projet de loi et dispense du second vote constitutionnel

Déi fir de Projet si stëmme mat Jo, déi aner mat Neen oder si enthalte sech.

De Projet de loi ass mat 58 Jo-Stëmme an enger Abstentioun ugeholl.

Ont voté oui: MM. Lucien Clement, Marcel Glesener, Jean-Marie Halsdorf, Norbert Hauptert, Ady Jung, Nico Loes, Paul-Henri Meyers, Mme Marie-Josée Meyers-Frank, M. Laurent Mosar, Mme Ferny Nicklaus-Faber, MM. Patrick Santer, Marcel Sauber, Marco Schank, Jean Spautz, Mme Nelly Stein, MM. Nicolas Strotz, Fred Sunnen et Claude Wiseler;

Mme Simone Beissel, MM. Jeannot Belling, Xavier Bettel, Niki Bettendorf, Emile Calmes, Mme Agny Durdu, MM. Gusty Graas (par M. Marco Schroell), Paul Helminger (par M. Niki Bettendorf), Alexandre Krieps (par M. Théo Stendebach), Claude Meisch (par M. John Schummer), Mme Maggy Nagel, MM. Jean-Paul Rippinger, Marco Schroell, John Schummer et Théo Stendebach;

MM. Jean Asselborn (par M. Ben Fayot), Alex Bodry, Mme Mady Delvaux-Stehres, M. Mars Di Bartolomeo, Mme Lydie Err, MM. Ben Fayot, Jean-Pierre Klein, Jeannot Krecké, Lucien Lux (par M. Jeannot Krecké), Mme Lydia Mutsch, MM. Jos Scheuer, Georges Wohlfart et Marc Zanussi;

MM. Jean Colombero (par Gast Gibéryen), Gast Gibéryen, Fernand Greisen, Jacques-Yves Henckes, Aly Jaerling, Jean-Pierre Koepp et Robert Mehlen (par M. Aly Jaerling);

MM. François Bausch, Robert Garcia, Camille Gira, Jean Huss (par M. Robert Garcia) et Mme Renée Wagener.

S'est abstenu: M. Lucien Weiler.

Ass d'Chamber d'accord fir d'Dispens vum zweete Vote ze ginn?

(Assentiment)

Et ass esou décidéiert.

An da fuere mer weider mat eisem Ordre du jour.

Mir hunn hei nach eng Resolutioun vum Här Garcia, den Här Garcia huet se erkläert, Dir hutt se schrëftlech virun lech leien, sou dass mer direkt kënnen ofstëmmen.

(Interruptions)

Ah, den Här Lucien Weiler freet d'Wuert. Här Weiler.

M. Lucien Weiler (CSV).- Här President, ech fannen zwar dass déi Resolutioun hei absolut iwwerflësseg ass. Ech menge mir sinn all domat d'accord, wann dee Projet hei aviséiert ass vum Conseil d'Etat, dass mer alleguer bereet si fir en direkt an déi éischt Sitzung déi nëmme méiglech ass ze huelen an en ofzestëmmen. An d'Fiche financière huet d'Madame Hennicot och faerdeg, si gëtt déi an d'Kommissioun eran, fir dass déi Fiche zesumme mam Projet analyséiert ka ginn. An dofir fannen ech et awer wierklech total iwwerflësseg, fir dass mir eis elo selwer sollen opfuere, dat wat mer alleguer matenee wëlles hunn an déi beschten Intentionen hunn, fir dat och elo nach an enger Resolutioun festzehalen.

Dofir denken ech dass dat hei superfétatoire ass an deemtsprechend proposéieren ech de Kollegen, dass se se sollen zrëckzéien. An am Fall wou si et net zrëckzéien, leene mir se of, well dat heite gëtt gemaach, an ech gesinn net a firwat mer et och elo nach mussen an enger Resolutioun festhalen.

M. le Président.- Den Här Garcia huet d'Wuert gefrot.

M. Robert Garcia (*DÉI GRÉNG*).- Här President, dat mat där Fiche financière, dat stëmmt jo net. Ech krut e Bréif geschéckt vun der Regierung, en Avis zu menger Proposition de loi, an do war et de fënnfte Punkt wou meng Proposition de loi kritiséiert ginn ass, well keng Fiche financière dobäi war. A bei hirem Projet, beim Projet de loi vun der Regierung, wär eng Fiche financière dobäi. Se ass weder bei der provisoirescher Versioun, nach war bei där Versioun déi mir iwwert de Courrier électronique kritt hunn dobäi. An d'Madame Ministerin huet gesot si hätt bei der Pressekonferenz gesot, d'Fiche financière géif zwou Milliounen Euro bedroen. Dat ass jo ganz sympathesch, mä ech weess net ob d'Chamber neierdénks soll d'Fiches financières iwwer eng Pressekonferenz gewuer ginn, an dofir sinn ech awer nach ëmmer dofir dass mer dat heite solle festhalen, well soss fäerten ech geet et wéi sou oft, da kënnt déi Fiche financière an der leschter Minutt wann de Projet ofgestëmmt gëtt, an dofir wëll ech déi Resolutioun hei oprecht erhalen.

M. le Président.- Här Weiler.

M. Lucien Weiler (CSV).- Also, Här President, dee Projet ass elo virun zwou oder dräi Wochen déposéiert ginn, en ass vun der Kommissioun nach net analyséiert ginn. Wann d'Kommissioun sech mat deem Projet do ofgi wäert, da läit och d'Fiche financière vir, an deemtsprechend kënnen déi zwou Saachen da matenee gekuckt ginn.

(Interruptions diverses et brouhaha général)

M. le Président.- Mir stëmmen dann of. Et ass e Vote électronique verlaangt.

Résolution 1

Mir stëmmen elo of iwwert d'Resolutioun 1.

Vote

Déi dofir si stëmme mat Jo, déi dergéint si mat Neen oder si enthalen sech.

D'Resolutioun ass verworf mat 34 Nee- a 25 Jo-Stëmmen.

Ont voté oui: MM. Jean Asselborn (par M. Mars Di Bartolomeo), Alex Bodry, Mme Mady Delvaux-Stehres, M. Mars Di Bartolomeo, Mme Lydie Err, MM. Ben Fayot, Jean-Pierre Klein, Jeannot Krecké, Lucien Lux (par M. Alex Bodry), Mme Lydia Mutsch, MM. Jos Scheuer, Georges Wohlfart et Marc Zanussi;

MM. Jean Colombero (par M. Gast Gibéryen), Gast Gibéryen, Fernand Greisen, Jacques-Yves Henckes, Aly Jaerling, Jean-Pierre Koepp et Robert Mehlen (par M. Aly Jaerling);

MM. François Bausch, Robert Garcia, Camille Gira, Jean Huss (par Mme Renée Wagener) et Mme Renée Wagener.

Ont voté non: MM. Lucien Clement, Marcel Glesener, Jean-Marie Halsdorf, Norbert Hauptert, Ady Jung, Nico Loes, Paul-Henri Meyers, Mme Marie-Josée Meyers-Frank, M. Laurent Mosar, Mme Ferny Nicklaus-Faber, MM. Patrick Santer, Marcel Sauber, Marco Schank, Jean Spautz, Mme Nelly Stein, MM. Nicolas Strotz, Fred Sunnen, Lucien Weiler et Claude Wiseler;

Mme Simone Beissel, MM. Jeannot Belling, Xavier Bettel, Niki Betten-dorf, Emile Calmes, Mme Agny Durdu, MM. Gusty Graas (par M. Marco Schroell), Paul Helminger (par M. Niki Bettendorf), Alexandre Krieps (par Mme Simone Beissel), Claude Meisch (par M. Xavier Bettel), Mme Maggy Nagel, MM. Jean-Paul Ripinger, Marco Schroell, John Schummer et Théo Stendebach.

Da komme mer elo zur Diskussioun vum Projet de loi 4959, engem Protokoll zur Konventioun géint d'Diskriminéierung vun de Fraen, an dem Projet de loi 4960, engem Amendement zur Konventioun géint d'Diskriminéierung vun de Fraen. Iwwert déi zwéi Projekte gëtt gläichzäiteg diskutéiert. Et si bis elo schonn ageschriwwen: d'Madame Err an d'Madame Nagel. D'Wuert huet elo de Rapporteur vum Projet de loi, déi honorabel Madame Ferny Nicklaus-Faber.

2. 4959 - Projet de loi portant approbation du Protocole facultatif à la Convention sur l'élimination de toutes les formes de discrimination à l'égard des femmes, adopté par l'Assemblée Générale de l'Organisation des Nations Unies, le 6 octobre 1999

4960 - Projet de loi portant approbation de l'amendement au paragraphe 1 de l'article 20 de la Convention sur l'élimination de toutes les formes de discrimination à l'égard des femmes, adopté à la huitième réunion des Etats Parties le 22 mai 1995

Rapport de la Commission de l'Égalité des chances entre femmes et hommes et de la Promotion féminine

Mme Ferny Nicklaus-Faber (CSV), rapportrice.- Här President, Dir Dammen an Dir Hären, déi zwéi Gesetzesprojeten, déi mir haut an der Chamber zur Ofstëmmung virleien hunn, droen zu enger Verbesserung vum Schutz vun de Fraerechter bäi. De Projet 4959 huet als Objet dem fakultative Protokoll zur CEDAW-Konventioun zoustëmmen. Et ass e wichtegt juristescht Instrument, dat fir eng méi effizient Ëmsetzung vun der Konventioun steet.

(Coups de cloche de la Présidence)

M. le Président.- Lauschtert dach e bëssen no!

Mme Ferny Nicklaus-Faber (CSV), rapportrice.- Dir kënnt lech berouegen, ech hunn net fir laang.

(Brouhaha général)

D'CEDAW-Konventioun huet hiren Objektif nach net ganz erfëllt. D'Orientéierungsdebatt, déi d'lescht Woch am Kontext vum internationale Fraendag an der Chamber organiséiert gouf, huet gewisen, datt d'Ongläichheeten tëschent Fraen a Männer weider bestinn. Et ass eng Tatsaach, datt verschidde Länner et ënnerloossen déi eng oder déi aner Diskriminéierung dem Kontrollorgan vun der Konventioun dem CEDAW-Comité ze mellen. Déi héich Zuel an d'Natur vun de Reserven erklären och deelweis dësen Zoustand.

Während der Weltkonferenz iwwert d'Mënscherechter zu Wien 1993 gouf d'Iddi zrëckbehalen d'Rechter vun de Frae méi wirksam ze garantéieren iwwert de Wee vun neie Prozeduren. Den CEDAW-Comité an d'Fraekommissioun vun der UNO goufen opgefuerdert iwwert e System nozedenken, wou d'Leit d'Méiglechkeet hätte bei verschidene Organer kloen anzerechen. Dëse Mechanismus huet sech schonn am Kader vun aneren internationalen Traitéen bewäert, wéi zum Beispill bei dem internationale Pakt iwwer zivil a politesch Rechte oder bei der Konventioun iwwer rassistesche Diskriminéierungen.

Am Mäerz 1999 huet d'Fraekommissioun vun der UNO e Protokoll zur CEDAW-Konventioun ugeholl, deem d'Generalversammlung an enger Resolutioun vum 6. Oktober 1999 zougestëmmt huet. Dëse Protokoll féiert zwéi nei Rechte an. Als alleréischte en individuellt Petitionsrecht zugonschte vun eenzelne Leit a Gruppementer, déi sech un den CEDAW-Comité wenne kënnen ënner Form vun enger direkter Kloe, wa se der Meinung sinn d'Rechter, déi d'Fraen op Basis vun där Konventioun zegutt hunn, géife vun engem Etat signataire net respektéiert ginn. Eenzeg Voraussetzung ass, dass all intern Recours müssen erschöpft sinn.

Den CEDAW-Comité huet als Aufgab d'Diskriminéierungsfäll ze analyséieren an dem „Konventionsbrieche“ seng Bemerkungen a Recommendationen ze iwwermëttelen. Dat betreffend Land huet am Prinzip da sechs Méint Zäit fir Stellung ze huelen an den CEDAW-Comité iwwert d'Moosnamen ze informéieren, déi geholl gi si fir där diskriminatorescher Situatioun en Enn ze setzen. Am Fall vun enger Gefor fir de Plaignant huet den CEDAW-Comité d'Recht Sécherungsmoosnamen ze huele fir d'Integritéit an d'Rechter vum Plaignant kënnen ze schützen.

De Protokoll erkennt dem CEDAW-Comité och en eegent Ermittlungsrecht un am Fall vun enger Verletzung vun der CEDAW-Konventioun. De Comité kann agraifen, ouni dass eng Kloe virläit. Am Kader vun dëser Prozedur huet de Comité d'Méiglechkeet eng Ermëttlung ze ordonnéieren. Falls dat betreffend Land averstanen ass kann dës Ermëttlung eng territorial Inspektioun beinhalten. Nodeem d'Ermëttlung ofgeschloss ass, gi Resultater an eventuell Recommendationen deem a Fro kommende Land ënnerbreet, dat dorobber Stellung huele kann. D'Ermëttlungsrecht gesäit awer keng Zwangsmoosname vir. D'Länner, déi de Protokoll ratifizéiert hunn ouni eng Reserv ze maache wat d'Prozedur ugeet, dierfe keng Ermëttlungen duerch den CEDAW-Comité refuséieren.

Vergeltungsmoosname vis-à-vis vun deene Leit, déi sech un de Comité wenden, si strengstens verbueden. D'Länner, déi dem Protokoll bäitrieden, sinn opgefuerdert

entspreechend Moosnamen ze huele fir Aschüchterungsmanöveren ze verhënneren.

Här Bodry, Dir kënnt vläicht och dobausse schwätzen. Et wier maner lästeg fir deen, deen hei ass.

(Brouhaha général)

M. Jeannot Krecké (LSAP).- Esou haart huet hien elo net geschwat, dass Dir gestéiert gi sidd.

Mme Ferny Nicklaus-Faber (CSV), rapportrice.- Also, dat do ass net ze iwwerhéieren.

E weidert wichtegt Element vum Protokoll ass d'Onméiglechkeet fir d'Länner Reserven ze maachen, ausser wat d'Enquêtéprozedur ugeet. Domat gëtt verhënnert, datt de Protokoll en einfache Pabeier bleiwe soll.

Deen zweete Projet de loi, dee mer haut an der Chamber virleien hunn, de Projet 4960, huet als Objet den Amendement vum Artikel 20, Paragraph 1 vun der CEDAW-Konventioun, deen den 22. Dezember 1995 vun der Generalversammlung vun der UNO ugeholl ginn ass, ze approuvéieren.

Dësen Amendement gesäit vir d'Versammlungsdauer vum CEDAW-Comité ze verlängeren. Am Moment versammelt sech dëst Organ eemol am Joer während zwou Wochen, wat am Verhältnis zu sengen Aufgabe vill ze vill kuerz ass. Zënter 1979 ass nämlech d'Zuel vun de Länner, déi d'Konventioun ënnerschriwwen a ratifizéiert hunn, stänneg an d'Luucht gaangen, esou datt de Comité sech mat ëmmer méi Rapporte beschäftege muss. Zwou Woche ginn net méi duer fir dass de Comité senger Aarbecht ka korrekt nogoen. Doriwwer eraus wäert sech de Comité an Zukunft och musse mat individuelle Kloe beschäftegen, respektiv Enquêtes aleeden, wat erëm vill Zäit an Usproch huele wäert. Den Amendement gesäit vir datt Länner, déi der CEDAW-Konventioun bäigetruede sinn, d'Versammlungsdauer vun dem CEDAW-Comité festleeën, ënnert dem Virbehalt d'Generalversammlung vun der UNO gëtt hiren Accord.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, et kann een aus deem wat ech elo virgedroen hu schléissen, datt déi zwéi virleied Gesetzeprojete kleng awer wichteg Projekte sinn, déi zur Gläichstellung vun de Frae wäerte bäidroen. Ech géif lech bieden am Numm vun der Kommissioun dës zwéi Texte ze stëmmen, déi selbstverständlech den Accord vun eiser Fraktioun hunn.

Ech soen lech merci.

Plusieurs voix.- Très bien.

M. le Président.- D'Wuert huet d'Madame Lydie Err.

Discussion générale

Mme Lydie Err (LSAP).- Här President, Dir Dammen an Dir Hären, et gëtt net nëmme eng europäesch Mënscherechtskonventioun an eng Weltorganisatioun fir Mënscherechter, et gëtt och eng Weltkonventioun fir d'Mënscherechter vun de Fraen, an dat ass eben déi CEDAW-Kommissioun ëm déi et hei geet. Si ass 1993, mengen ech, hei ugeholl ginn an an där Konventioun war eppes wéi e Kontrollmechanismus, deen eis Ministesch ganz gutt kennt, well si am Januar dee leschten annuelle Rapport, deen all véier Joer soll gemaach ginn, presentéiert huet.

Dee Kontrollmechanismus soll eben duerch dëse Protocole facultatif verstärkt ginn an deem Sënn, dass dee Comité vun der CEDAW-Konventioun soll verstärkte Kompetenz kréien an dass och d'Leit aus deene Länner, déi Mitglied si vun där Konventioun, en individuellt Petitionsrecht kréie sech bei där Kommissioun do ze bekloen, wann hir Mënscherechter als Fra par rapport zu der Egalitéit net respektéiert gi sinn. Dat ass e grouse Schrëtt.

Interessant ass et, dass déi Konventioun vun engem Droit de pétition individuel schwätzt, awer trotzdem déiselwecht Konditiounen virgesäit wéi bei engem Recours juridictionnel, well de Protokoll preziséiert dass deen Droit de pétition individuel eréischt da kann exercéiert ginn, wann d'Droits de recours internes alleguerten épuiséiert sinn, esou dass een am Fong zwëschent deem Droit de pétition an deem Droit juridictionnel do hésitéiert a kann, mengen ech, mat guddem Gewësse soen, dass hei am Fong sech eppes agefall gelooss ginn ass, wat sui generis ass, wat sech zwëschent engem Petitionsrecht an engem Droit de recours juridictionnel situéiert. Doriwwer eraus, mengen ech, gëtt dës Konventioun gewësse Garantie wat d'Pouvoir vum deem Comité do ubelaangt.

Déi Kommissioun, dee Comité huet d'Pouvoirs ze investigéieren, Antwerten ze froen, an d'Regierung kann, mengen, ech wa se Erklärungen gefrot kritt, schlecht refuséieren déi Erklärungen ze ginn. Si kritt och een Délai gesat an deem se muss aktiv ginn, sou dass een dovunner kann ausgoen dass déi theoretesch Rechte aus der CEDAW-Konventioun duerch dëse Protokoll additionnell an der Praxis wäerte verstärkt ginn.

Besounesch ass dat de Fall well net nëmme en individuellt Recht sech ze beschwéiere besteet, mä well och een Droit d'enquête fir de Comité besteet. An ech begrëssen hei ausdrëcklech dass och Lëtzebuerg déi Artikelen iwwert deen Droit d'enquête vun deem Comité do ugeholl huet. Dat heescht, ouni dass eng individuell Plainte ass, kann op Basis vu Beschwerden, déi aus der Press ervir ginn oder aus dem Rapport annuell - an d'Madame Minister weess sécher vu wat ech schwätzen - dee Comité do sech saisiéieren, mat engem Mëssstand wat d'Egalitéit an engem Land ubelaangt, an eng Enquête maachen. Si kann esouguer, an dat ass sécherlech eng interessant Méiglechkeet, d'Leit op d'Plaz schécke fir op der Plaz eng Enquête ze maache fir festzestellen wat lass ass, an de Stat muss dann, wann en d'Konklusioun vum Comité matgedeelt kritt, an deene sechs Méint Stellung huelen a konkret Propositionen maache wéi e gedenkt déi Mëssständ, déi festgestallt gi sinn, aus der Welt ze schafen. Dat, mengen ech, ass och en interessant Instrument wat ze begrëssen ass.

Et misst ee just natierlech elo wësse wéi oft dass dat an der Praxis lo wäert gebraucht ginn. De Requéant, an ech mengen dat ass een Detail deen interessant ass, kann net nëmme en Einzelne sinn, mä et kann och e Grupp vu Particulieré sinn. Eng Associatioun, virausgesat dass wann et sech ëm en individuelle Fall handelt, dass den Accord vun deem Interesséierten, direkt Interesséierte ginn ass.

D'Kommunikatiounen oder d'Petitiounen mussesch Schrëftlech eragerecht ginn a si dierfen net anonym sinn. Ech mengen dass och dat wichteg ass, net nëmme fir d'Plaignanten a fir de Comité, mä fir déi Regierungen déi hei wäerte betraff ginn.

Déi aner Saachen déi ech wollt soen, si vu menger Virriednerin hei gesot ginn.

Zum zweete Protokoll 4960 ass eigentlech näischt ze soen, ausser dass et evident ass, wann deen éischte Rapport ugeholl gëtt, dass méi Aarbecht op de Comité de Contrôle vun der CEDAW-Kommissioun zoukënnt an dass zwou Wochen am Joer net méi duergo fir ze siégéieren. Besounesch dann och wann déi Enquête sollen déi Enver-gure kréien, déi ee sech heiansdo mol géif wënschen.

Et ass also evident dass déi zwéi Projeten zesumme ginn an dass deen een ouni deen aneren net ka liewen. Mat deem zweeten och hu mer kee Problem. Ech wollt